

ازادۀ عبارات دانشگاه
اصفهان

فرناند موسه
برنده جایزه ولنی

شماره

تاریخ زبان انگلیسی

ترجمه

دکتر سید فراسیون

چاپ ربانی اصفهان

Fernand Mossé

An Outline History

Of The

English Language

Translated by

Dr. Mas'ud Fracyon

تاریخ
علوم

15

Y

19

از انتشارات دانشگاه

اصفهان

فرزاند موسسه

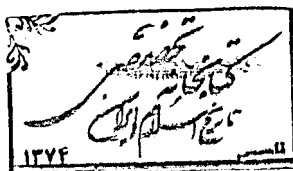
برنده جایزه ولنی

شماره

تاریخ زبان انگلیسی

ترجمه

دکتر سعید فراتیون

چاپ ربانی اصفهان

بیان مقصود

در سنوات اخیر نهضت کتاب که مولود هوش و ذكاء و دانش طلبی شاه و ملت ایران است بزرگترین رستاخیز و بعث تکاملی ما بوده و باین نکته توجه شده است که ما در مقابل دنیائی وسیع و پر از گنجهای علمی، هنری و فنی و ادبی واقع شده ایم و بشر به شتاب برق و باد در راه ترقی و تجدد طی مسافت میکند و تمام قدرتها و موفقیت های انسان از تعلیم و تعلم و تحقیق و تجسس حاصل شده و میشود و میلیونها مرد و زن و پیر و جوان روز و شب بدایع اسرار آفرینش را درك و وسائط تنعم نوع خویش را فراهم می کنند و پیوسته مشغول تجدید و تکمیل و تهذیب و توسعه دانش و بینش و هر لحظه در حال پیشرفت و افزایش اند .

مخصوصاً باین معنی توجه شده که برای ما ترجمه و خوشه چینی از خرمین علوم و تجارب بیگانگان لازم است .

برای ما ترجمه واجب و تألیف مستحب است و در بعضی موارد برای تفحص در میانی تحقیق که با ممارست در نمایشگاه ها و کتابخانه ها و حضور در کنفرانسها و معاشرت با علماء و مخترعین و استحضار از ضوابط و قواعد و شناسائی لوازم و اسباب سرو کار دارد اگر کسی تحت تأثیر ریا و خود نمائی دنبال تألیف نا رسا برود اکل از قفا و گره باندندان کشودن

است و این خود خواهی و میل بمؤلف بودن برای کسیکه زبان بداند و انصاف داشته باشد فعل حرامی است .

بهمین دلیل در این نهضت کتاب دسته ای از دانش پژوهان زبان دان از خارج استمداد و مایه جدیدی بر پیکر علوم و ادبیات وارد می کنند و توسل به ترجمه را تنزل رتبه و تظاهر به تألیف را ترقی مقام نمی شناسند و تشخیص و تمیز داده اند که باید سالها از مقام مؤلفی گذشت و به ترجمه کتب علمی و ادبی و توجیه طرق فنی و هنری ملل مترقی پرداخت تا بقدری مایه و پایه بدست آید که بتوان دم از تألیف و ابتکار زد .

محتاج به توضیح نیست که روی سخن با مؤلفین حقیقی نیست، البته اگر کسی قدرت تألیف و ابتکار تصنیف دارد کارش مفید خواهد بود ولی آنکه توانائی تألیف ندارد باید از مجموعه ذخائر دیگران گلچین و ترجمه کند بخیاالهم سنگی با مؤلفین حقیقی بمنظور جاب شهرت با غصب مقام مؤلفی فرصت کسب مقام مترجمی را از دست ندهد و در صحنه های خود نمائی جلوه گری وقت خود و سایرین را تلف کند .

باری ، در پیروی از این عقیدت غرور و افتخار مترجم این کتاب آنست که از استاد فاضل و بزرگی که صاحب آثار علمی متعدد در السنه ژرمنی و کلنی و دستور قدیم و جدید زبان انگلیسی و برنده جائز علمی ولنی سال ۱۹۳۹ است این اثر را ترجمه و بمناسبت جشن بزرگ تاجگذاری شاهنشاه آریا مهر به جامعه دانشمندان و دانش پژوهان ایران تقدیم میکند .

ما در این تاجگذاری و استحقاق تاج جواهرات اصل تر از اصل را در آثار نیک ، افکار نیک ، نتایج نیک ، در تحرك و تلاش ، در گذشت و فداکاری ، در تحمل و برد باری در شجاعت و پایداری ، در اعداد و ارقام اعمال

دنیای بسند تاریخ سلطنت و در صبح صادقی که در افق زندگی ملت ایران طلوع کرده و در تغییرات و ترقیات و بتوفیق و کامیابیهای بزرگی که در تمام مظاهر زندگی ملت ایران پدید آمده می‌جوئیم و نهضت کتاب و جنبش ترجمه و اقتباس و تألیف و نگارش را یکی از نگین های بسیار درخشنده تاج معنوی پهلوی میدانیم و من آرزو دارم که روزی در افزایش تجلی و درخشش این افتخار چون موئی به ریسمان وظائف ملی مدد باشم.

در بیان علت ترجمه (نه تألیف) آنهم از يك استاد فرانسوی! کافست بگوئیم این کتاب به زبان اصلی یعنی فرانسه حتی در اغلب دانشگاههای انگلستان بعنوان یکی از متون درس زبان مورد استفاده و مراجعه قرار میگیرد در محیط و در حالیکه کتب متعدد دیگری همانطور که در مقدمه مؤلف از آنها ذکر میشود به زبان انگلیسی وجود دارد جامعیت و پختگی و استحکام و پر مغزی مطالب آن در قالب فشرده ایجاز باعث موفقیت بزرگ این اثر شده است .

مترجم نیز سعی کرده است با حذف مثالهای متعدد و بعضی متون قدیمی که از لحاظ حروف قدیمی و وسائل لازم مخصوصاً از نظر امکانات نارسای چاپخانه های محدود محلی (اصفهان) مقدور بوده از حجم این اثر بکاهد تا مطالعه آن برای خواننده ایرانی سهل تر شود . البته این تصرف معاول زمان و مکان و ناشی از تجربه ای بود که از تدریس مطالب این کتاب در دانشکده ادبیات بدست آمده . با اینکه درك مطالب دستوری و تاریخی زبان قدیم انگلیسی ساده نیست معیناً استقبال دانشجویان و نتیجه آزمایشات و مقایسه آنها با سالیانی که به کتب انگلیسی مراجعه میکردند موجب و محرك طبع این کتاب شد .

این تذکر ضرورت ندارد که با وجود قلت کتب علمی به زبان فارسی

طبع و نشر این گونه کتب خدمت به دانشجویان و دانش طلبان است ولی تهیه کنندگان آنها اگر به حمایت معنوی و مادی دانشگاه و مؤسسات و مقامات تحقیقی و فرهنگی اتکا نداشته باشند دیر یا زود ناچار به ترك این خدمت فرهنگی و ملی تن خواهند داد زیرا این نوع کتب در درجه اول برای استفاده در تدریس و مراجعه در تحقیق تهیه میشود و اغلب حاصل چندین سال زحمت و تجربه و تدریس است و چون خوانندگان محدودی دارد نمیتواند جنبه انتفاعی داشته باشد بلکه به نسبت تعداد از حیث صرف وقت و خرج و مباشرت خیلی گرانتر از سایر کتب تمام میشود .

امید است این کتاب که مطالعه اش با توجه به زبان آن برای دانشجویان ایرانی بهتر از متون انگلیسی است مورد استفاده سایر دانشجویان و علاقمندان قرار بگیرد و در ارتقاء سطح دانش دانشجویان زبان مؤثر واقع گردد .

مترجم که نمیتواند اجلی از مؤلف باشد وبدون شك زبانش از توصیف فضل مؤلف قاصر است باید بگوید که اگر خطا و لغزش کشف گردد مسئولیت آن را متوجه شخص خود میداند و از خوانندگان دانشمند تمنی دارد با نظر بلند و اطلاعات عمیق خود با انتقاد و تذکر یاری فرمایند زیرا بدون شك هر مؤلف و مترجمی که میخواهد اذهان دیگران را روشن سازد علاقه دارد که خود پیوسته بهتر و بیشتر روشن شود و در امور ومسائل فرهنگی انتقاد و تذکر وسیله اعتلا و موجب تشکر خواهد بود .

مسعود فرامیون

مقدمه مؤلف

این کتاب کوچک چیزی جز طرح يك موضوع بزرگ نیست که تاکنون به کفایت مورد بررسی قرار نگرفته. آثار ارزنده ای از اتو سپرسن و باوف و برادلی و مک نایت و اثر نا تمام ها چون وجود دارد ولی زبان انگلیسی در انتظار اثری است که تاریخ و تحول آنرا به تفصیل مانند اثر معروف فردیناند برونو - تاریخ زبان فرانسه از ابتدا تا ۱۹۰۰ - شرح دهد.

این کتاب يك دستور تاریخی نیست به نکات دستوری فقط به آن اندازه که مطالب تاریخی را روشن نماید اشاره رفته و بسیاری از جزئیات دستوری که بی اندازه به حجم کتاب می افزود عمداً کنار گذاشته شده و تحول زبان انگلیسی از نظر تاریخی در درجه اول اهمیت قرار گرفته و اگر مؤلف که خود فرانسوی است در نفوذ فرانسه بر انگلیسی تأکید کرده پوزش می طلبد. با اینکه زبان شناسی عمومی عمداً در تمام مراحل تحول زبان انگلیسی مورد بحث قرار نگرفته و اقلیت های زبانی وجود خود را بیان می کنند. اقبال زبان انگلیسی که جزئی از یک دسته کم اهمیت ژرمانیک بوده و امروز زبان جهانی شده بعد از دو بار اضمحلال کامل ادبی باعث شگفتی بسیار است.

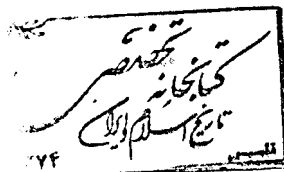
انگلیسی زبانی مخلوط است که تقریباً صرف خود را از دست داده ولی صاحب قاموس هظیمی است. از نظر يك زبان شناس انگلیسی دارای تحول و تکامل پیوسته و تاریخ جالب توجهی است. بدون آثار متعدد نویسندگان

سلف امکان تهیه چنین کتابی نبود و این تاریخ کوچک وجود خود را مدیون تحقیقات مفصل این نویسندگان میدانند.

در چاپ دوم تغییرات زیادی داده شد تصحیح اشتباهات چاپی و تغییراتی که استادان عالی‌قدری چون پروفیسور ماگون استاد دانشگاه هاروارد و پروفیسور پیرلوگوئی استاد دانشگاه لیون و پروفیسور فارمر استاد دانشگاه سوربن و پروفیسور کولیولی استاد دانشگاه ناسی اشاره کرده بودند باعث شد که این کتاب اثری دقیق بشود.

از همه دوستانی که در این راه کمک کرده اند بینهایت قدردانی میکنم.

فرناند موسه ۱۹۵۸

فهرست مطالب

الف	بیان مقصود
هـ - و	مقدمه مؤلف
صفحه ۱	مقدمه - موقعیت زبان انگلیسی از نظر زبان شناسی
	زبانهای هند و اروپائی ۳ - خصوصیات زبانهای ژرمنیک ۶ -
۸	فتح انگلستان
	هجوم قبایل ژرمن - روایات لسانی ۹ - فرضیه های جدید ۱۰ زبان
	انگلیسی ۱۱ -
	فصل اول - انگلیسی قدیم
	ادوار زبان انگلیسی - لهجه ها ۱۳ اصوات ۱۴ خط و تلفظ ۱۵ تاریخ
	صرف کلمات ۱۶ فعل ۱۸ تغییرات صوتی و صرف کلمه ۱۹ ترتیب و
	و نحو کلام ۲۰
۲۱	قاموس - عناصر بومی
	اشتقاق و ترکیب ۲۲
۲۴	عناصر خارجی
	لغات کلتی - لغات لاتین
۲۷	عناصر اسکندیناوی
	وایکینگ ها در انگلستان ۲۸ - اسامی خاص - لغات عاریتی ۲۹ -
	لغات دستوری ۳۱ -
۳۲	زبان ادبی
	زبان نظام - عروض ۳۴ - قاموس شعری ۳۵
۳۷	فصل دوم - انگلیسی هیانه - سلطه رمانها و اثرات آن

زبان فرانسه در انگلستان ۳۸ جنگهای صد ساله ۴۰ احیاء ادبیات
انگلیسی ۴۱

زبان جدید و ساختمان آن ۴۲
لهجه های انگلیسی میانه ۴۳ زبان لندن ۴۴ خط انگلیسی ۴۵ از
بین رفتن صرف اسامی و صفات ۴۶ حرف تعریف و اشاره ۴۸ ضمائر
۴۹ فعل ۵۰ زمان و صرف افعال ۵۱ جمع احترام و ترتیب کلام ۵۳
نفوذ فرانسه ۵۴

تحلیل لغات فرانسه ۵۹ کلمات مرکب ازدوزبان ۶۰ جفت های مترادف
لغات ۶۱ انهدام لغات قدیمی ۶۳ نحو و اصلاحات فرانسه ۶۵
شعر سرائی ۶۹

نفوذ و تأثیر های دیگر خارجی ۷۰
عاریت از لاتین ۷۰ - عاریت از هلندی ۷۲
انگلیسی در اواخر قرن پانزدهم ۷۳
چاپ و املاء تغییرات صوتی ۷۳ از بین رفتن انتهای کلمات ۷۴ طرز
بیانهای جدید ۷۵ اسکاتلندی ادبی ۷۷

فصل سوم - رنسانس (۱۵۰۰ - ۱۶۶۰) هومانیزم و رفرم ۷۸
ترجمه ها ۸۰ اصلاحات ۸۱ نفوذ کتاب مقدس ۸۳ آموزش انگلیسی
۸۴ برتری انگلیسی ۸۴ بوجود آمدن تمایل تاریخی ۸۵ منابع
کلاسیک ۸۶ مخالفین لغات خارجی ۹۰ لغات طریل ۹۱ مبارزه علیه
لاتینیزیم ۹۲ اولین لغت نامه ها ۹۳ عاریت ها ۹۵

مسأله املاء ۹۸
یکتوائی مترادف ۹۹ - فرضیه دانن ۱۰۰

آزادی دستوری ۱۰۱

اسم ۱۰۲ فعل ۱۰۴

فصل چهارم - از کلاسیزم تا پررومانیسم ۱۰۸

زبان کلاسیک - لزوم نظم و ثبات ۱۱۴

طرح يك آکادمی انگلیس ۱۱۶ لغت نامه‌ها ۱۱۸ لغت نامه جانسون

۱۱۹ طرفداران تلفظ صحیح ۱۲۲ کتابهای دستور ۱۲۴ تصحیح دستور

ما ۱۲۶ تغییرات نحوی ۱۲۷

قاموس ۱۲۸

لغات آلمانی قاموس عالمانه ۱۳۲ آرگو - نفوذ انگلیسی در خارجه

۱۳۳ لغات مهجوره ۱۳۴

فصل پنجم - قرن نوزدهم - عصر معاصر ۱۳۶

تلفظ ۱۳۷

نا پایداری تلفظ ۱۳۸ تغییرات صوتی ۱۴۰

اعلاء و اصلاح طبایان ۱۴۳

قاموس جدید ۱۴۶

لغات فنی - منابع بومی ۱۴۹ تغییر نوع دستوری ۱۵۲ اشتقاق عکس -

واژه های مخلوط ۱۵۳ واژه های شکسته ۱۵۴ حروف اول لغات ۱۵۵

تسمیه به تقلید اصوات ۱۵۶ بلاغت - تك هجائی ۱۵۷ سه ستون قافوس

انگلیسی ۱۵۹

صرف و نحو - زبان ادبی ۱۶۲

زبان محاوره و عامیانه ۱۶۳

فصل ششم - انگلیسی در دنیا - در جزایر بریتانیا ۱۶۷

در خاور دور ۱۷۰ در امریکا ۱۷۳ انگلیسی امریکائی ۱۷۴ تلفظ و

تکیه ۱۷۶ صرف و نحو ۱۷۸ قاموس امریکائی ۱۷۹ سه لهجه امریکائی

۱۸۴ انگلیسی زبان جهان ۱۸۶

غلطنامه

لطفاً صحیح کلمات را در موقع مطالعه ملا حظه فرمائید

صفحه سطر صحیح	صفحه سطر صحیح
Plowmon ۶۹ سطر ۸	صفحه ۲ سطر آخر نیز بخوانید
contempt ۷۱ سطر ۲	۷ سطر ۱۸ خود آواهای
Dunbar ۷۲ سطر ۲	۹ سطر ۲۵ از
۷۵ سطر ۱۵ قرن بعد	۱۱ سطر ۱۸ تایمز
France ۷۵ سطر ۲۳	۱۴ سطر ۱۵ کلمه
۷۷ سطر ۱۶ ابتدائی از	۱۷ سطر ۹ peos
Ovide ۸۱ سطر ۲	۲۲ سطر ۱۴ wohnen
۸۱ سطر ۱۱ توماس	۲۶ سطر آخر cristerlic
۸۱ سطر ۱۹ پنتاتوک	۳۰ سطر ۲۳ thrive
common ۸۲ سطر ۱۳	۳۱ سطر آخر them
۸۴ سطر ۱۹ مادون	۳۲ سطر ۲۵ Pastoralis
۸۴ سطر ۲۰ دستورهاییکه	۳۴ سطر ۲۵ دو دیا
۸۵ سطر ۱۱ که در کتبخانه	۳۸ سطر ۸ سلاک
Society of ۸۵ سطر ۱۵	۴۰ سطر ۱۰ قوای
Antiquaries	۴۰ سطر ۱۷ کانتربوری بود
۸۶ سطر ۱۶ صحبت از	۴۲ سطر ۱۹ Frensh
necessary ۸۶ سطر ۱۷	۴۵ سطر ۲ Dunbar
augmentation	۴۹ سطر ۱ ban
۸۹ سطر ۱۲ الیوت	۴۹ سطر ۱ pis
forth ۹۴ سطر ۵	۵۷ سطر ۱۲ استعمال
accomplish ۹۴ سطر ۱۰	۵۷ سطر ۲۴ his
squadron ۹۶ سطر ۸	۵۷ سطر ۱۲ grape
Tung ۱۰۱ سطر ۱	۵۸ سطر ۲۵ prose
۱۰۹ سطر ۱۳ پاملا	۶۵ سطر ۲۴ گرفته شده است
Robert ۱۱۶ سطر ۱۴	۶۵ سطر آخر States
۱۱۷ سطر ۲۰ دوسطر فرانسه را از	۶۶ سطر ۱۲ courant
راست به چپ بخوانید	۶۸ سطر ۷ روزمانته فوت

صفحه	سطر	صحیح
« ۱۴۶ »	۱۱	مضحك است
« ۱۴۹ »	۱	شد وی
« ۱۴۹ »	۳	در هر
« ۱۵۲ »	۱۹	Herod
« ۱۵۳ »	۱۹	میداند
« ۱۵۴ »	۱۶	aerobatics
« ۱۵۶ »	۳	به حیات خود
« ۱۶۴ »	۱۱	weroan
« ۱۶۹ »		bog آخر
« ۱۷۲ »	۳	actually
« ۱۷۳ »	۷	tok
« ۱۷۳ »	۱۷	مستعمره چیان
« ۱۷۵ »	۱۱	زمان
« ۱۶۲ »	۱	fao ^x faor ^x
« ۱۷۷ »	۲	pao
« ۱۷۷ »		leading
« ۱۷۷ »	۴	(a) (o)
« ۱۸۱ »	۱۳	was (ser)

صفحه	سطر	صحیح
« ۱۱۸ »	۲۰	pinning
« ۱۲۱ »	۳	paid
« ۱۲۱ »	۱۲	cant
« ۱۲۲ »	۱	brought
« , , , »		introduced
« ۱۲۳ »	۲	Dictinoary
« ۱۲۶ »	۱۰	Rhetorics
« ۱۳۱ »	۱۴	Faggots
« ۱۳۲ »	۱۸	Einfühlung
« ۱۳۴ »	۱۵	tobacco را دو
		طر بالاتر بنویسید
« ۱۳۶ »	۱۲	Prejudice
« ۱۳۸ »	۱۴	received
« ۱۳۸ »	۱۷	کلمه وارد زائد است
« ۱۳۸ »		آخر و فنی
« ۱۴۲ »		liwəd آخر
« ۱۴۴ »	۱۷	tordz
« ۱۴۵ »	۱۱	homophones

مقدمه

ریشه زبان انگلیسی

هویت زبان انگلیسی از نظر زبان شناسی

زبانها و خویشی زبانی . بندرت می توان زبانی یافت که کاملاً مجزی و

مستقل باشد و اغلب تماس با زبانهای دیگر اجباری است . تشابه زبانها دو نوع است اگر فقط در بعضی از اصطلاحات و لغات پراکنده باشد آنرا می توان عاریت از زبان دیگری دانست که معمولاً علل اجتماعی و سیاسی اقتصادی دارد وجود لغات *fakir* از عربی *gutta-percha* از مالایائی و *taboo* از پولینزی و *igloo* از اسکیمو و *ananas* از پرو (اسپانیائی) و *tea* از چینی دلیل نسبت خویشی زبان انگلیسی با یکی از این زبانها نمیشود : تاریخ نشان میدهد که این نوع لغات بین المللی بوده و شروع و ورود آنها در زبانها معلوم است . زبان فارسی لغات عربی بسیار دارد ولی فارسی و عربی از لحاظ زبانی متعلق بدو دسته کاملاً متفاوت می باشند وجود لغات عربی در فارسی فقط بعلت نفوذ تمدن عرب در ایران است .

اما اگر بکلی تشابه در ساختمان دستوری زبان باشد صورت دیگری دارد مثلاً اگر ضمیر استفهامی *who* و اشکال دیگر آن *whose* , *what* , *whom* را در نظر بگیریم اشکال قدیمی این لغات دستوری در انگلیسی و در سایر زبانهای همسایه از این قرار است :

<i>who whom whose what</i>	انگلیسی جدید
<i>hwa hwam hwaes hwaet</i>	انگلیسی قدیم
<i>hwe hwem(u) (h)wes hwat</i>	ساکسون قدیم (۱)

۱ - زبان قبایل تیوتونیک که در قرن دوم در نواحی شلزوینگ امروزی آلمان میزیستند و با انگل ها در قرن پنجم و ششم با انگلستان رفتند .

آلمانی قدیم (۱) (h)we - r (h) wem(u) (h) wes (h)waz

اسکاندیناوی قدیم „ hveim hves hvat

گوتیک (۳) hwa-s hwamma hwis hwa

این مثال صریحاً نشان می‌دهد که علیرغم بعضی اختلافات لغت صرف آنها در

این چند زبان مختلف یکی است در تمام موارد در حالت مفعولی m در آخر

کلمه وجود دارد و در حالت اضافه به s و در خنثی به t ختم میشوند (z

در آلمانی قدیم - مرکزی و جنوبی نماینده t آخر کلمه بوده که در کلمه

گوتیک hwa از بین رفته است) .

این مقایسه را اگر در باره ضمیر ملکی یا اشاره و در صرف اسم یا در صفت

و در استعمال پسوند تفضیلی و عالی « est - er » بکار بریم باین نتیجه می

رسیم . همینطور در صرف فعل برای بیان زمان دو طریقه وجود داشته یکی

تغییر خورد آوای ریشه است مثلاً برای فعل آواز خواندن .

انگلیسی	sung	sang	sing
---------	------	------	------

آلمانی	ge-sungen	sang	singe
--------	-----------	------	-------

هلندی	ge-zongen	zong	zing
-------	-----------	------	------

سوئدی	sjungen	sjong	sjunger
-------	---------	-------	---------

طریقه دوم بکار بردن پسوندی است شامل يك بی آوای دندانی (dst)

مثلاً برای فعل زیستن

انگلیسی	live-d	live-d	live
---------	--------	--------	------

آلمانی	ge-leb-t	leb-te	leb-e
--------	----------	--------	-------

هلندی	ge-leef-d	leef-de	leef
-------	-----------	---------	------

سوئدی	lef-t	lev-de	lever
-------	-------	--------	-------

اگر افعال دیگری را فیز در نظر بگیریم همین وضع مشاهده میشود .

۱ - زبان قبایل گوت از اجداد ژرمنها

۲ - مقصود از لهجه‌های آلمانی است که در نواحی مرکزی و جنوب آلمان

صحبت میشود .

این توافق در اشکال نه می‌توان عارضی باشد و نه نتیجه عاریت از زبانهای دیگر .

تنها توضیح قابل قبول و منطقی این است که باید انگلیسی و آلمانی و هلندی و زبانهای اسکاندیناوی و گوتیک را توسعه مشخص و بارزی دانست از زبانی که سابقاً مشترکاً تکلم میشده و آنرا ژرمانیک عمومی نامیده اند در منطقه همسایه میدانیم که زبانهای رومان (فرانسه و ایتالیایی و اسپانیایی و پرتغالی و رومانی و رومانش (۱) نتیجه، قرن‌ها تحول مستقل از لاتین عامیانه است همانطور که متون لاتین عامیانه را نداریم و ادبیات لاتین کلاسیک هم کافی نیست ژرمانیک عمومی هم بدون گذاشتن اثری از خود از بین رفت و ما می‌توانیم فقط اشکال فرضی بسازیم و حتی يك جمله از ژرمانیک عمومی نداریم **زبانهای هندواروپائی** . زبان انگلیسی از نظر ساختمان دستوری و از نظر ریشه‌های آن يك زبان ژرمانیک است که خود جزء دسته یا خانواده هندواروپائی میشود . این اسم بدان سبب است که این خانواده شامل اکثر زبانهای اروپائی (باستثنای زبان اهالی آتروری در ایتالیا و زبان باسک ها در غرب فرانسه و اسپانیا و ترکی و زبانهای فنلاندی و شمال شوروی و شرق سیبری) و یکده از زبانهای آسیائی تا هندوستان میشود .

اگر این زبانها را در يك خانواده دسته بندی میکنند برای اینست که خویشی و نسبت این زبانها در قرن نوزدهم بوسیله گرامر تطبیقی معین شد و این زبانها بنوبه خود فرمهایی را نشان میدهند که در طی قرون از يك زبان واحد گرفته شده و آنرا هندواروپائی عمومی نامیده اند که اثری از آن باقی نمانده است .

کجا و چه زمان این زبان تکلم میشده نمیدانیم . فرضیه اینکه نسبتاً بیشتر بحقیقت نزدیک است روی مقایسه و باستان شناسی زبان بنا شده است

۱ - زبانیکه در نواحی تیرول و فریول تکلم میشود .

بنا بر این فرضیه مرکز پخش و پراکندگی و یا مهد زبان های هندو اروپائی در جنوب شرقی روسیه بوده و آنهائیکه باین زبان تکلم میکردند فاتحینی بودند که در اروپا و آسیا پخش شدند و زبان بومی خود را به مردمی که زیر سلطه آنها درآمدند تحمیل کردند این قبایل تسخیر شده که برای خود زبان بخصوصی داشتند در این زبان جدید عادت و طریقه تلفظ و قسمتی از لغات خود را وارد کردند باین ترتیب کم کم تفاوت بین زبانهای اروپائی پیش آمد از طرف دیگر از تاریخ این زبانها یعنی از مرحله تحول آنها تاریخی معین نداریم و میتوان آنها را به سه هزار سال قبل از میلاد مسیح نسبت داد.

این زبانها به چند گروه مهم و غیر متساوی پراکنده شدند مثل گروه آسیای صغیر که از اسناد یافته شده در بنغاز کوی (۱) شناخته شده و نماینده قدیمی ترین فرم است و گروه هندی و سانسکریت یعنی زبان مقدس برهمنائی ها (قدیمی ترین سرود های ادبیات مقدس هند یا ودیک (۲) در ۱۵۰۰ سال قبل از مسیح بوده است) و دیگر زبان های جدید هندوستان مثل هندی و بنگالی و مهارات و غیره و گروه زبان ایرانی و اوستائی (زبان متون مقدس زردشت) فارسی قدیم (کتیبه های داریوش و خشایار شاه) پهلوی و فارسی جدید و دیگر تخارائی (۳) در ترکستان چین (قرن هفتم بعد از میلاد مسیح) و ارمنی (که از قرن پنجم میلادی شناخته شده) و زبان آلبانی (قرن پانزدهم) و زبان بالتیک (پروسی قدیم و لیتوانی و لت) و زبان اسلاو (روسی و لهستانی و چک و سلواکی و بلغاری و سربو کراتی و اسلوانی) و گروه یونانی بالهجه های آن مثل میسی نین (۴) که در حال کشف میباشد و به عهد برنز یعنی ۱۴۰۰ تا ۱۹۰۰ سال قبل از میلاد مسیح بر میگردد.

۲ - ودانت سانسکریت است بمعنی دانش.

۱ - Boghaz-koi

۴ - mycenian

۳ - tokharien

گروه ایتالیائی (لاتین و زبانهای رومان و امبری (۱) و رومی قدیم (۳) و گروه کلتیک (ایرلندی و کیلیک) اسکاندیناویزیانهای اهالی کال و گل و بریتانی و کورنوال و بالاخره گروه ژرمانیک .

زبانهای ژرمانیک بسه شعبه تقسیم میشود برای سهولت آنها را با اسامی جغرافیائی نامیده اند :

۱ - شعبه شرقی که معرف آن زبان گوتیک (زبان قبایل گوت از اجداد ژرمن ها) است قطعات فراوانی از يك ترجمه تورات توسط ولفیلا اسقف گوت در قرن چهارم بدست آمده است با اینکه بعد ها گفته اند تمام اروپای غربی را طی حملات بریک پیمودند زبان آنها در هیچ نقطه ای باقی نمانده مگر شاید تا قرن هفدهم در کریمه این شعبه شرقی هم شامل زبان قبایل وحشی و اندال ها و بورگوند ها که در سواحل بالتیک میزیستند میشود .

۲ - شعبه شمالی که شامل تمام زبانهای اسکاندیناوی و زبان امروزی نروژی و ایسلندی و دانمارکی و سوئدی و زبان اهالی جزیره فروئه میشود . در قرون وسطی نروژی و ایسلندی که باهم ابتدا تفاوت کمی داشتند تشکیل زبان قدیم اسکاندی (Old Norse) را دادند که ادبیات غنی Edda اشعار قدیمی اسکاندی و sagas نشر داشت .

شعبه شمالی کتیبههای متعددی دارد که بعضی از آنها از تمدن زبان گوتی نیز قدیمی تر میباشد و بزبانی که بزحمت از زبان عوام شمالی تمایز داد میشود طبع گردیده بنام (Runic Old Norse) این نام بدان علت است که این تمدن روی بناها بکمک الفبای رونی یا الفبای ابتدائی ژرمن ها نوشته شده است

۳ - شعبه غربی : که انگلیسی جزء آن میشود این شعبه بدو دسته تقسیم میشود آ - يك دسته که شامل انگلیسی و فریزی (این زبان از تمام زبانهای اروپائی بیشتر با انگلیسی شباهت دارد) .

ombrien (۱) osque (۲)

میشود فریزی قدیم در منطقه بین رودخانه وزر واسکوٹ تکلم میشد و امروز فریزی در منطقه هلندی فریزلاند و قسمتی از اشلزویک آلمان و جزایر دانمارک تکلم می گردد .

ب - دسته دیگر شامل قسمتی از ساکسون قدیم و زبان هلیاند در ۸۳۰ میلادی که بین دورودخانه البه وراین آلمان تکلم میشده آلمانی نواحی پست یا **plattdeutsch** از همین ناحیه سرچشمه می گیرد . و زبان نواحی پست (که هلندی ووفلاماند از آن سرچشمه می گیرد) قسمت دیگر لهجه های آلمانی نواحی مرتفع زبان فرانک ها و سویی ها و اهالی بایر و آلزاس زبان ادبی آلمان از شعرائی مانند لوترونویسندگان جدید آلمان از آن زبان سرچشمه می گیرد قبل از هر چیز اگر با آواهای انسدادی یعنی (b t p k) را در نظر بگیریم تمایز زبان آلمانی نواحی مرتفع **High German** از سایر لهجه های ژرمانیک غربی معلوم میشود. در آلمانی نواحی مرتفع این بی آواها برترتیب به **pf** و یا **fp** و **ts** که **z** نوشته میشود یا **tsochss** تبدیل شده اند مثلاً در لغات زیر میتوانید مقایسه کنید .

pfund	pound
offen	open
zunge	tongue
essen	eat
brechen	break
tag	day

خصوصیات زبانهای ژرمانیک :

نسبت به سایر زبانهای هندواروپائی زبانهای ژرمانیک عموماً تازه گیاهی دارند که مشخص آنهاست و کم و بیش تا امروز باقی مانده اند .
زبانهای هندواروپائی لحن موسیقی داشتند و تمام هجاها **يك** لغت بخوبی تلفظ میشده ولی یکی از آن هجاها **بايك** پنجم تن بالا تر خوانده میشده یونانی قدیم هم این موقعیت را داشت . محل این تن نه تنها بالغات مختلف

تغییر می‌کرد و بدان وسیله اجازه می‌داد (bátos) بمعنی خارا از batós بمعنی قابل دسترس تمیز دهیم بلکه بموجب نقش دستوری‌اش نیز مثلاً اسم دختر بر حسب وجهی که داشت متفاوت بود در حالت فاعلی بصورت thugàter و در ندا thùgater و در ملکی thugatròs بود بعکس فشار کلمه یا accent زبانهای ژرمانیک شدید و محکم بود که به هجا‌های ابتدائی لغات ساده و هجا‌های اصلی لغات مرکب داده و نتیجه میشد که این هجا‌ها قوی تر از هجا‌ها دیگر تلفظ شوند اشکال مختلف انت جدید انگلیسی get مثل forgetfulness, be gotten, getting را می‌بینیم همین اصل نیز در بعضی از دسته لغات خارجی الاصل نیز بکار رفته مثل orderliness orderly ordering order disòrderliness چون هجای اول با شدت تلفظ میشده در نتیجه هجا‌های بعدی ضعیف میمانده‌اند در زبان کوتیک برای داشتند چهار هجا وجود داشته habaidédum انگلیسی قدیم دو هجا hafdon و انگلیسی امروزیك هجا had این تحول و تکمیل در اثر همین پدیده بوجود آمده است. در ژرمانیک مثل سایر زبانهای هندو اروپائی آخر کلمه حامل عناصر صرف عناصر تعیین کننده اختلافات شکل يك کلمه بنا بر مستعملات مختلف inflection بوده که نقش لغت را در جمله معین میکرده و بتدریج از بین رفته است صدای آواهای مختلف پیچیده و غیر قابل تمیز شده و بی‌آواها افتاده‌اند در زبان کوتیک هنوز سوم شخص habaidedum با اول شخص جمع hadaidedum و دوم شخص habaidédup در مقابل هم قرار می‌گیرند و با هم اشتباه میشوند و همینطور در انگلیسی قدیم هر سه شخص با شکل منحصر haddon که آنهم نیز با شرطی haefedn اشتباه میشود.

بعد از انگلیسی وسطی فقط يك شکل برای جمع بکار میرفت hadden و بعدها hadde و بالاخره در انگلیسی جدید had شکل منحصر بفرد برای گذشته هر صیغه و تمام اشخاص است تغییر منظم هم آواها شکل لغات ژرمانیک میراث هند و اروپائی را عوض کرده p و t و k بترتیب f و p و h

شده‌اند و همینطور godb بترتیب kstop را داده‌اند . برای روشن شدن لغات هم اشتقاق زیر را مقایسه می‌کنیم مثل لاتین pater با انگلیسی father و tres با centum, three با (red) hund- و dens با tooth يك تغییر مهم دیگر ژرمانیک در صرف ضعیف فعل است که ماضی و ماضی نقلی را بکمک پسوند dویا t مانند loved و love میساخته و هیچ گروه دیگری این پدیده یا شبیه آنرا که واقعاً زنده و مفید است نمی‌شناسد .

بالاخره قاموس ژرمانیک شامل لغاتی بسیار است که از هندواروپائی بعیرات برده نشده و بدون شك ریشه‌های بومی و غیر هندواروپائی دارد لغات انگلیسی hand, toe, bone, wife, knave, thief, sick, even, winter, ground, day, sea, to steer sail, haven, ebb, storm, strand, cliff, to swim و بسیاری از لغات دیگر که در تمام زبان‌های ژرمانیک یافت میشوند در هیچ زبان دیگر دیده نمیشوند ولی امکان دارد که این لغات جزء قاموس مللی بوده که فاتحین هندواروپائی زبان خود را بآنها تحمیل کردند .

۲- فتح انگلستان

در طی قرن پنجم میلادی یعنی یکی از تاریکترین ادوار قرون وسطی اولین اجداد انگلیسی‌های امروزی در جزیره‌ای که بنام بریتانیا خوانده میشده مستقر شدند جزیره بریتانیا سابقاً تحت تسلط کلت‌ها بود همان ملتی که ژول سزار در سالهای ۵۵ و ۵۴ قبل از میلاد مسیح با آنها مواجه شد . يك قرن بعد یعنی از سال ۴۳ تا ۸۵ میلادی در حکومت دومیسین سلطه رومانها به بریتانیا کامل شد البته با زحمت زیاد و بدون رسیدن به کالدونی یعنی اسکاتلند امروزی رومیها جاده‌هایی ساختند و شهرهایی بنا کردند و بناهایی تاریخی از خود بجا گذاشتند ولی نفوذ آنها عمیق نبود در سالهای ۴۰۶ و ۴۰۷ آخرین قشون رومیها جزیره را تخلیه کردند و مردم کلتی جزیره را بحال خود گذاشتند در حالیکه در این موقع برای دفاع از دژ ثمنان خود احتیاج بکمک داشتند و

مملکت کاملاً تقسیم شده بود .

« **هجوم قبایل ژرمن** » وحشتناکترین دشمنان کلت ها دزدان دریائی ژرمن بودند که از سواحل دریای شمال در قاره اروپا از مدتها قبل برای تجسس بسواحل بریتانیا میامدند و قوای رومی ها آنها را عقب میزدند ولی بتدریج این استیلاگران زیاد شدند و با بیرون کردن یا عقب راندن بریتانیائیاها بغرب کشور مستقر شدند و از همانجا برتانی در قاره اروپا را نیز تصرف کردند البته بفاصله زیاد و طولانی تا قرن هفتم .

شرح روایات لسانی . برای شناسائی کامل این حمله که در آینده

جزیره نتایج بزرگی داشت چیزی جز روایات پراکنده در دست نداریم تقریباً میشود گفت هیچ چیز نمی دانیم که مطمئن و قطعی باشد تا بتوانیم بین افسانه و تاریخ مبدأ بگذاریم .

مشهور ترین روایت از قرن هشتم است که کشیش و عالم بزرگ عصر از نورتامبریان Bede نقل کرده بنا بر این روایت پس از عزیمت رومیها بریتانیا مورد حملات پیکتها و اسکاتها که از شمال جزیره می آمدند قرار گرفت و در سال ۴۴۹ پادشاه بریتانیا Vortigern از قلمرو خود بکمر دو برادر از روسای ژرمن ها بنام Horsa و Hengist که بانبروهای خود در مصب رود تایمز بجزیره کوچک Thanet پیاده شدند دفاع کرد ولی این چاره بجای علاج درد را بدتر کرد . زیرا این دو سردار ژرمن خود را در خاک بریتانیا مستقر کردند و این ابتدای هجوم ژرمن ها به کشور بود . Bede در تاریخ کلیسایی ملت انگلستان پس از نقل این روایت اضافه میکند: این مهاجمین از سه دسته مردم شجاع ژرمانی بودند یعنی ساکسون ها و آنگل ها و ژوت ها .

اهالی کنت Cantuarii و مردم جزیره وایت Vietuarii و هم بطور مردمیکه در ساکسون غربی ژوت نامیده میشوند Jutarum natio همه در اعقاب ژوتها هستند مردم اسکس امروزی Essex یعنی ساکسونهای شرقی از اعقاب ساکسونهای منطقه ای هستند که امروز بنام ساکسون قدیم نامیده میشود همینطور مردم Wessex و Sussex ساکسن جنوبی و غربی . آنگل های

شرق و مرکزی و مرسین ها و نورتمبرین ها از اعقاب آنکل های سرزمین Angulus هستند بین ژوت ها و ساکسون ها در شمال رودخانه هومبر تاریخ نویسان مدتها این اطلاعات ذیقیمت بد را بدون چون و چرا قبول میکردند و از آن نتیجه می گرفتند که ژوتها از سرزمین ژوتلند یا یوتلند در شمال شبه جزیره دانمارك امروزی و آنكل ها از ناحیه آنكل در فلنزبورگ (شمال آلمان) و ساکسونها از سواحل دریای شمال در غرب دانمارك آمدند .

فرضیه های جدید

اگر به فرضیه های موجود قناعت کنیم می بینیم که مهاجرین هنوز خط سریع نداشتند و اسناد و مدارکی برای ما باقی نگذاشته اند اگر بر اساس اطلاعات باستانشناسی زبان تکیه کنیم میتوانیم نتایج ناشی از حوادثی را که منجر به تسلط بر بریتانیا شد تجسم کنیم .

قرن پنجم میلادی دوره مهاجرت های بزرگ و حرکت ملل ژرمانیک بود . ظاهراً ملل ژرمانیک غربی زبان در ناحیه شلزویگ هولشتاین و قسمت بزرگی از ژوتلند بخش شدند و در این منطقه نام آنكل را کسب کردند و بتدریج بطرف غرب رفتند و منطقه ساحلی بین دورودالبه وراین را اشغال کردند و بعدها بنام فریری معروف شدند در جنوب آنها نیز در نواحی ها نور و اولد نورگ و وستفالن ساکسونها میزیستند . از نظر زبان شناسی مجموع آنها گروه آنگلو فریزی را تشکیل میدهند و از نظر سیاسی قبایلی متحرک بودند که خود را تسلیم حوادث و مهاجرات میکردند .

در طی قرن پنجم (تاریخ دقیق آن معلوم نیست) قسمت شمالی قبایل آنكل ها بسوی شمال شرقی انگلستان مهاجرت کردند و با ترك ژوتلند قبایل اسکاندیناوی و دانمارکیها توانستند آن نواحی را اشغال کنند فریزی ها و ساکسون ها که بتدریج ساحل شمالی قاره اروپا را پیش میرفتند تاگل در ناحیه بولونی و بایو رسیدند نام Litus Saxonicum از همین جا باین ساحل داده شده است . از این نواحی بعضی بجنوب

بریتانیای کبیر و سایرین هم از بین البه و راین بدنبال آنها راه افتادند . این مهاجرت بیش از يك قرن ادامه داشت ظاهراً آنكلها و ساکسون ها و فریزی ها با هم مخلوط شدند یعنی این اختلاط از همان قاره اروپا و طی مهاجرتها شروع شد و لهجه‌هایی که آنها با هم صحبت میکردند بزحمت باهم قابل تشخیص بوده به آنكلها که در شمال شرقی سکونت یافتند قبایل ساکسون نیز اضافه شدند که از نواحی البه می‌آمدند و در تمام دست‌های مهاجم فریزی ها هم شریک بودند . بد در روایت خود نامی از فریزی ها نمیبرد اما آنچه که حد اقل غیر ممکن نیست اینست که آنها همان ژوت هائیکه او نام میبرد نیستند ولی اسامی محل‌هایی که قبل از قرن یازدهم فریزی ها ساکن بودند وجود آنها را در انگلستان ثابت می‌کند .

این اسامی مثل Friston Friesthorp , Frisby , Frinzington و Frieston و Frisby و Friston اسامی نقاطی است که فریزی ها ساکن بوده‌اند . بعضی از نویسندگان Firth of forth را دریای فریزی‌ها یا Mare Fresicum و سواحل آنرا Litus Fresicum مینامند از اواسط قرن ششم میلادی مورخ یونانی پروکوپ از قبایل Phrissones در میان قبایل انگلستان قدیم نام میبرد .

پس از استعمار بریتانیا ساکسون‌ها در جنوب تایمر و آنكل ها در شمال آن مستقر شدند از اینجا تاریخ و مرکز سیاسی جزیره بنا بر حیثیت و اعتبار دروسا حکومت‌ها و ثروت و قدرت نظامی آنها تغییر میکرد . طبق او این اسناد قرن هفتم در آن زمان زبان اجتماع جدید با ساختمان جدید و قوانین جدید تشکیل شد که مسیحیت تمدن دیگری بآن پیوند زده بود .

زبان انگلیسی - . بالاخره زبانی که هنوز چندین لهجه ولی امکانات زیادی برای يك آتیه خسار القاعده داشت درست شده شاید تعجب آور باشد که از همان ابتدا ظاهراً لغت englisc برای زبان انگلیسی بکار رفت همانطور که Angel-cynn برای مردم انگلیسی و Engla-land برای سرزمین

آنکل ها لغات معمولی بود سنت گرگوری نیز از Angli و مردم Anglorum ذکر کرده بعکس کلت ها لغت ساکسون را بطور کلی برای مهاجمین بکار میبردند در ایرلندی sasanach و در زبان گال ها صفت seisning که اسم آن در ایرلندی جدید sasain و sasana و saosan و در زبان گال ها Saeons و گیلی اسکاتلندی Sasanach میشود و لغت انگلوساکسون فقط در لاتین و برای تمیز ساکسون های قدیمی از ساکسون های انگلستان و آنکل ها بکار میرفت antiqui Saxones. اصطلاح زبان انگلوساکسون lingua anglo-saxonica که امروز مطرود و بجای آن انگلیسی قدیم بکار میرود خیلی دیرتر یعنی در قرن شانزدهم توسط دانشمند معروف Camden استعمال شد و اصطلاح آنگلوساکسون در قرن نوزدهم برای ملل انگلیسی زبان بکار رفت . خلاصه آنکه از ابتدای عصر تاریخ انگلستان و انگلیسیها و زبان انگلیسی وجود داشته و تاریخ این زبان است که در فصول بعد شرح خواهیم داد .

فصل اول

انگلیسی قدیم

انگلیسی زبان ژرمنی الاصل - از آنچه که گذشت می فهمیم که انگلیسی

زبان ژرمانیک خالص است که مهاجمین با خود از قاره اروپا به بریتانیا آوردند از بدو استقرار و سکونت همان مهاجمین و مهاجرین این زبان حیات بخصوص خود را شروع کرد و زبان انگلستان یعنی انگلیسی شد. ولی این زبان قرن‌ها با زبان امروزی انگلیسی متفاوت بود تغییرات و تحولاتی که کرد بعضی از خصوصیات آنرا تغییر داد.

ادوار تاریخ زبان انگلیسی - سه دوره بزرگ در تاریخ زبان انگلیسی

تشخیص و قرار داده اند. دوره انگلیسی قدیم تا تقریباً سال ۱۱۵۰ و انگلیسی میانه از ۱۱۵۰ تا ۱۵۰۰ و از آن بعد را انگلیسی جدید دانسته اند ولی این تقسیمات برای راحتی است و نباید انتظار تغییرات شدید و ناگهانی از دوره ای بدوره دیگر داشت زیرا تحول یک زبان اصولاً مداوم است اگر صرف تغییرات کلمات را در نظر بگیریم می بینیم که در انگلیسی قدیم کمتر شده و در انگلیسی جدید تقریباً بکلی از بین رفته است.

۱ - لهجه ۱۵ - در انگلیسی قدیم اتحاد و یکنواختی دیده نمیشد سه

لهجه اصلی وجود داشت که اختلاف آنها با هم بسیار محسوس بود - لهجه آنگل لهجه ساکسون غربی و لهجه کنت که بطور کلی با تقسیمات سیاسی مطابقت میکرد زبان انگل در شمال رود تایمز و زبان کنت‌ها در جنوب شرقی و ساکسون غربی در جنوب غربی و جنوب. در داخل منطقه آنگل بین تایمز و هامبر در دشت مرکزی زبان مرسین و در شمال هامبر نورتمبرین بود.

اطلاعات ما از این لهجه‌ها بیک اندازه نیست. از زبان آنگل‌ها چند فرمان و شعر و ترجمه هست. از متون تورات و از زبان کنت‌ها نیز اسناد

زیادی باقی‌نمانده و حال اینکه تمام ادبیات قبل از تسلط نرمه‌ها و نسخ باقی‌مانده همه بزبان ساکسونهای جنوب غربی است. الفرد پادشاه ساکسونها (۸۹۹) که مشوق فرهنگ بود از این لهجه يك زبان ادبی عمومی را از اواخر قرن نهم تا قرن دوازدهم پایه گذاشت اشعاریکه از قرن‌ها قبل از آنکل‌ها بود باین زبان دوباره نوشته شده بود بنابراین اگر زبان انگلیسی قدیم را مطالعه کنیم متون نوشته شده در ساکسون غربی را ما خذ قرار می‌دهیم ولی فقط این لهجه نیاکان انگلیسی امروز نیست بلکه زبان لندن و زبان مرسین هم است .

۴ - اصوات . اولین خصوصیت زبان انگلیسی قدیم طریقه ثبت اصوات

آن است هم آواهای زبان انگلیسی قدیم در قرن پنجم تمایل به بسته شدن داشته و در قرن نهم منجر به سیستم ذیل شد .

i e œ a ɔ ɒ u y

í é œ á ò û y

که ê نماینده è بسته است مثل (éte) در زبان فرانسه و ó نماینده o بسته است .

در لغت فرانسه beau و ae در کلمه hat انگلیسی جدید و ae در انگلیسی جدید bad و y با تلفظ حلقه فرانسه cru و صدای ɔ (hot) در انگلیسی جدید فقط جلوی m و n پیش می‌آید .

در انگلیسی قدیم دو آوایی‌ها وضع غیر ثابتی داشته‌اند مثل .

eo , ea , ie , io

از قرن نهم ساده شد و در قرن ۱۲ بکلی از بین رفته‌اند .

هم آواهای قرن نهم بترتیب زیر بودند :

p	t			k
b	d			g
f	ɸ	ʏ	ʏ	x
		s	c	
u	ò	z	ɣ	g
	i		ŋ	
				r

m n

"
l

w j

h

(th یا p مثلاً در thin^x آوایی و یا th در then انگلیسی و s^y مثل

shine و c مثل church و g مثل judge و x مثل ach آلمانی و
g مثل آلمانی شمالی w wagen مثل انگلیسی امروز و j مثل انگلیسی
yes و n^l مثل thing .

اصوات کامی و سایشی لثوی بی آوا مثل s و سایشی بسته کامل مثل c و g^y که نقش بزرگی را در زبان بازی میکند از تازگیهای بخصوص زبان انگلیسی قدیم اند یعنی این زبان قادر بوده اصوات جلوی دهانی را تلفظ کند . می بینیم که با استثنای چند صدای محدود (g'x) که از بین رفته اند و d^x که خیلی نادر تر از امروز بود این هم آواها همان هم آواهای انگلیسی امروزی هستند بنا بر این نتیجه میگیریم که سیستم هم آواهای انگلیسی از قرن نهم تا بحال ثابت مانده و حال اینکه سیستم خود آوا ها دائماً در حال تغییر بوده است .

خط و تلفظ . طوایفی که به بریتانیا هجوم آوردند نوشته سریع نداشتند و از الفبای کتیبه ای یا الفبای رون ها runic استفاده میکردند که ژرمنها برای علائم جادوگری و مرثیه و بهامها و حک نام روی اشیاء شخصی بکار می بردند . هنوز در انگلیسی قدیم تعدادی زیاد از الفبای رون ها وجود داشت .

سه لغت امروزی انگلیسی یعنی to write برای رون ها معنی حک کردن را داشت و to read معنی خواندن کتیبه رون ها و book بمعنی تخته چوبی بود که روی آن الفباء رون ها را حک میکردند انگلیسیها وقتی خواستند متون تالیف شده زبان خود را بنویسند الفباء لاتین را بکار بردند که از راهب های ایرلندی یاد گرفته بودند فقط تعدادی از اصوات با الفباء

مفعول با و بی واسطه و ملکی و حالت توسل که معلوم میکرد با که وجه عمل انجام می‌شد هنوز برای بعضی از ضمائر وصفات وجود داشت بعکس گاهی اوقات برای فاعل و مفعول بی واسطه يك شكل منحصر بفرد وجود داشت جنس اسم را فقط دلائل

دستوری تعیین میکرد مثلاً (stone) stàn و (mouth) mup مذکر
band و (answer) andewaru و (daed) daed مونث و hors اسب و wíf زن و sweord شمشیر خنثی بودند .

صفت در انگلیسی قدیم مثل ژردانیک قدیم و آلمانی جدید دو صفت داشته وقتی جلوی آن حرف تعریف یا ضمیر اشاره می‌آمد صرف ضعیف را بکار می‌بردند مثلاً در péos halige ewen (این ملکه مقدس) در غیر این صورت صرف قوی که ادات صرف مختلف داشته بکار می‌رفته مثل haligu ewen (ملکه مقدس) برای تمام چهل و هشت صورت اسم و صفت ضعیف در انگلیسی قدیم فقط همان سه شکل ادات صرف وجود داشت که هر کدام برای چند حالت و نوع بکار می‌رفتند an- چهارده مرتبه و a- هشت بار و - هفت دفعه دیده می‌شود .

جنسیت در ضمائر شخصی مثل انگلیسی جدید فقط در سوم شخص معین می‌شد ولی هنوز علاوه بر مفرد و جمع برای اول و دوم شخص تثنیه وجود داشت مثلاً wit مادوتا و git شمادوتا . ضمائر زیر برای خود صرف کامل دارند

اول شخص مفرد	دو شخص جمع
فاعلی	فاعلی
ic	gé
مفعول بی واسطه	مفعول بی واسطه
mec me	eowic eow
ملکی	ملکی
min	eower
مفعول با واسطه	مفعول با واسطه
me	eow

در سوم شخص مفرد برای هر سه جنس اشکال مشخص وجود داشت مثلاً برای مذکر خنثی hit و مونث heo ولی مذکر و خنثی در مفعول با واسطه him و در ملکی his بود (his تا آخر قرن شانزدهم برای مذکر و خنثی بکار رفت و its بعد ها استعمال شد) در جمع يك شكل مشترك برای هر سه نوع وجود داشت در حالت فاعلی و مفعول بی واسطه hie و

وملکی hiera وفعولی با واسطه him .

فعل - نسبت به زبان گوتیک در انگلیسی قدیم صرف فعل ساده شده ، لهذا باندازه کافی غنی است . مثلاً برای اشکال مختلف فعل (deem) deman

گذشته حال

ic dēmdē اول شخص مفرد رجه اخباری ic dēme

pu dēmdēst دوم pu dēmst

hē dēmdē سوم hē dēm^x₀

wē gē hīe dēmdon شخص جمع wē gē hīe dēma^x₀

ic pū hē dēmdē و آرزو صیغه دعا ic pū hē dēme

wē gē hīe dēmden جمع wē gē hīe dēman

deman مصدر

to dēmnne اسم مصدر

ge-dēmed اسم مفعول dēmente

dēm دوم شخص مفرد امر

dēma^x₀ جمع

جمعاً چهارده شکل مشاهده میشود و حال اینکه در انگلیسی جدید پنج شکل بیشتر وجود ندارد و deeming و deemed و deemst و deem و deem

یا بهتر بگوئیم چهار شکل زیرا دوم شخص مفرد امروز دیگر بکار نمی رود اگر تعداد اشکال فعل نسبتاً زیاد بود در عوض سه وجه یعنی اخباری و امری و التزامی و دو زمان حال و گذشته بیشتر وجود نداشت . زمان حال نیز برای شرح آینده و ماضی برای تمام زمانهای گذشته بکار میرفت

ic singe من میخوانم و خواهم خواند بود و ic sang من خواندم و خوانده ام و خوانده بودم بود . زمانهای تعریضی (periphrastic) که بکمک افعال معین صرف میشده تدریجاً تشکیل شد hwaet sceal ic singan

که با what shall I sing زیاد فرق ندارد و hewille cuman او میخواند بیاید تقریباً همان the will come است

ic haebbe geleorned

من یاد گرفته‌ام

he waes afaren

او عزیمت کرده است

hé weard àsēn^x

او فرستاده شد

اولین نویسندگان انگلیسی از این امکان تعریضی بکمک فعل بودن برای بیان ادامه یک عمل اطلاع داشته و مثل انگلیسی امروزی he was singing می‌گفتند he waes singende این فرم را از روی لاتین ساخته بودند که از یونانی سرچشمه می‌گیرد و آنهم تحت تأثیر هبری بر جود آمده بود ولی این ساختمان در انگلیسی جدید کامل و برای تمام اشخاص صرف میشود.

تغییرات صوتی. در اسم نیز مانند فعل خود آوای هجای اصلی اغلب تغییر میکرده است افعال قوی همه سه یا چهار درجه تغییر صوت داشتند یعنی از انگلیسی امروزی حداقل یکی بیشتر مثلاً :

ic fleoge ic fleah we flugon geflogen

انگلیسی قدیم I fly I flew » flown

انگلیسی جدید این رویه از خیلی قدیم یعنی از هند و اروپائی گرفته شد و یونانی نیز همین وضع را داشته :

مثلاً leipò میگذارم و lé-loipa گذاردم و é-lip-on گذارده در انگلیسی قدیم این رویه منحصر به فعل نمیشود از ریشه stel محکم بودن stille بیحرکت و stellan قرار دادن stol قرارگاه و صدای (stool) و staln در لهج. stale و امروز stalk ساخته شده است **تغییرات و صرف کلمه.** در نتیجه گرایش و تمایلی که مخصوص

ژرمانیک است خود آواهای اصلی u و o و a و دو آواهای io و ea وقتی هجای بعدی i و یا j داشت تغییر کرده صدای جدیدی میگرفتند مثل ae , e , y , ie و در نتیجه در شکل لغات تغییراتی بوجود می‌آمد. بعضی از این تغییرات هنوز در زبان امروزی باقی مانده
مثلاً :

geese, goose , mice , mouse , feet , foot

ولی در انگلیسی قدیم تعداد آنها بیشتر بود *burg* در حالت مفعول با واسطه *byrig* میشده و *freōnd* در اخباری جمع *frīend*. در انگلیسی امروز هنوز *elder* تفضیلی دیده میشود (انگلیسی قدیم *ieldra eald*) انگلیسی قدیم برای *lang* (*lengra*) و برای *geong* (*giengra*) و *brád* (*braēdra*) داشته بنابر آنچه که ذکر شد تاریخیچه و اشتقاق روشن میشود. بسیاری از اشکال صرفی لغت که باعث پیچیدگی بود تا دوازدهمین روز در دوم شخص و سوم شخص و فرد زمان حال افعال قوی در کنار *ic beode* امر میدهم و *ic cwæð he biēt* و *pū biest* در کنار *ic fealles* و *pū wist* در کنار *he fiel* و *pū fie* و غیره داریم.

۴ - نحو و ترتیب کلام .

اهمیت ادات صرف در انگلیسی قدیم استقلال بیشتری باغات میداد و در نتیجه قابلیت انعطاف زیادتری در ترتیب عناصر جمله را باعث میشد تا انگلیسی امروز که محل عناصر در جمله عمل آنها بیانمی کند. در انگلیسی قدیم بنا بر رابطه ای که داشته فاعل و فعل و متمم نش ترکیب ممکنه زیر را بدست می دادند :

csv , *cvs* , *vcs* , *vsc* , *scv* , *svc* , که *s* فاعل و *v* فعل و *c* متمم است .

این ترکیبات بیک اندازه بیش نمی آید و در بعضی موارد ترکیب بخصوصی رجحان داشت مثلا معمولا متمم اسم را جای آن قرار میدادند مانند پسر مرد *Mannes sunu* و عناوین بعد از اسم قرار می گرفتند مثل *Elfred cyning* و امروز هنوز می گویند : *Donald Duck* و *Mickey Mouse*. فعل معمولا اغلب آخرین کلمه جمله بود و متمم را قبل از فعل می گذاشتند مانند *hē h̄a ah̄on h̄et* یعنی او امر داد آنها را بردارند.

اگر لغتی را غیر از فاعل در اول جمله می آوردند برای تأکید روی آن لغت بوده است ولی فعل را مخصوصاً در دعا و آرزو در اول جمله می گذاشتند مثلاً *sie pin nama gehálgod* نام تو مطهر باد .
تغییر محل حروف اضافه در انگلیسی قدیم جالب توجه است مثلاً

sé man pe wé embe specao ^x یعنی تحت الفظی
the man that we about speak و همین وضع برای حرف
اضافه در ارتباط با ضمیر پیش می آید مثل *ús betweenan* (بین ما) و
Freslundum on با يك اسم مثل *the table round* و از اسكات
his dames before و از اسكات *my heart within* . از این آزادی در زبان ادبی و مخصوصاً در شعر
انگلیسی قدیم برای روش تازه تر و بدست آوردن قافیه و وزن استفاده
میشد

ه - قاموس - عناصر بومی

غیر از اصوات و صرف و نحو انگلیسی قدیم چیزیکه در آن زبان بازبان
امروزی بسیار اختلاف دارد لغات آنست . زبان انگلیسی در طی قرون
لغات جدید بسیاری اخذ کرده و حال اینکه قبل از تسلط نورمانها کاملاً
ژرمانیک بود .

از آنچه که باقی مانده بیشتر اصلاحات زندگی روزانه است که علیرغم
تغییرات صوتی بر احوالی قابل تشخیص هستند لغات مربوطه بجهان :

جهان و *sunne* آفتاب و *eorðe* ^x خاک و *mòna* ماه
heofon آسمان و *steorra* ستاره .

و از اعضای بدن *heafod* سر *hand* دست و *finger* انگشت و *fòt*

پا و *eage* ^{eyes} چشم و *nosu* بینی و از اسامی خویشان :

mòder مادر *bròdor* برادر و *sunu* پسر و *dohtor* دختر

و از لغات مربوط بخانه . *hus* خانه و *flor* که اطاق و *duru* درب و

brof سقف واز کارهای عادی libban زندگی کردن و etan خوردن
slepan خوابیدن و dirncan نوشیدن و cuman آمدن و gan
رفتن و بیش از صد لغت دیگر .

لغاتی که از بین رفته‌اند : اگر يك متن يك كتاب انگلیسی قدیم

را باز کنیم و در صورتی که فقط با انگلیسی جدید آشنائی داشته باشیم در
لحظه اول فکر می‌کنیم زبان دیگری است بسه دلیل :

اول اینکه بسیاری از لغات معمول از بین رفته و با بکلی معنی آنها عوض شده
خیلی از آنها لغات اصلی و ضروری بوده‌اند مثل jeldra والدین و eam

عم و swefn خواب و ear o^x کار و زحمت و weald جنگل

wunian سکونت کردن و niman گرفتن و weorpan انداختن

و faran مسافرت کردن و weor^xan شدن و steorfan مردن

در حالیکه معادل آلمانی این لغات اغلب باقی مانده مثل Oheim·Eltern

werfen , fahren , werden , sterben , Wald , Arbeit

.nehmen , wehnen .

اشتقاق و ترکیب دلیل دوم اینست که انگلیسی قدیم برای بیان معانی

مختلف از اشتقاق و ترکیب زیاد استفاده می‌کرده و باین دلیل زبانی غنی بوده

مثلا می‌بینیم از صفت fæst چندین مشتق ساخته شده با کمک پسوند e

قید fæste محکم شده و اسم fæsten استحکام fæstnes مسلم

مصمم و صفت fæstlic و افعال fæstan محکم کردن و fæstian

تاکید و سفارش کردن fæstnian تصویب و تأسیس کردن و اسامی این

این افعال fæsting سفارش و fæstnung تأیید و امنیت و همین

لغات در ترکیبات زیر یا بعنوان عنصر اصلی یا ثانی مثل fæst hafoe

مقتصد و صرفه جو و fæst-hyðig مصر و faest-môð بمعنی ثابت

و دائمی و faest-land زمین سهل‌الدفاع و eor^x-faest محکم در

زمین کار گداشته شده و so^x-fa صمیمی و درست و fæst - stede

تزلزل ناپذیر و ar - faest رحیم و دلسوز و لغات مرکب این صفات
 faesten-geat âr-faestnes stede faetves^x faesten^x
 faestnes حصار قائم و بارو و با پسوند های فعل از لغت فوق افعال
 be-faestan پایه گذاردن و faestan - aet بستن و بند کردن و
 faestan^x دارد آوردن شده و بالاوه تحت نفوذ اصطلاح لاتین
 ieiunium observare فعل faestan معنی روزه گرفتن را گرفته و لغت
 faesten - bryce روزه صیام و faesten - tid زمان روزه و
 faestern ایام روزه کاتولیک ها معنی گرفته که
 همه ترکیبات این کلمه هستند .

بدلیل همین قابلیت انعطاف زبان انگلیسی قدیم می توانسته پیچیده ترین
 افکار را بیان کند پس از نفوذ اشاعه مسیحیت لغات بسیاری از لاتین و
 یونانی عاریت شد ولی هنوز لغات جاهلیت را برای بیان افکار بکار می
 بردند مثل god خدای dryhten شاهزاده و wealdend حاکم و
 hlâford ارباب و treow درخت و synn گناه و easter عید پاک
 و مشتقات و ترکیبات دیگری نیز میساختند مانند scieppend خالق
 hælend شفا و نجات دهنده wrist وحش و رستاخیز و prôwere
 شهید و leornung enith صحابه و dôm-daeg روز قیامت و
 بسیاری دیگر از عناصر بومی .

دلیل سوم اینست که اکثر متون و نوشته هایی که بما می رسند یا شعر و یا
 متون تعلیمی و مذهبی و بنا بر این تقریباً تمام لغات آنها مربوط بزندگی
 معنوی و یا اخلاقی است اگر چه قسمت اعظم زبان شعری قرن دوازدهم از
 بین رفت .

آلفریک موقعیکه دستور زبان لاتین را از روی دستورهای Priscien
 Donat نوشت لغات و اصطلاحاتی بکمک مشتقات بومی اختراع کرد مثلاً
 anfeald مفرد maenigfeald جمع و foresetnes حرف اضافه و
 forgiefendlic مفعول با واسطه و bebeondenlic امر و
 dàelnimend اسم مفعول و fëging حرف ربط و geendung

قسمت آخر کلمه و gepeodnes صرف و غیره .

۶- قاموس- عناصر خارجی

تصور اینکه قاموس انگلیسی قدیم کاملاً از عناصر ژرمانیک ترکیب شده غلط است البته عناصر ژرمانیک غالب بوده ولی تعداد زیادی نیرلغات عاریتی وجود داشته است .

لغات کلتی : با احتمال قوی مهاجمین مردم کلتی جریره بریتانیا را یا از بین بردند و یا فراری کردند مسلم اینست که آنها ابد نفوذی بر اربابان جدید خود نداشتند این امر از لغات کلتی معلوم میشود لغات کلتی عبارتند از اسامی محل هائی مانند Devon و (land) Cumber Kent و شهرهای London و Dover و Leeds و Carlisle و قسمت اول اسامی Ex(eter) و Win (chester) و Wor (cester) و رودهای Wye (bury) Salis (cester) Glou و لی تعجب آور اینست که تعداد بسیار کمی از لغات کلتی معمول در انگلیسی وارد شده است مانند .

dun (ass) assa و احتمالاً (brock) brocc (bin) binn و چند اصطلاح جغرافیائی مثل (down) dun و cumb (coomb) دره کوچک .

مبلنن مذهبی ایرلندی که در قرن هفتم انگلیسیها رامسیجی کردند به آنها چند لغت دیگر نیز افزودند . آنها تیکه از بین نرفته اند مانند cros از ایرلندی قدیم cross یعنی صلیب سنگی و dry جادوگر از ایرلندی قدیم drui و جمع druid و ancor عابدو ناسک از ایرلندی قدیم anchara که خود نیز از لغت لاتین و یونانی anachoreta است و احتمالاً staer تاریخ از ایرلندی قدیم stoir از لاتین historia است .

لغات عاریتی از لاتین .

۱ - قبل از هجرم قبایل ژرمن - نفوذ لاتین خیلی عمیق تر از نفوذ کلتی بوده است ژرمنها قبل از آمدن به بریتانیا با دنیای رومان در تماس بودند و زبانشان معماو از لغات لاتین بوده اگر تاریخ در این مورد بما اطلاعاتی نمیدهد ولی مطالعه لغات استقراضی از لاتین میرساند ژرمنها چه چیزهایی را از رومیها فرا گرفتند مثلاً هنر ساختمان طرق : لاتین *strata* و یا *via* انگلیسی قدیم *stræt* خیابان و حصار بندی : لاتین *vallum* انگلیسی قدیم *weall* دیوار و خانه سازی : لاتین *calx* انگلیسی قدیم *cealc* کچ لاتین *tegula* انگلیسی قدیم *tigele* آجر و زندگی در قلعه و حصار : لاتین *castra* انگلیسی قدیم *ceaster* و انگلیسی جدید *chester* و حنر چاء : لاتین *puteus* انگلیسی قدیم *pytt* چاه و تجارت و سوداگری لاتین *caupo* انگلیسی قدیم *cēap* جدید *chap-man* و *cheap* لاتین *mangō* انگلیسی قدیم *mangere* جدید *monger* و ضرب سکه : لاتین *monēta* انگلیسی قدیم *mynet* جدید *mint* و استعمال شراب : لاتین *vīnum* انگلیسی قدیم *win* شراب و بسیاری از میوه ها : لاتین *cirissa* انگلیسی قدیم *cirse* گیلاس لاتین عامیانه *castinia* انگلیسی قدیم *cesten* جدید *chest-nut* و سبزیجات لاتین *pisum* انگلیسی قدیم *pise* جدید *peas* و پنیر لاتین *caseus* انگلیسی قدیم *ciēse* جدید *cheese* و طبخ : لاتین *coquina* انگلیسی قدیم *cycene* جدید *kitchen* و لوازم طبخ : لاتین *discus* انگلیسی قدیم *disc* جدید *dish* و لاتین *cuppa* انگلیسی قدیم *cuppe* جدید *cup* و لاتین *molīna* انگلیسی قدیم *mylen* جدید *mill* .

۲ - بعد از مسیحیت نفوذ لاتین مخصوصاً از موقعی شروع شد که پاپ گرگوری کبیر هینتی برهبری آگوستینوس برای مسیحی کردن انگلیسیها در سال ۵۹۷ به بریتانیا فرستاد . مسیحیت در ابتدا با عدم موفقیت مواجه گردید تا بالاخره پس از کوششهای زیاد بر جاهلیت چیره و باین ترتیب تمدن مسیحی در انگلستان وارد شد کلیسا ها و معابدی با کتابخانه ها و

کتابانی در Cantorbery و Wearmouth و York و Lindisfarne و Jarrow بنا و تهیه کردند که بتمام کشور نفوذ عظیمی داشتند .

لاتین یا زبان کلیسا زبان علم و فلسفه و بالاخره فرهنگ قرون وسطی بوده . دوست سال بعد از مسیحیت انگلستان مهد دانش شد و کسانی مانند Bede چشم و چراغ زمان خود و پس از صد سال دانشمند دیگری مانند Alcuin عرضه شدند .

در طی پنج قرن یعنی از ابتدای مسیحیت تا سلطه نورمان ها زبان لاتین بر زبان انگلیسی نفوذ داشت . انگلیسی قدیم با قابلیت انعطاف زیاد برای ترجمه اصطلاحات جدید و بکمک منابع مخصوص خود لغات زیادی اخذ کرد که تا امروز در آن زبان باقیماندند مانند offer و pope و paradise و moon و monk و mass و minsters و disciples و creed و alms و nun و لغاتی که بصورت اول خود باقی نماندند مانند انگلیسی قدیم abbod و kishish و alter و محراب کلیسا و martir و قربانی و apostol و حواری و predician و تبلیغ و وعظ کردن و sanct و مقدس و sealm و زبور که دیرتر عاریت شده اند .

گاهی از لاتین و گاهی از طریق فرافسه بعضی دیگر عاریت معنی هستند مانند godspel انجیل و شریعت مسیح که از bonus nuntius تقلید شده و heran - fore از praeferre و aelmihtig از omnipotens و omniscient از learn-heort و غیره و ترکیباتی مشتق از دو زبان که از لغت خارجی و پسوند بومی مشتق شده مثلا از sacerđ (از لاتین عامیانه sacerđus) ترکیب sacerđ - had آئین مذهبی بکمک پسوند had (انگلیسی جدید hood در priesthood) ساخته اند و از Crist (مسیح) بکمک پسوند های en - dom - cristen مسیحی و cristendom مسیحیت و بهمین ترتیب cristenile

و *crîstneng* و *crîstnian* و *crîstnnes* روغن تبرک مالیدن و مسیح و تدهین این لغات مربوط به مسیحیت بودند ولی استقرار از لاتین وسیعتر و بتمام فعالیت‌های انسانی مربوط می‌شود مثل لغات زیر که امروز استعمال می‌شوند .
provost از لاتین *propositus* و *to spend* از *expendere* و *cowl* از *cuculla* و *kirtle* که از *curtus* و *purse* از *burse* و *pike* از *picus* و *chest* از *cista* و *mortar* از *mortarium* و *pail* از *pagella* و *pot* از *pottus* و *tun* از *tunna* و *scuttle* از *scutula* و *cook* از *coquus* و *pear* از جمع *pira* و *lily* از جمع *lilia* و *palm* از *palma* و *fork* از *furca* و غیره .
 این لغات اکثر در زندگی عملی بکار می‌رفته‌اند .

۷ - عناصر اسکاندیناوی و اهمیت آن

سومین منبع ثروت لغات انگلیسی قدیم قبل از سلطه نورمانها لغات اسکاندیناوی است . نفوذ وایکینگ‌ها را می‌توان از قرن نهم دانست ولی اثر این نفوذ بر زبان انگلیسی‌ها خیلی دیرتر ظاهر و محسوس شد این اثر عمیق در جمله اول باسانی معلوم نمی‌شود زیرا از جهتی بین اسکاندیناوی قدیم و انگلیسی قدیم نسبت بسیار نزدیکی وجود دارد و لغاتی مانند *summer* و *stand* و *wife* و *burn* و *thick* و *folk* و *come* و *sit* تقریباً در هر دو زبان يك شکل داشته‌اند و از طرفی زبان لاتین بخصوص لغات علمی زیادی به انگلیسی داده که از نوشته گذشته وارد زبان محاوره شده ولی اسکاندیناوی لغاتی آورده بود که بعکس از زبان تکلم به نوشته ها وارد شده بود و این پدیده خود وقت بیشتری لازم داشت . اغلب لغات عامیانه بودند و بدین ترتیب همیشه جزو زبان انگلیسی نشده‌اند .

معهد لغات انگلیسی وجود دارد و اگر این ارتباط نبود بجای لغت امروزی *sister* از اسکاندیناوی *syster* می‌بایست *swester* از انگلیسی قدیم

(sweostor) معمول باشد و بجای egg لغت ey و بجای weak از اسکاندیناوی (veik-r) لغت woke از انگلیسی قدیم wak باید معمول میبود و برای بیان آنها هستند اینطور می نوشتند he sind از انگلیسی قدیم (hie syndon) و بجای they are از اسکاندیناوی قدیم (peir eru) و شاید از انگلی earun فقط بعضی دلایل صوتی (مثلا sk بجای sh) یا تاریخی بما اجازه میدهند تعیین کنیم چه لغاتی از اسکاندیناوی وارد انگلیسی شده است .

وایکینگ ها در انگلستان

هجوم وایکینگها به انگلستان و نفوذ آنها بقدری عمیق بود که در ساختمان دستوری زبان نیز تأثیر کرد. از اواسط قرن هشتم جنگجویان و دریانوردان اسکاندیناوی در جنبش وسیع خود به ایسلند و گرینلند و لابرادور و روسیه و قسطنطنیه و فرانسه و سیسیل و سپس از ۷۸۷ بسواحل انگلستان و گروهی به بعضی شهرها و صومعهها رفتند ولی از سال ۸۵۰ به بعد تاكتيك عوض شد قشونهای مهم در سواحل انگلستان پیاده و مستقر شدند و خرابی بیارآوردند و لندن و کانتر بوری و در ۸۶۶ یورك و آنگل شرقی را تصرف کردند و بعد و سکس را مورد حمله قرار دادند ولی آلفرد پادشاه و سکس با سرسختی در مقابل آنها پایداری کرد و با لیاقت و شایستگی که داشت و سکس را نجات داد. وایکینگها شکست خورده عقب نشینی کردند (۸۷۸) . بدون فتح آلفرد این سؤال پیش می آمد که آیا امروز زبان انگلیسی وجود داشت و آیا انگلستان بکلی اسکاندیناوی نشده بود ؟

ولی اگر و سکس نجات یافت در عوض دانمارکیها در شمال رود تایمز که جنگ هنوز ادامه داشت سکونت داشتند و دستههای جدید سربازان غارت و چپاول میکردند تا موقعیکه Svein پادشاه دانمارك Ethelred را فرار داد و تخت و تاج را تصاحب کرد (۱۰۱۴) باین ترتیب يك ربع قرن دانمارکیها بر انگلستان حکومت کردند .

منطقه شرق خط Danelaw از لندن تا چستر از سال ۸۷۸ جزء قلمرو وایکینگ ها بود بعضی از دزدان دریائی برحسب ماجرا جوئی و سفر می آمدند و مدت کوتاهی میماندند ولی عده زیادی بودند که اقامت می جستند و خانه و زندگی می ساختند و زن انگلیسی می گرفتند باین ترتیب می بینیم که اسکاندیناویها شمال شرقی انگلستان را مستعمره خود کردند .

اسامی خاص . برای این استعمار شهودی وجود نداشت مگر علائم واضحی در ورود عرف و عادات دانمارکی و نروژی در حکومت شهرها و اداره محاکم و بخصوص در حقیقتی که اسامی محلهای انگلستان در چهارده قرن قبل بدون شك اسکاندیناوی هستند مثلا در مورد تمام اسامی مختوم به by بمعنی دوه مزرعه Barkby و Derby و Crimsby و Rugby و تعداد زیادی از اسامی مختوم به thorpe بمعنی قریه Benthorpe و Cawthorpe و Thorpe و اسامی مختوم به thwaite بمعنی قطعه و نقطه بیدرخت جنگل مثل Applethwaite و Cowperthwaite و Lowestoft و اسامی مختوم به Toft بمعنی مزرعه و Sibbertoft و Balcktoft و بسیاری دیگر و همینطور در اسامی اشخاص مانند Hrusn-Ketill و Thurgell و Orm و Rankill و Nelson و Johnson و Stevenson و Anderson که همه نتایج نفوذ اسکاندیناوی باشد .

اولین دسته لغات آاریتی

رو به هم رفته قاموس انگلیسی قدیم بیش از چهل یا پنجاه لغت از اسکاندیناوی نگرفته است از اصطلاحات و لغات نظامی که باقیماند li^x کشتی های جنگی و dreng جنگجو و hofding سردسته و رئیس و orrest جنگ و مبارزه و البته wicing وایکینگ . اسامی حقوقی مثل law و outlaw و wapentake و شاید فعل to call از اسکاندیناوی قدیم kalla که برای اولین بار در جنگ مالدون شعر حماسی که جنگ بی نتیجه بر علیه وایکینگ ها در سال ۹۹۱ را شرح میدهد پیش آمد در قرن بعد لغاتی وارد

شد که امروز باقی است مثل knife و root و skin و wrong و thrall و to die و to hit و to take که لغات اساسی بودند ولی از لحاظ تعداد کمتر .

علت آن بود که اختلاط و بهم آمیختگی دو ملت نسبتاً کزن بود، دانما - کیها را ابتدا بجشم دشمن می نگر بستند که هر جا میرفتند تخم وحشت و حادثه می پاشیدند جنبه های مفید تمدن آنها دیرتر یعنی موقعیکه بمسیحیت گرویدند ورعایای صالح طلبی شدند و عاقابی در انگلستان پیدا کردند ظاهر شد .

دسته دوم لغات عاریتی

لغات اسکاندیناوی در انگلیسی میانه وارد زبان ادبی انگلیسی یعنی تنها زبانی که می شناسیم شد .

پس از ساطه زمانها موقعیکه نویسندگان سعی میکردند بزبان انگلیسی بنویسند، کتبی که توسط نویسندگان بومی شمال شرقی نوشته شده معلواز این لغات استقراضی است، در Ormulum بیش از صد و بیست و همان تعداد نیز در شعر Havelok موجود است همین لغات را البته کمتر در آثار و کتب دیگر انگلستان تا جنوب می بینیم و این دلیل آنست که این عاریت مختص لهجه بخصوصی نبوده بلکه جزء اساسی از زبان انگلیسی و پایه های عمومی آن شده برده ذکر چند مثال اکثفا میکنیم - اسم مانند cake و anger و fellow و gucat و haven و husband و leg و loan و race و skill و shirt و steak و want و boon و bond و bloom .

و صفات مثل ill و meek و shy و ugly و awkward و big و to cast و to gape و to happen و to kindle و to raise و to thsine و to scare و to ransack و غیره .

عاریت معنی : باید اضافه کنیم لغاتی که در انگلیسی قدیم وجود داشته

بحیات خود ادامه دادند ولی با گرفتن شکل و یا معانی اسکاندیناوی آنها .
 مثلاً لغات Thursday to give و to get و loose و birth و awe تلفظ امروزی خود را اگر فرمهای اسکاندیناوی جانشین فرمهای باقیمانده از انگلیسی قدیم نشده بود نداشتند و میبایست اینطور تلفظ بشوند
 به ترتیب Thursday to yive to yet و lease و birdsey بدون این نفوذ اسکاندیناوی bread امروز معنی نان را نمیداد بلکه قطعه و تکه dream بمعنی خواب نبود بلکه خوشی و earl بمعنی جنگجو و کنت و نجیبزاده و plough بمعنی اندازه زراعی و نه گاواهن و to dwell بمعنی راهزنی و نه سکونت کردن . اینها تمام لغات زنده و عادی در زبان انگلیسی امروز میباشد لغات و اصطلاحات غیر معمول و ولهجهای در این دسته زیادند .

لغات دستوری

نفوذ اسکاندیناوی بقدری قوی بود که حتی در لغات دستوری نیز تغییر داد و حال اینکه این لغات تحت تاثیر نفوذ خارجی قرار نمیگیرند. لغات دستوری زیر از دانمارکی است مثل قید ay و nay حرف اضافه fro still و to and fro و مخصوصاً ضمائر same و they و their و them که بتدریج جانشین ضمائر انگلیسی قدیم he و she و him و ضمائر انگلیسی وسطی ho (he و ha) hem و her شدند . این تنبیر و جانشین شدن ضمائر در يك روز انجام نشد از اواخر قرن دهم ضمائر فاعلی they تحت شکل þage با تلفظ ذایه در انگلیسی قدیم وارد شد ولی تا قرن دوازدهم زیاد استعمال نمیشد و در این قرن در ناحیه مرکزی شرقی و تا اندازه ای در قرن چهاردهم در زبان لندن فقط شکل they وجود داشت شکل them در حدود سال ۱۲۰۰ در Ormulum ظاهر شد ولی معهذاً بمثل اختلاف لهجه ها تا قرن پانزدهم در نقاط دیگر بشکل hem بکار میرفت و them در حقیقت يك قرن بعد از زبان فوشته بر

شکل قدیم چیره شد ولی میدانیم که hem هنوز بشکل em که مردم آنرا تلفظ شکل ادغام شده them میدانند وجود دارد ضمیر ملکی جمع که هنوز چوسر آنرا بکار میبرد her است و their تا قرن پانزدهم وارد زبان نشده بود این فرم در انگلیسی شمالی و مرکز شکل معمولی و رایج است و حال اینکه حتی در انتهای قرن شانزدهم هنوز چند بار her در آثار شکسپیر ظاهر میشود و در قرن هفدهم بالاخره اشکال they و them و their بطور نهائی قبول شدند .

۸- زبان ادبی

زبان انگلیسی قدیم بعلمت قاموس وسیع و امکان ساختن لغات فراوان و بالاخره تعداد فراوان لغات عاریتی از لاتین وسیله بیان افکار ادبی و هنری بود ولی در دوره ای از تاریخ قرار داشت که زبان دانش در تمام نقاط اروپای غربی لاتین بود و با آن نمی توانست رقابت کند بنابراین اگر نشر انگلیسی قدیم اصلیت ندارد قابل تعجب نیست ولی چیزی که قابل تحسین است اینست که در آن دوره هیچیک از زبانهای غیر علمی دیگر چنین ادبیاتی نداشتند .

نشر انگلیسی قدیم بوجود و شروع آن بدین اراده آلفرد بود . وی در زمانی می زیست که کشور دستخوش هرج و مرج و هورد حمله های مکرر و ایکینگ ها بود . انگلستان پس از صعود بقله تمدن دوباره نزول کرد گر چه این امر ضد و نقیض بنظر میرسد ولی همین تنزل تحصیل لاتین بود که باعث ظهور آثاری بزبان انگلیسی قدیم شد آلفرد نیز همانطور که موفق شد مهاجمین را بعقب بنشاند همانطور هم توانست لاتین یاد بگیرد و بکمک چند دانشمند مصمم به ترجمه آثاری به زبان مادری خود شد بدین ترتیب ادبیات انگلیسی قدیم بوجود آمد .

آثار ترجمه شده توسط آلفرد یا تحت نظر او همه مخصوص و نماینده اوضاع آن زمان بود Cura Pstoralis از گرگوری کبیر و تاریخ جهانی از اوروسیوس راهب و تاریخ مذهبی ملت انگلیس از

از *De Cousolationé Philosophiae* و *Bede* از *Boetius* و *Soliloquies* از سنت آگوستینوس و در ترجمه‌های تعلیمی چون انگلیسی هنوز از نظر نحو بهای لاتین نمیرسید و مترجم هم بمشکلات ترجمه کاملاً آشنا نبود اغلب نمونه‌های لاتین را سرمشق قرار میداد و ترجمه ترکیب و شکل لاتین را بخود میگرفت. این وضع در دوره رنسانس نیز تکرار شد ولی با اینکه آلفرد از این موفقت و پیشرفت راضی بود بمترجمه قناعت نکرده شروع بطبع وقایع (Chronicle) و قوانین نموده شرح وقایع تاسلطه نرمان‌ها ادامه داده شد و قوانین توسط جانشینان او تکمیل گردید. از انتهای قرن نهم آثار تعلیمی و تاریخی و قضائی و فلسفی بر بان انگلیسی بوجود آمد.

یک قرن بعد در سایه رفرم بندیکتی *Benedictine Rule* که تعلیم لاتین را دوباره رایج کرد نثر نویس دیگری بنام آلفریک راهب با بعرضه وجود گذارد *Homilies* و زندگی مقدسان را نوشت تا به کشیشان برای موعظه یکشنبه‌ها مطلب بدهد. از اینجا می‌توان به پیشرفت نثر انگلیسی پی برد.

سبک نویسندگان عصر آلفرد هنوز بلیغ نبود و احتیاج به فصاحت و جمله‌های موزون و واضح داشت در همین عصر نویسندگانه و واعظ دیگری پابعرضه وجود گذارد بنام *Wulfstan* که اگر اغراق نکنیم فصاحت و عطف او سرآمد بود. در این زمان (۱۰۰۹) نثر انگلیسی شکلی بخود گرفته و لازم بود بسطح یک هنر ادبی برسد. اما نیم قرن بعد قدرت از دست دوک گیوم خارج و بدست بارونهای نرمان افتاد بدین ترتیب انگلیسی قدیم یعنی زبان مغلوبین دوباره نزول کرد و جای خود را در درجه اول به لاتین و بعد به زبان آنکلو نرمان داد مع هذا این شکست باعث از بین رفتن انگلیسی نشد بلکه این زبان توسط مردم تکلم میشد و در قلب آنها باقی بود.

در صومعه‌ها و دیرها هنوز بکتابت وقایع ادامه میدادند و دستورات مذهبی *الفریک* و موعظه‌های ولفستان و رقبای آنها و ترجمه انجیل را بزبان ساکسون غربی که در حدود سال ۱۰۰۰ شده بود رونوشت میکردند. در

نثر مقدس هنوز شرح روایات لسانی بزبان عامیانه ادامه داشت تا قرن سیزدهم که تجدید حیات زبان انگلیسی شروع شد.

زبان نظم . در زبان انگلیسی نیز مانند سایر زبانها نثر دیرتر از نظم بوجود آمد . ابتدا بكم كشیش ها و راهبها درصومعه ها از طریق لاتین قدم برمیداشت ولی شواهد دلالت میکند براینکه در میان مهاجمین سواحل دریای شمال که بسواحل صخرهای انگلستان آمدند شعرائی بودند scopas که فتوحات سرداران و قهرمانان حقیقی و افسانه‌ای خود را به آواز می‌خواندند ازاین اشعار بدوی که هیچیک کثابت نشده چیزی نمانده ولی در انگلستان این نوع شعر به تکامل خود ادامه داد و در قرن هشتم هجری ترقی رسید اگر تا قرن دهم و عصر شروع کثابت بهمان ترقی ادامه میداد امروز بیش از چند قطعه در دست ما بود و دچار انهدام نمیشد و از قرن هشتم خصوصیات این اشعار تغییر کرد و بصورت نوشته در آمد و الهام مسیحیت در آنها جای الهام جاهلیت را گرفت حتی اشعاری مانند Beowulf که بر اساس افسانه‌های جاهلیت بنا شده با رنگ و جلای مسیحیت بدست ما رسید و بجای وقایع الحاقی مختصر حماسه‌های بلند در ابتدای آنها نوشته شد . اغلب این شعرا راهبان دانشمندی بودند که شرح زندگی مقدسان را با آهنگ همان شعرای آواز خوان Scopas دوره جاهلیت میخواندند .

این اشعار با سبك و قاموسی مخصوص خود بنقوذ لاتین ارتباطی نداشت بلکه میراثی از ژرمن‌های قدیم بود یعنی همانهایی که در منظومه اسکاندیناوی Edda و منظومه‌های دیگر مثل ساکسون قدیم و آلمانی قدیم نواحی مرتفع و جنوبی یافت میشد .

عروض - قاموس و سبك تحت تاثیر صنعت شعری است وزن شعر ژرمنها قافیه نداشت مگر برای زیور و زینت. اساس آن برجناس یا قافیه ابتدائی چند هجای قوی قرار داشت بتفاوت این قافیه ازدو تا چهار عدد درهر بیت بود حداقل دو یا و معمولاً سه عدد و دو مصرع بوسیله قافیه ابتدائی مربوط میشدند همانطور که در فارسی و فرانسه قافیه انتهائی شرط بود . گاهی

مضمون مصرع دوم با مصرع اول بیت بعدی مربوط می‌شود به علاوه شعر مملو از هجاهائی بود که وزن آخر هر مصرع که زائد بنظر می‌رسید بر روی وزن اول مصرع بعدی می‌افتاد و مجاز و استعاره فراوان دیده می‌شد و شاعر عمداً تنوع در آن بکار میبرد و يك موضوع بدو یا سه شکل مختلف تکرار میشد مثلاً در این اشعار از منظومه جنگ مالدون آیات ۹۶ تا ۹۹ :

Wôdon [!]pâ wælwulfas (a) for wætere ne
murnon

wicinga werod (a) west ofer Pantan (b)

ofer scîr wæter (b) scyldas wégon (c)

lidmen (a) tô lande linde bæron (c)

گرگان گوشه‌خوار پیش رفتند گروه وایکینگ‌ها غم آب نداشتند بسوی
غرب با نظرف ساحل پانتا با نظرف ساحل آب صاف سپرهای خود را حمل
کردند . دزدان دریائی سپر های خود را بخشگی بردند

جملات تابعه و متعلق پیچیده و غامض میشدند و گاهی جمله

تا ده تا بیست بار گسترش می یافت . شعر انگلیسی قدیم پر جلال بود
و با بیان آرام اداه‌شد و قابل تعجب نیست که در موضوعات هرثینی و سودائی
و خواب بکار گرفته است

قاموس شعری - ضرورت تجانس یا قافیه ابتدائی شعر ایجاب می‌کرد که لغات
مترادف زیادی برای معانی و لغات معمولی بکار رود تا استعمال آنها در
شعر سهلتر باشد . مثلاً برای جنگجو یا سرباز شاعر میتواند بمیل خود

لغات ealdor و ceorl و byrn - wiga و beorn و bealdor

wiga و wer و ^xœgn و ^xsecg و ^xrine و ^xhyse و ^xhæleô
بکاربرد و ^xfreca برای سپر و ^xrand و ^xlindo و ^xscyld و برای زوین

و ^xæsc و ^xdarco و ^xfranca و ^xgar و برای مبارزه و جنگ لغات

wig و sacu و orlege و hild و hea^x₀₀ و gu^x₀ و beadu
 و برای دریا brim و flòd و garsecg و hæf و holm و sæ
 و wæd stream را بکار میبرد. با ترکیب دو بدوی این لغات استعاره
 های شعری بدست میآید که آنرا keningar (که خود لغت ایسلندی
 است) مینامیدند مثلاً به پادشاه میگفتند ریش سفید ملت folces ealdor
 و fira ealdor و gumena ealdor
 شعرای آن زمان بر سلیقه قرون وسطی از این بازی شعری که گاهی دماغ میشد
 لذت میبردند این نوع کنایه و استعاره در زبان فارسی نیز معمول بود و هنوز
 بقایائی از آن وجود دارد شاعر انگلیسی قدیم بجای آنکه بگوید اوصاحب
 کرد میگوید قیزی سخنش گنجینه سینه او را سوراخ کرد .
 و اینها بعضی از خصوصیات قاموس شعری انگلیسی قدیم بود امروز می بینیم
 که اغلب این مترادفها و اصطلاحات در انگلیسی جدید وجود ندارد . اشعار
 جناسی و قسمتی از این قاموس تا قرن چهاردهم باقی ماند .

فصل دوم

انگلیسی میانه

اگر موقعیتی که زبان انگلیسی در اواسط قرن یازدهم بدست آورده بود از نظر ریخت (مورفولوژی) یا صرف و نحو لغات مطالعه کنیم باید تصور کنیم چیزی شبیه هلندی یا آلمانی امروزه یعنی يك زبان ژرمنی بایکده لغات عاریتی از یونانی و لاتین و زبانهای رومان میشده ولی میدانیم اینطور نشده است علت اصلی این تغییر را باید در سلطه نرمان هادر ۱۰۶۶ دانست که جریان را تغییر داد .

۱- سلطه نرمانها و اثرات آن

نرمانها در انگلستان - اعتاب رولون سر کرده وایکینگها که شارل ساده را در سال ۹۱۱ از نرماندی بیرون کردند در این ناحیه حکومت میکردند اسکاتلند و یها بیش از آنچه که در انگلستان دیدیم در این محل بومی شدند و زبان آنرا بکلی قبول کردند .

از اوایل قرن یازدهم روابط نزدیکی بین نرماندی و انگلستان وجود داشت اتل رد خواهر دوک نرماندی را بزنی گرفته بود و وقتی مجبور به ترك وطن شد نزد برادر زن خود پناه برد . ادوارد پسر وی معروف به Edward the Confessor در فرانسه تربیت یافته بود و وقتی بسلطنت رسید نرمانها را گرد خود جمع و به آنها مشاغل مهم تفویض کرد . در دوره حکومت او دربار انگلیس فرانسوی شده بود ادوارد فرزند نداشت و به پسر عم خود کیوم وعده جانشینی خود را داده بود اگر این وعده عملی شده

بود محیط در باره گیوم یا ویلیام بازهم فرانسوی ترمیشد بدون اینکه در ساختمان سیاسی کشور تغییری داده شود و نجبای انگلیسی نیز بجای خود می ماندند . ولی فردای مرگ ادوارد هارولد خود را پادشاه اعلام کرد اما چون در شمال کشور مشغول مبارزه با قوای نروژ بود نتوانست در مقابل ویلیام باقوای زیاد در سپتامبر ۱۰۶۶ مقاومت کند و در جنگ **Hastings** کشته شد ویلیام روز عید نوئل در لندن تاجگذاری کرد اما حکومت او کاملاً مورد قبول تمام کشور نبود . وی اعمال قدرت کرد و نجبائی را که علیه او در در سنلاک جنگیده بودند بکلی نابود و سر بازان و مریدان باوقای خود تیولو ملك تقسیم کرد و در تمام نقاط صاحب منصبان نرمان را بکار گماشت . نجبا و کشیشان ساکسون ناپدید شدند قصرها و کلات مملو از قوی فرانسوی شد و آریستوکراسی خارجی کم کم در خاک انگلستان ساکن گردید . تجار و پیشه‌وران هم از فرانسه وقاره اروپا آمدند و ملت انگلیس بمرتبہ ای پست نزول کرد .

زبان فرانسه در انگلستان - به بینیم نتایج این سلطه از نظر زبان چه

بود : از نظر زبان رسمی کشور ثابت کرده اند که فرانسه نبوده بلکه در ابتدای این تغییر لاتین بوده است مع هذا در طی دو قرن فرانسه زبان طبقات بالا بود و با وجود هانری پلانتاژنه **Plantagenet** (۱۱۳۰) اعتبار فرانسه بار دیگر در دربار بالا رفت و ادبیات کاملاً انگلو نرمان از زبان فرانسه در خاک انگلیس توسعه یافت و در قرن سیزدهم باوج قدرت رسید این ادبیات مذهبی و تعلیمی شامل آثار مختلف تقریباً همیشه بنظم و برای تعلیم و لذت و تقوای نجبا بود .

ملت کوچک انگلستان مع هذا بشکلم زبان خود ادامه میداد و سیاست فاتحین نیز هرگز تحمیل زبان خود بر ملت نبود بلکه رهبران حکومت نسبت به انگلیسیها لاقید بودند ولی خدمه اجباراً چند لغتی از زبان اربابان خود فرامیگرفتند و دانستن زبان فرانسه علامت تشخص اجتماعی بود . از طرفی

از دواج‌های مخلوط رو بترزاید میرفت و در صومعه‌ها راهبان انگلیسی و
 نرمان در کنار هم بودند. طبق روایات و اشارات وقایع نگاران زمان در میان
 طبقه متوسط و نجبا بعضی از نرمان‌ها زبان انگلیسی را می‌فهمیدند و حتی صحبت
 میکردند و همین‌طور کشیشان و دانشمندان زبان فرانسه میدانستند و وکلین دو
 بریک لوند وقایع نگار می‌نویسد سامسون کشیش (۱۲۱۱ - ۱۱۳۵)
 بر بان‌های فرانسه و لاتین بفصاحت و عطف مینمود ولی برای مردم Bury بلهجه
 انگلیسی نورفولک صحبت میکرد. خلاصه آنکه در اثر تعلیم و احتیاج
 و حرفه عده‌ای از مردم تقریباً هر دو زبان را صحبت میکردند و صد و یازده
 سال پس از تسلط نرمان‌ها شاهدهی مینویسد که دولت در اثر ازدواج چنان
 مخلوط شده بودند که بزحمت می‌توان گفت چه کسی انگلیسی و چه کسی نرمان
 الاصل بود و روبرت دو گلوستر در اواخر قرن سیزدهم میگوید بر همه واضح
 است که ده زبان انگلیسی و فرانسه نیکو است زیرا هر قدر شخص بهتر بداند
 بیشتر مور؛ توجه است.

این دو زبانی به آمیزش دو زبان کمک شایانی کرد. قابل توجه اینکه
 نام قهرمانی که در فیلم ساکسون‌ها علیه مهاجمین نرمان سمبل فکری ملت
 است روبن (هود) و نام محبوبه‌اش ماریان هر دو فرانسه است. از ابتدای
 قرن سیزدهم عوامل دیگری به لاقیدی روز افزای سرکردگان نسبت به
 فرانسه کمک میکرد. تا این زمان نجبا هم در انگلستان و هم در نورماندی
 املاک داشتند و وقت خود را در هر دو کشور صرف و اغلب اطفال خود را در
 نورماندی و قاره اروپا تربیت می‌کردند. از دست رفتن نورماندی در ۱۲۰۴
 این وضع را عوض کرد و آنها مجبور شدند یکی را انتخاب کنند: نورماندی یا
 یا انگلستان. معمولاً يك عده در نورماندی ماندند و بقیه در انگلستان از
 املاک خود حفاظت کردند. برای این دسته دیگر رفتن به قاره اروپا معنی
 نداشت، بنا بر این کم‌کم انگلستان را وطن اصلی خود دانستند و چون در محیط
 انگلستان زندگی میکردند طبیعاً زبان انگلیسی را قبول کردند.

جنگهای صد ساله

بالاخره جنگهای صد ساله ۱۳۳۷ تا ۱۴۵۳ میلادی باعث شکست زبان فرانسه چون زبان دشمن و ناپسند مردم بود شد این امر درست موقعی اتفاق افتاد که طبقات متوسط و شهری در حال ترقی بودند. از نوشته‌های معاصرین میتوان گفت که در ابتدای قرن چهاردهم تمام مردم در انگلستان انگلیسی صحبت میکردند ولی نباید نتیجه گرفت که زبان فرانسه متروک شده بود بلکه بعکس هنوز اعتبار تمدن و هنر و ادبیات فرانسه بسیار بود. بهمین دلیل زبان فرانسه که وسیله دسترسی به بسیاری از شاهکارهای ادبی جهان بود بیشتر نظر مردم را جلب میکرد تا انگلو نرمان یعنی زبانی که در حال احتراز بود.

بنابراین مردم هنوز همیشه فرانسه را یاد می گرفتند ولی بعنوان يك زبان خارجی، زیرا انگلیسی دوباره زبان ملی شده بود. برای اطفال کتب فرانسه تالیف میشد که این زبان را که شریف زادگان از دانستن آن ناچار بودند فرا بگیرند. در آکسفورد مراقبت میشد که دانشجویان این زبان را بکفایت نگذارند و همین وضع در صومعه‌ها برقرار بود، بدین ترتیب فرانسه اکنون زبان دوم طبقه تحصیل کرده بود.

در اواخر قرن چهاردهم چوسر می نویسد دعا گزاری که در میان زوار کاترِبوری فرانسه میدانست ولی

After the scole of Stratford atte Bowe
For Frensch of Parys was to hire unknowe .

زبان فرانسه بتدریج امتیازات خود را از دست میداد و با اینکه در ۱۳۶۲ هنوز زبان بارونها بود مع هذا رئیس مجلس جلسه را با خطابه‌ای بزبان انگلیسی افتتاح کرد در همان سال مجلس تصمیم گرفت انگلیسی را زبان رسمی محاکم قرار دهد زیرا سواد مردم فرانسه بسیار کم بود. ولی این تصمیم خیلی موثر نبوده و قضات به بحثهای خود بزبان فرانسه ادامه میدادند. در سلطنت کرمول Cromwell ملتی شد ولی دوباره از سلطنت چارلز دوم تا سال ۱۷۳۱ زبان قضاوت و محکمه باقیماند. حتی امروز هم قاموس حقوقی

وجمله سازی آن مملو از لغات و اصطلاحات فرانسه است . ولی در انتهای این قرن خطبه قانونی که بموجب آن ریچارد دوم خلع میشود و همچنین اعلام حق قانونگذاری هنری چهارم بر زبان انگلیسی بود . بنابراین نوشته‌های John of Trevisa در ۱۳۴۹ جان کورنوال و ریچارد پنکریچ استادان آکسفورد تصمیم بزرگی گرفتند و آن تدریس بزبان انگلیسی بود . این ابتکار بسرعت رونق گرفت بطوریکه در ۱۳۸۵ تمام مدارس این رویه را قبول کردند

فرانسه بدین ترتیب از زبان مجاوره خارج شد ولی در کنار لاتین زبان نوشتنی و مکتوبه و اسناد رسمی و کتیبه‌های روی قبور و غیره بود . در ۱۳۵۶ انگلیسی بموازات لاتین در Convocation of Canterbury بکار رفت .

اولین طبع انجیل بزبان انگلیسی پس از سلطه نورمانها در سال ۱۳۸۳ است . امادر قرن پانزدهم مکاتبات افراد و مثلاً مکاتبات فراوان خانواده‌های پاستون و استونور همه بانگلیسی بود . اصناف و شهردارها در صورت مجلس‌ها و مجلس و شخص شاه مکاتبات رسمی خود را بانگلیسی نوشتند و میتوان گفت که تا انتهای سلطنت ما بری پنجم (۱۴۲۲) زبان انگلیسی همه جا پیروز بود و به غرور ملی میافزود .

احیاء ادبیات انگلیسی - همانطور که قبلاً ذکر شد ادبیات انگلیسی اگر

رو بزوالت میرفت جزئی بود و هرگز از بین نرفت . در طی يك قرن پس از سلطه نورمانها در کلیسای Peterborough تدوین وقایع سالیانه که از زمان آلفرد شروع شده بود بزبان انگلیسی ادامه داشت . از اواخر قرن دوازدهم در قسمت غربی کشور یعنی جائیکه نفوذ فرانسه شاید کمتر از نقاط دیگر محسوس و سنن قدیمی بهتر حفظ شده بود نشر پارسائی يك شاهکار بوجود آورد بنام Ancrène Riwe یا دستور انزوا . از همین نشر است که نویسندگان قرن چهاردهم مانند ریچارد رول و والتر میلتن و در قرن شانزدهم سر توماس مور و مکتب او الهام گرفتند و همین نشر بود که در زبان زیبا

وفصیح انجیل ۱۶۱۱ ظهور کرد . نظم بزودی بارور شد و میوه‌هایی مانند Brut از Layamon و اشعار جندو بلبل و مباحثه بین جسم و جان را بیار آورد . از سال ۱۲۵۰ بیه‌هر روز آثار خیالی و عشقی رومانس که یا تقلید بود یا ترجمه از فرانسه نوشته میشد این آثار که محبوبیتی بین مردم کسب کردند هر روز بیشتر میشدند مثل king Horn و Havelok the Dane و William of Palerne و گرالوالکساندرو بریتانیا .

در نیمه قرن چهاردهم آثار چوسر به‌عرصه وجود آمد مانند Troilus and Griseyde و Canterbury Tales و آثار دیگران مانند Piers Plowman و دوائر قرون وسطایی نشاط انگیز Sir Gawain and the Green Knight, The Pearl در زمینه‌نثر نیر ریچارد درول سفرنامه مانند: یل را نوشت و ویکلیف انجیل را ترجمه کرد . اواخر قرن پانزدهم شعرای بزرگی بدنیا نیا آمدند مگر در اسکاتلند مثل Dunbr و Gavin Douglas و Lindsay نویسندگان بزرگ مانند کاکستون و مالوری و چندتن دیگر نثر توصیفی نرج دادند و از این بیه‌ زبان انگلیسی قادر به بیان زبان نویسندگان دوره رنسانس بود .

۲- زبان جدید و ساختمان آن

تسلط نرم‌انها که نتیجه آن اختصاص زبان انگلیسی به شکست خوردگان و خدام و تعطیل آن نزد دربار و پادشاه و بارون ها و دانشمندان بود به تحول شدید و سریع زبان کمک بزرگی کرد . بعد از سال ۱۰۶۶ و طی سالهای دراز انگلیسی مجموعه لهجه‌هاییست که بهمان خودرها شده و به‌نیر از چند استثناء ببقاعده و معیار بدون رونق ادبی بود . بعلاوه مرکز سیاسی کشور از وینچستر به لندن منتقل شده بود و زبان ساکسون غربی که از زمان آلفرد تا آلفریک یک زبان ادبی عمومی ارتقاء یافته و سمن به‌خصوص خود ابداع

کرده بود متروک شد. زبان مرسین یا زبان لندن نیز از مدتها قبل از ارزش ادبی خود عاری گردیده بود باقرن چهاردهم که يك زبان عمومی جدید روی زبان تکلم لندن تشکیل شد.

لهجه‌های انگلیسی میانه

از نظر دستوری انگلیسی میانه بکلی فاقد وحدت بود. از يك شهر یا دوك نشین بدوك نشین دیگر زبان تغییر میکرد هر نویسنده و کاتب زبان ناحیه خود را بدون اطلاع از آنچه در نقاط دیگر استعمال میشد بکار میبرد. از اینجا متوجه میشویم که مقصود چوسر از تنوع زبان چه بوده است.

بطور کلی میتوان پنج لهجه تشخیص داد لهجه‌های میدلند غربی و میدلند شرقی و جنوب و کنت (لهجه‌های میدلند غربی بچهار شعبه و میدلند شرقی بسه شعبه تقسیم میشوند) این تقسیم بندی و حدود در لهجه‌های انگلیسی قدیم صادق نیست و لندن در حدسه لهجه میدلند و جنوب شرقی و کنت قرار می‌گیرد اما فراموش نشود که این تقسیم بندی لهجه‌ها از نظر تسهیل در مطالعه

است. در صرف افعال در سوم شخص منرد و جمع در شمال *he telles* ولی در جنوب *he telleth* گفته میشود ولی ترتیب اشکال جمع یا مفرد فرق میکند یعنی در شمال گفته میشود *we tellen* ولی در جنوب *telles (we)* و در قسمت مرکزی *tellen (we)* میگویند. درباره نفوذ و تاثیر لهجه‌ها در انگلیسی استاز ندارد فقط بدو مثال اکتفا میشود.

اول اینکه صدای *y* انگلیسی قدیم که در زبان لندن (میدلند شرقی) به *i* تبدیل شده بود بهمان صورت *y* باقیمانده و در میدلند غربی بصورت *u* و در کنت بصورت *e* نوشته شده لغت *hill* (انگلیسی قدیم *hyll*) بنابراین طبیعی است اما *merry* (انگلیسی قدیم *myrge*) *left* (انگلیسی قدیم *lyft*) از کنت وارد شده و *shut* (انگلیسی قدیم

prysce (انگلیسی قدیم *scytan*) و *thrush* (انگلیسی قدیم *prysce*) از غرب وارد شده و گاهی اتفاق افتاد که با ملاء لهجه غربی ولی تلفظ کنت مثل *bury* و یا تلفظ شرقی مثل *busy* وارد شده است. دوم اینکه در جنوب رودخانه

تایمز f به v تبدیل شده بود لغاتی مانند vixen روباه (در کناره fox)
و vane بادنما (انگلیسی قدیم fana) و vat خمره (انگلیسی
قدیم faet) از لهجه جنوبی وارد شده اند .
زبان لندن یا زبان ادبی عمومی - بین تمام این لهجه ها لهجه میدلند

جنوب شرقی (لندن و حوالی آن) زبان عمومی یا انگلیسی استاندارد شد
اما این امر در یکروز انجام نشد بلکه قرن ها طول کشید علل این امر یکی
کثرت جمعیت آن منطقه در قرن چهاردهم بود و در این منطقه بود که دو
دانشگاه بزرگ و مرکز فرهنگ آکسفورد و کمبریج قرار داشتند . دیگر
اینکه لندن با موقعیت مناسب خود بین شمال و جنوب یک شهر بندری بزرگ
و مرکز دولت و فعالیتهای اقتصادی و سیاسی بود و هر روز اهمیت بیشتری در
کشور کسب میکرد و زبان ادارات لندن زبان رسمی شد . تاثیر ادبی را نباید
فراوش کرد و آن وجود چوسر بود که برای در بار مینوشت و زبان لندن
را بکار میبرد و شهرت او باعث کثرت و پخش کتب و آثار او و تاثیر کلامش
در مقلدین شد و زبانش مآخذ قرار گرفت . و یکلیف نیز در آکسفورد تحصیل
میکرد که لهجه آن با لهجه لندن شباهت داشته و وسعت و پراکندگی آثاری
نیز قابل ملاحظه بود . در قرن پانزدهم زبان پایتخت با وجود کاستون و
سایر نویسندگان لندنی که مطبوعه ای در وست مینستر تاسیس کرده بودند
و کتابهایشان به تمام کشور پخش میشد مسلم گردید مطالعه لهجه های مختلف
انگلیسی وسطی امکان ندارد بهمان ترتیب که ماساکسون غربی را لهجه بارز
و مقباس انگلیسی قدیم اتخاذ کردیم زبان لندن را در اواخر قرن چهاردهم
نیز بالطبع برای بررسی تغییراتیکه از قرن یازدهم تا به امروز رخ داده
معیار قرار میدهیم .

تثنی-رات صوتی : آنچه که قابل توجه است اینست که هم آواها تقریباً
هیچ تغییری ننموده ولی خود آواها تغییر کلی کرده اند دو آواهای انگلیسی قدیم
eo و io و ea از بین رفته و دو آواهای دیگری بوجود آمد مانند :

ai و au و ei و eu و oi و ou که از زبان فرانسه گرفته شده . صدای a قدیم به 6 تبدیل شده مثلاً لغات انگلیسی قدیم gast و bon و stan و gan و بترتیب به gost و bon و ston و (n) ge تبدیل شد . صدای y دیگر استعمال نشد و بجای آن i بکار رفت مثلاً انگلیسی قدیم byll و pytt و brycg بترتیب به hill و pit و brigge تبدیل شد در این دوره برای مدت کوتاهی نفوذ صدای y فرانسه نیز در لغات عاریتی مانند just و nature وارد شد و در زمان ادای هجاها نیز تغییر کلی روی داد . مثلاً در هجای باز خود آواهای کوتاه بلند شد و بجای لغات انگلیسی قدیم با هجاهای کوتاه faeder بدرو mete خوراكو beran حمل کردن هجای بلند در این لغات وارد شد fader و mét و hère (n) و حال اینکه در هجای بسته خود آواهای بلند کوتاه شد و wimman و fiftene و (n) childre داده است .

خط انگلیسی - خط انگلیسی میانه نیز تحت تأثیر نفوذ و عادت فرانسوی

و نرمان واقع شد . برای نوشتن صدای u از ou و یا ow استفاده شد مثلاً در heus خانه که در انگلیسی قدیم hūs نوشته میشد و eow گاو که در انگلیسی قدیم cū بود و به روش انگلو نورمان (campaignye) ai و ui (build) و ei (deintee) و eo (people) می نوشتند . صدا و خط oi نیز وارد شد: در noise و boy . طول يك خود آوارا بادوتا نوشتن آن در لغات stoon و food و need و deed مشاهده می کنیم حرف y بکرات بکار میرفت day و wyde و lady به همین ترتیب در هم آواها می بینیم که خطاطان و نسخ نویسان آنکلو نورمان حروف v و j (ژ) را وارد کردند ابتدا بصورت (fiue) بود که بعد v شد (five) و i (ioint) که بعد ها j شد (joint) و k رانیز بیشتر بکار بردند مثلاً در لغات kennel و kerchief و kind و s آخر بعضی لغات را ce نوشتند مانند dance و once و hence و mice همانطور که می بینیم بیشتر این روش و عادت باقی

مانده حتی جائیکه صدانیز تغییر کرده است برای v حرف u و برای w دوبار uu می‌نوشتند که این عادت نیز تا قرن هفدهم اقلاً برای v از میان نرفته بود تا جائیکه برای لغت evil که در انگلیسی میدلند غربی uvel بود vuel می‌نوشتند .

از قرن چهاردهم بعد th بجای p آمد و حرف $\overset{x}{o}$ نیز از بین رفت ولی p در لغات قدیمی ب شکل Y بکار میرفت بجای the می‌نوشتند Ye و برای that می‌نوشتند Yt که امروزه در Ye old booke shoppe دیده میشود در انگلیسی قدیم برای نمایش صداها ی سایشی «انند» ش «هم آوایی نبود و در انگلیسی وسطی از گروه sch و یا sh و از ch برای صدای چ و از gg برای ج استفاده میکردند و بجای hw انگلیسی قدیم wh می‌نوشتند و c و k هر دو بی تفاوت صدای ک میدادند ولی c را بروش فرانسه برای صدای س بکار بردند مثلاً در city . از حرفی شبیه z تحریری برای صدای x یاخ و نیز ی بکار بردند مثلاً در (though) (year) zer (ولی بعد بجای آنها gh و y : thogh و yer بکرات استعمال کردند کتابهای چاپی نیز این عادات معمولاً ناپسند را اتخاذ میکردند همانطور که می بینیم اغلب این رویه امروزه باقی مانده خط انگلیسی قرن بیستم تا اندازه زیادی هنوز خط نسخ انگلیسی وسطی است

از بین رفتن صرف اسامی و صفات

نسخ انگلیسی قدیم که از وقایع نامه متون الفریک و ولفستان و متون مذهبی بین سالهای ۱۰۷۵ و ۱۱۵۰ رونوشت شده به آشفتگی کشید و زبان آنها را متزلزل ساخت و سنن از میان رفت و هرچه می گذشت بیشتر به زبان مکالمه نوشته میشد و چون زبان مجاوره همیشه جلوتر از زبان قلم است می توان میزان تنزل سریع ریخت یا تنزل مورفولوژیک انگلیسی را که در این دوره طی کرد حدس زد . ادات صرف قبل از اینکه بکلی از بین برود تعدیل یافت پس از دوره انگلیسی قدیم که عصر ادات صرف کامل بود دوره انگلیسی وسطی را می توان عصر ادات صرف تعدیل شده نامید .

اولین تغییرات بدین ترتیب است m انتهای n به تبدیل شده و جائیکه در قرن دهم می‌گفتند in gódum dogum (در روزهای خوب) در این دوره باین صورت in gódun dagun نوشته شد . سپس آنچه که بیشتر قابل توجه است اینست که خود آوای این حروف ا ختم ثبات خود را از دست دادند مثلاً برای حالت مفعول با واسطه جمع هر سه شکل dogan و dagon و dagun دیده میشود و بتدریج این خود آوا صدای مبهمی بخود گرفت و بصورت e نوشته شد dagen و goden بعدها n نیز از بین رفت و این جمعها به gode و dago تقلیل یافت بدین ترتیب حروف ا ختم a و e و u و an و um نیز به e تنها تقلیل و تغییر پیدا کرده بعلاوه برای جمع اسامی نیز پس از ۱۲۵۰ دیگر فقط يك شكل منحصر بفرد برای تمام حالات در جنوب انگلستان دیده شد که در شمال بصورت en است این شکل شمالی بیشتر موفقیت یافت ابتدا در لندن و در قرن چهاردهم در تمام کشور معمول گردید و بدین ترتیب صرف اسامی نیز از بین رفت از مقایسه زیر بهتر مشخص میگردد .

انگلیسی میانه	انگلیسی قدیم	مفرد
stòn	stàn	فاعل
stòn	stàn	مفعول صریح
stònes	stànes	ملکی و اضافه
stòn (e)	stàne	مفعول غیر صریح
جمع		
} stònes	stànas	فاعل
	stànas	مفعول صریح
	stàna	اضافه
	stanum	مفعول غیر صریح

میانہ	قدیم	میانہ	قدیم	مفرد
nàme	nama	tàle	talū	فاعل
náme (n)	naman	tále	tale	مفعول صریح
nâme (n)	naman	tâle (s)	tale	ملکی و اضافہ
näme (n)	naman	tâla	tale	مفعول غیر صریح
جمع				
names	namen	tales	tala	فاعل
	namen		tala	مفعول صریح
	namene		tala	اضافہ
	namen		talum	مفعول غیر صریح

در آثار چوسر صرف اساسی به دو صورت زیر تقلیل یافته است : ston و stōnes و tale و tales و name و names . جمعهای مختوم به en مثل oxen و children و bretheren کم بودند مانند (hosen شلوار و been زنبورها و schoon کفش) .

این تحول در صفات سریعتر انجام شد غیر از چند صفت يك هجائی که هنوز بقایای تفاوت بین صرف قوی (مفرد gode و جمع gōde) و صرف ضعیف (مفرد و جمع هر دو gōde) بود بقیه صفات بسرعت یکتواخت شدند

حرف تعریف و اشاره

تحولی مشابه ساده شدن و از بین رفتن ادات صرف اسم و صفت نیز در

باره حرف تعریف بوقوع پیوست اولین تغییر جانشین شدن شکل p یا the در حالت فاعلی مفرد (انگلیسی قدیم مذکر sé و مونث seo) بود

بجای تمام اشکال که با p شروع میشدند بتدریج در تمام اوجهها تنها شکل ثابت tho و the باقیماند . برای هر نوع اعم از فاعلی و مفعولی بکار میرفت . گاهی اوقات نیز برای جمع پیش می آید . اشاره نیز بسرعت

تغییر شکل دادند شکل خنثی انگلیسی قدیم یعنی **pis** بتدریج برای مذکر **pés** قدیم و مونث **peos** قدیم اختیال میشد و یک شکل برای جمع که **pise** است در همین زمان حرف تعریف خنثی انگلیسی قدیم **paet** که بعدها **pat** و جمع آن **po** بود و در اواخر قرن پانزدهم که از راه نسبت و شباهت **those** شده بود جفت جدیدی را برای اشاره به شیئی دور تشکیل داد .

سادگی حرف تعریف و ضمایر اشاره که دوش بدوش تقلیل ادات صرف اسم پیش میرفت نتیجه بزرگ و مهمی داشت و آن از بین رفتن جنس دستوری بود که هیچ تغییر دستوری تا بحال این اهمیت را نداشته بود . از قرن چهاردهم این تفاوت و تمیز بیهوده مذکور و مونث و خنثی دور انداخته شد و انگلیسی فقط جنس طبیعی یا از نظر معنی که امروز هم وجود دارد بکاربرد .
ضمایر — ضمایر شخصی صرف خود را کمتر از دست داد ترتیب تاریخی تغییرات آنها بدین صورت است : حالت تثنیه یا شکل ضمیر دوتائی مثل **wit** مادونفرو **git** شما دو نفر که هنوز در انگلیسی قدیم وجود داشت از بین رفت در همان دوره انگلیسی قدیم در اول شخص و دوم شخص مفعول با واسطه های مفعول بی واسطه را گرفت و برای سوم شخص نیز در دوره انگلیسی وسطی این عمل وقوع یافت . مثلاً در مفرد مذکر بجای انگلیسی قدیم **hine** از آن بیعد **him** میگفتند سپس شکل **she** برای مونث بوجود آمد بدین ترتیب که تشکیل بعضی از اسامی محل ثابت میکنند که **héo** و **hèa** انگلیسی قدیم **shöh** و **shôu** در انگلیسی وسطی در بعضی اسامی تبدیل شد بعدها همانطور که قبلاً در بخش انگلیسی قدیم دیدیم در سوم شخص جمع اشکال **they** و **their** و بعداً نیز **them** که مبدأ اسکاندیناوی داشتند جانشین فرمهای قدیمی شد فرمهای انگلیسی قدیم **min** و **pin** و **ris** صفات ملکی شدند و در حالت ضمیری بجای آنها **of me** و **of thee** و **of him** و غیره بکار میبردند و بالاخره ضمیر خنثی سوم شخص **hit** صدای **h** ابتدای کلمه خود را از دست داد و به **it** تبدیل شد .

در انگلیسی قدیم ضمائر نسبت وجود نداشت و بجای آنها از ضمائر اشاره
 se و seo و paet و pe و یانیز از ترکیب آندو یعنی se' pe و
 seo pe و غیره استفاده میکردند. در انگلیسی میانه that را که برای
 تمام جنسها در مرد و جمع بکار میبردند حفظ شد بعلاوه نیز از ضمیر
 استفهامی which (انگلیسی قدیم hwile) و در حالات غیر از فاعلی
 و ندا whose و whom که از استفهامی who گرفته شد بکار رفت
 ضمائر اخیر خیلی دیر تر یعنی در قرن پانزدهم ارزش ضمیر نسبت را
 پیدا کردند.

فصل — اگر می بینیم که بین افعال انگلیسی قدیم و میانه از نظر
 صرف تفاوت زیادی نیست باین دلیل است که انگلیسی قدیم نیز قبلاً
 افعال خود را ساده کرده بود. تغییرات انگلیسی میانه در افعال باین
 ترتیب است. حروف اختتام در جمع معلوم و مضارع ap در ماضی
 on و در التزامی en برای هر دو زمان بوده است از قرن یازدهم در
 ماضی en برای مضارع و التزامی نیز بکار رفت مثلاً bocomen
 طبق متن و جمله هم میشدند و هم بشدند معنی میداد در زمان حال تقسیمات
 لهجات در انگلیسی میانه پیچیده تر و همین حروف اختتام حالت التزامی
 en است که در میدلند و در نتیجه در زبان لندن در مضارع نیز بکار
 رفت مثلاً در آثار چوسر در دو حالت مضارع و التزامی we beren
 و ye tellen و they loven دیده میشود اما بعدها n آخر این
 افعال بتدریج از بین رفت. در سوم شخص مفرد مضارع معلوم در آثار
 چوسر he loveth و he telleth دیده میشود فرم امروزی که به
 s (e) ختم میشود از مدتها قبل در شمال و قسمتی از مرکز انگلستان
 رایج بوده و بتدریج در قرن پانزدهم وارد زبان لندن شد و تا قرن هفدهم بر
 (e) th (e) غلبه نداشته است. از تازگیهای عجیب انگلیسی میانه اسم
 فاعل (present participle) است.

حروف انگلیسی قدیم ende (berende) بتدریج در جنوب
 و مرکز به حروف اختتام (e) ing که منشأ و مبدأ آن معلوم نیست تبدیل

و در قرن چهاردهم در زبان لندن کاملاً جای فرم قدیمی را گرفت مثلاً از سال ۱۳۱۵ نویسنده لندنی Adam Davy فقط همین يك فرم را بکار میبرد و تنها فرمی است که در زبان ادبی و آثار چوسر و ماندویل و کاکستون و مالوری بکار میرود بالاخره در قرن شانزدهم در انگلیسی شمال و اسکاتلند نیرو وارد شد .

اسم مفعول در انگلیسی قدیم تقریباً همیشه همراه پسوند ge بود (مقایسه شود با آلمانی امروز) که در انگلیسی وسطی بصورت تقلیل یافته i یا ybound: y و ycald و yclept و ywrounht به عمر خود ادامه داد .

اما هر نویسنده ای سبك بخصوصی داشت مثلاً چوسر هنوز بکرات این پسوند را بکار می برد در حالیکه Gower که معاصر اوست ابداً استعمال نکرده بعدها بتدریج در قرن پانزدهم از بین رفت و اگر لیدگیت آنرا بکرات بکار برده در تقلید از چوسر و بضرووت شعری وقافیه بوده است و از ابتدای قرن شانزدهم مهجور (archaism) عمدی بود که در آثار اسپنسر و جیمز تامسون و پروان سبك اسپنسر و در قرن هیجدهم نیز بکار رفت .

زمان و صرف افعال - صرف افعال بهمان صورت انگلیسی قدیم دؤنوع

فعل قوی و ضعیف و دوزمان حال و گذشته باقی مانده . اما بسیاری از افعال قوی در صرف به سه فرم تقلیل یافته اند زیرا گذشته جمع و اسم مفعول در مجاورت پسوند فعلی y از لحاظ صوتی (و در نتیجه تقلیل حروف اختتام éu و óu به én) ادغام گردید . ذیلاً چند فعل از زبان چوسر نقل میشود

اسم مفعول	گذشته - جمع	گذشته - مفرد	حال
bèren (y) bòr(e) n	bère	bar	bère
yâven (y) yiven	yive	yaf	yive
tòken (y) táken	tàke	tòk	tàke

اسم مفعول	گذشته-جمع	گذشته-مفرد	حال
درمقابل :			
(y)writen	writen	wròt	wryte
ge-writen	writon		
(y)flowen	flowen	fleigh	flye
ge-flogen	flugon		
bigonnen	bigonnen	bigan	biginne
bigunnon	bigunnon		

بعلاوه اشکال متعدد از لهجه های مختلف فراوان بود تا قرن نوزدهم و تعلیمات اجباری که مصنوعاً یک معیار درست کرد. از طرف دیگر و موضوع مهم تر اینکه در حدود صد فعل قوی یعنی دوسوم افعال قدیم از استعمال خارج شدند و از میان آنها نیکه باقی ماندند قریب چهل تائی بضعیف تبدیل شدند مثل **to step** و **to help** و **to flee** و **to bow** و **to burn** و **to weep** و **to walk** در حقیقت همانطور که بعد می بینیم افعال عاریتی ز فرانسه بسیار و بصرف ضعیف که تنها صرف رایج بود صرف شدند و دیگر فعل قوی بوجود نیامد و آنچه که باقی مانده از قدیم است و هر روز احتمال ساده شدن آنها نیز میرود.

در عوض زمانهای ترکیبی یا تعریضی **Periphrastic** فراوان و متنوع و استعمال نقلی و بعید و مصدر ماضی مکررتر و دقیق تر شد استعمال **Should** و **shall** برای آینده و حال و گذشته توسعه یافت افعال کمکی دیگری نیز بکار رفت مانند **mun** و **mot** و **will** که از قرن پانزدهم به اهمیت خود افزود همینطور زمانهای مرکب میخورد بچشم. **she wolde hau caught** (چو سر) . زمان استمراری **Pro reasive** که در انگلیسی قدیم برای ماضی وجود داشت نیز کم و بیش بکار رفت ولی هنوز تعداد آنها محدود بود مثلاً افعال رفتن و آمدن سکونت کردن و جنگه کردن و دوام داشتن و فکر کردن و کار کردن. این زمان با

توسعه جملات *this church was in building* و *he was on hunting* تقویت میشود .

اسم فعل یا *gerund* مختوم به که تشکیل آن شبیه ومبادل اسم فاعل جدید است اهمیت روز افرون پیدا وبا مصدر رقابت میکرد ومعمولا يك حرف اضافه بدنبال آن میآمد (*in keypyng of thy persone*) ولی جمله هنوز بامفعول بیواسطه ساخته میشد در قرن چهاردهم بتدریج امر تشویفی بکمك *let us speak* مثلا بجای *let us speak we* بکار میرفت ازهمه مهمتر زمان ترکیبی یا تعریضی فعل *to do* است که نقش مهمی را در زبان جدید بازی میکنند و در آن عصر نیز در جملات استفهامی گاهگاهی دیده میشد .

جمع احه-رام - جمع احترام در اثر نفوذ زبان در باری بوجود آمد

که در انگلیسی قدیم وجود نداشت. این جمع بعد ها دوم شخص مفرد را از میان برداشت و در زبان چوسر وحتى تا قرن هفدهم توگوئی وشماگوئی بموازات هم وجود داشت توگوئی معمولا بین اشخاص هم طراز و در صحبتهای خودنمایی ومبالغه آمیز و خطاب به اشخاص پائین تر بکار میرفت رعایا به ارباب شما خطاب میکردند ارباب وهمسرش فیزیکی دیگر شما میگفتند ولی قاعده و دستوری برای توگوئی وشماگوئی جود نداشت .

ترتیب کلام - ساده شدن صرف نتایج مهمی راسبب شد ترتیب کلام

قابلیت انعطاف خود را از دست داد . کلمه دیگر بخودی خود علامت عمل خود را در جمله نداشت وتنها وسیله برای احتراز از پیچیدگی وابهام محل ونظم ثابت در جمله بود .

بنابراین محل عناصر کلام بود که ازاین بیعد نقش مهمی بازی میکرد یعنی همان نقشی که کلمه میبایست بازی کند . از دوره انگلیسی میانه آنچه که قبل از فعل می آمد فاعل *subject* و آنچه که بدنبال فعل بود مفعول *object* بود . در انگلیسی قدیم مثلا گفته میشد *ic hit eom* که ترجمه

تحت اللفظی آن I lit am است که hit جلوی فعل می آمد مسند و منسوب
 الیه بود ولی در انگلیسی وسطی آنرا فاعل شمرده و فعل را باضمیر مطابقت
 میدادند: I it is از همین است که بعدها یعنی از سال ۱۳۵۰ I it is
 و الهرو زبه it is me تبدیل شده همین وضع در جملاتی که ترجیح را
 بیان میکرد بود I had rather و I had better که در انگلیسی
 قدیم باینصورت بود . him waere betere و در انگلیسی میانه
 بموازات better و him were و he were better و بعد ها
 he had better شد یعنی آنچه جلوی فعل قرار گرفت فاعل بود . جمله
 های I think و me seems و me thinks مدتها باقی ماند تا جمله
 بهمان معنی (بنظر میرسد) جانشین آنها شد و دیگر در عصر الیزابت
 جملات قرن چهاردهم him thinketh و us thinketh دیده
 نمیشد .

در حقیقت حالت فعل مجهول از نوع I was told a story که منطقی
 می بایست me was told a story گفته شود از همین تمایل به تطابق
 فعل و فاعل است که از ابتدای قرن شانزدهم شروع شد .
 اما نباید نتیجه گرفت که در انگلیسی میانه همیشه در ترتیب کلام جمود
 وجود داشت هنوز در نظام آزادی بزرگی برای وضوح و روشنی وجود داشت
 يك نتیجه مهم دیگر از انهدام صرف و از بین رفتن حالات اهمیتى است که
 حروف اضافه کسب کرده است بجای mannes auro میگویند
 the son of man و بجای dyde his agnum handum he hit
 میگویند . he did it with his own hands

۳- نفوذ فرانسه

تسلط نرمانها شرایط و اوضاع مناسبی را برای تحول بسیار سریع
 انگلیسی بوجود آورد که چنین تغییر و تحولی در غیر اینصورت وجود نداشت
 ساختمان زبان انگلیسی تغییر نکرده و با همان ساختمان ژرمانیک باقیمانده

بود ولی نفوذ فرانسه در قاموس و لغت بسیار بزرگ و در نحو نیز تغییر قابل اغماض بود و از نظر عروض زبان بکلی تغییر شکل داد.

قاموس جدید

مراحلی که انگلیسی وسطی در عاریت از فرانسه طی کرده در نظر می گیریم برای این منظور اسباب کار ما که تاریخ تمام لغات انگلیسی را پس از سال ۱۱۵۰ و توضیحات و اطلاعات مفیدی به ما میدهد لغت نامه

New English Dictionary on Historical Principles
 که بر اساس مدارک و نسخ جمع آوری شده است بدون شک این لغات سال ها قبل از اینکه در متون نوشته شود در زبان مجاوره رایج بوده است. نادر بودن مدارک و نسخ قرن دوازدهم باعث میشود که لغات بسیاری را متعلق بقرون بعد بدانیم و حال اینکه این لغات ممکن است مربوط بقرن قبل باشد.

نفوذ فرانسه را میتوان از قبل از قرن یازدهم احساس کرد ولی هنوز ناچیز بود. از آئزمان لغات *to dub* و *market* و *chancellor* و *tower* و *proud* و *service* و *prison* وجود دارد. در قرن دوازدهم این نفوذ بیشتر شد و غیر از لغات مستعمل روزانه مانند: *country* و *cup* و *fruit* و *lamp* و *letter* و *oil* و *rose* و *tables* و *beasts* و اصطلاحات کلیسا مانند: *clerk* و *hermit* و *miracles* و *passion* و *pilgrim* و *prior* و *chaplain* و القاب *duke* و *dame* و *sire* و اصطلاحات تمدن *rich* و *poor* و *peace* و *justice* و لغت *court* و چند فعل *to catch* و *to change* و *to pay* و *to prove* نیز بیچشم میخورد ولی اختلاط و نفوذ زیاد لغات عاریتی از فرانسه یعنی لهجه های نرمان و فرانکی و پرووانس با لغات ژرمانیک بخصوص در قرون

سپزده و چهارده صورت گرفت و از همین زمانست که انگلیسی خصوصیات خود را که تا بحال حفظ شده بخود گرفت یعنی زبانی شد با لغات، مخلوط این شعر از Sir Gawain and the Green Knight نمونه ای از این زبان است

Sipn the segc and the assaut watz sased at Troye
 pe borz brittened and brent to brondez and askez
 برای درك بهتر و مقایسه فرانسه جدید آنرا می نویسیم :

Quand le siège et l'assaut eurent cesse à Troie
 que la forteresse eut été mise en pieces et réduite
 en braise et en cendres .

در مصرع اول تمام لغات غیر دستوری فرانسه و در مصرع دوم همه ژرمانیک هستند . لغات عاریتی از فرانسه مربوط بتمام شئون و کارها میباشد که نفوذ عمیق فرانسه را نشان میدهد بخصوص اصطلاحات مربوط بدولت مثل assembly و parliament و sovereign و authority و government و constable و mayor و alliances و revenue و minister و مربوط به کلیسا مثل sacrament و friar و vicar و parson و cardinal clerk و clergy و faith و abbey و confossion و communion و immorality و penitence و damn و saviour و virgin و trinity و convent و to convert و to adori و to confesse و to preach و مربوط بحقوق مانند evidence و jury و defendant و verdict و bar و judge و advocate و suit و مربوط بقشون و دریا نوردی enemy و spy و battle captain

lieutenant و sergeant و archer و soldier و
 to besiege و lance
 lace و fur و petticoat و لباس و لوکس
 chemise و collar و robe و gown و habit و dress و
 sable و satin و plume و button و
 ornament و jewel و diamond و ذقیمت
 و جواهر و اشیاء و pearl و ruby و garnet و brooch و
 supper و dinner و cheer و mackerel و bacon
 pork و mutton و veal و beef و viand و mess و
 feast و salad و sugar و biscuits و oyster و salmon و
 claret و vinegar و mustard و spice و peach و
 garape و cherry و lemon و orange و
 to mince و to fry و افعال مربوط بآنها
 curtain و to boil و to stew و to roast و دروایل منزل مانند
 closet و pantry و towel و counterpane و blanket و
 scullery و cushion و parlour و wardrobe و
 solace و leisure و carol و dance و تفریح
 lute و music و minstrel و chess و tournament و
 pheasant و quair و partridge و شکار بخصوص مانند
 art و falcon و kennel و chase و هنر مانند
 warren و covert و plover و palace و pillar و
 mansion و cathedral و sculpture و painting و
 comedy و tragedy و poetry و prese و poet و column و
 و اصطلاحات طبی pen و paper و volume و title و prologue

plague , apothecary , surgeon , physician , medicine , poison , remedy ; jaundice , palsy , pain

اینها اغلب اسم بودند ولی تعداد صفات و افعال هم کمتر نیست :

certain , calmable , jolly , hardy , gentle صفات
foreign , eager , chief , sturdy , stout , single
to allow , to aim و افعال safe , quaint , plain , usual
to close , to carry , to arrive , to enjoy , to
embrace , to delay , to defeat , to conceal ,
to marry , to launch , to increase , to grant ,
to flourish , to push , please , to pass , to obey
to nourish , to surprise , to strive , to spoil ,
to save , to quit , to waive , to wait , to travel
شکل این لغات حتی شان میدهد که از چه لهجه ای اخذ شده اند

مثلا cattle , cauldron و catch از پیکارد یا نر ماند است که
صدای k را جلوی a حفظ کرده و charrey و chattles و chace
از فرانسه مرکزی است که ca - به cha - تبدیل شده همینطور لغاتی
که w دارند مثل warrant و waste و reward از فرانسه شمالی
گرفته شده و فرم فرانسه آنها garantir و gater و regarde
است . می بینیم انگلیسی هنوز لغات جفت از این موارد متعدد دارد :

wise , guise , wile , guile , warden , garden ,
ward , guard لغاتی که ریشه اصلی آنها از ژرمانیک است ولی اولی
یا هر دوی آنها دو باره از فرانسه گرفته است : لغاتیکه ei و ey دارند
مانند conveyer veil از نرمندی گرفته شده است :
judgement veil , recevoir en - دارد مانند

empress و حال اینکه لغات sergeant و ransom که صدای an دارد از مبدا فرانکی یعنی لهجه ایکه فرانسه امروز از آنست گرفته شده است

همینطور لغات و اسامی ذات فراوان است که از زندگی فرهنگی و اخلاقی فرانسه بعاریت گرفته شده بسیاری از آنها به tion - ختم و برای اولین بار در آثار چوسر دیده میشود مثل

continuations و admonitions و estimations و durations و deliberations و impressions و habitations و informations و perturbations و operations و notifications و mutations و submissions و reflections و غیره

باین ترتیب فرانسه زنجیر اتصال انگلیسی به تمدن و افکار یونان و لاتین بود و با کمک صنعت چاپ و تعلیم و تربیت این لغات جزء قاموس بریتانیای متعین شد و میتوان گفت که بکمک لغات فرانسه است که انگلیس ها میتوانند افکار خود را بیان کنند و نفوذ از این حد بیشتر نمیتوانست باشد .

تحلیل لغات فرانسه

قابل توجه و تحسین اینست که زبان انگلیسی موفق شد تعداد بسیار زیادی از لغات خارجی را بهسولت و سرعت زیاد هضم و جذب کند در حقیقت بسیاری از این لغات از طریق زبان مجاوره داخل شد و بزودی لباس انگلیسی بتن کرد بنحوی که خواننده وقتی ریشه و اشتقاق لغات را تحقیق میکند متعجب نمیشود که poor و curb و await و rob و tryst یا faith از فرانسه گرفته شده لغت strive بقدری حالت يك لغت بومی را دارد که از روی نمونه drive از آن فعل قوی ساخته اند strove و striven و همینطور فعل ضعیف catch برای خود گذشته

و اسم مفعول caught درست کرده است . این لغت که در ابتدا با
معنی شکار کردن بانگلیسی وارد شد تحت تاثیر و جاذبه فعل هم معنی
lache که گذشته آن بشکل laught بو قرار گرفته است . catch
از نرماندی و از لغت cachier بمعنی عامیانه در تله گرفتن گرفته
شده و حال اینکه لغت انگلیسی chase بمعنی شکار کردن از فرانسه
اریستوکراسی chasser می آید .

لغات متعددی نیز از راه ادبیات و نوشته ها وارد انگلیسی شده
اغلب بیش از يك یا دو هجا دارند و ترکیب آنها فوراً منشأ و مبدأ
آنها را معین میکند مثل to consider و innocent و principal
و compilation . باین نوع لغات نه تنها تلفظ انگلیسی داده شده
بلکه طرز ادای آنها و آهنگشان نیز تحت تاثیر عادت مردم انگلستان
تغییر کرد .

کلمات مرکب از دو زبان

لغات مرکب یا مشتق از کلمات خارجی و پیشوند و پسوند های
بومی از زبان انگلیسی قدیم نیز در مورد لغات لاتین معمول بود و ادامه
آن بانگلیسی وسطی کشید مثلاً در کتاب لغت آکسفورد لغت gentle در
سال ۱۲۲۵ یافت شد و gentlewoman در سال ۱۲۷۵ (احتمالاً قدیمی
تر است) از روی gentleman که در ۱۱۳۰ و gentleness در
۱۳۰۰ و gently در ۱۳۳۰ و falser از صفت false (۱۲۰۰)
در سال ۱۲۳۰ و falseship در ۱۲۹۷ و falsedom در ۱۳۴۰
ساخته شد که باقی نمانده ولی falsehood ۱۲۹۰ و falsely و
fasleness (۱۳۰۳) نمرده است از easy (۱۲۰۰) uneasy
(۱۲۹۰) و uneasiness ۱۳۷۸ و از doubt (۱۲۳۵)
undoubtedly (۱۵۰۰) ساخته شده است .

از دو لغت فرانسوی ترکیب ژرمانیک ساخته اند frying - pan (۱۳۸۷) و بهمین شکل لغات مرکب مانند overpraising و overcarry (۱۳۸۲) و overcharge (۱۳۹۸) بعکس از پیشوندها و پسوندهای فرانسه برای ساختن مشتقات ژرمانیک استفاده کرده مثلا از پسوند -ry (فرانسه -rie) لغت husbandry (۱۲۹۰) و yeomanry (۱۳۷۵) و outlawry (۱۳۸۲) و از پسوند -ess مونث های goddess (۱۳۴۰) و murderess (۱۳۹۰) ساخته اند. در آثار ویکلیف dwelleress و slayeress (۱۳۸۲) و با پسوند -age لغات leakage (۱۴۹۰) و steerage (۱۴۵۰) و با پسوند -ance لغات futerance (۱۴۴۰) و hinderance (۱۴۳۶) و با eatable - able (۱۴۸۳) دیده می شود از این ترکیبات که بعد ها نیز توسعه یافت می بینیم دو زبان انگلیسی و فرانسه تا چه حد با یکدیگر آمیخته شدند.

جفت های مترادف لغات

در دوره طولانی سازش و تبادل نویسدگان جرات یافتند لغات متعددی بکار برند که برای خوانندگان انگلیسی دشوار بود ولی بزودی و بموقع برای رفع این نقیصه اقدام کردند و با روش سهلی که قراردادن یک لغت مترادف بومی در کنار لغت فرانسه بود این اشکال را از بین بردند و خواننده با این ترتیب میتواند بکمک لغت دیگر یکی از دو لغت را که نمیدانست بفهمد. در دستور انزوا (در حدود ۱۲۳۰ میلادی) این نوع مترادفها بچشم میخورند.

Cherité¹ pet is luvet ignorounce¹ pet is unwisdom
and unwitnesse

و چوسر نیز در استعمال این نوع مترادفها کوتاهی نکرده مینویسد

my herte and my corage و wepe and crye و
hunyng and venerye .

و آنچه که در ابتدا فقط تصنعی بیش نبود بزودی در عمل مجاز و استعاره
و بلاغت و فصاحت و طرز بیان و سبك انشاء و بالاخره تکلف و التزام
بشیوه ای (Mannerism) گردید. انگلیسی ادبی از آن زمان بطویل
کلام و اطناب پرداخت و اصطلاحاتی مانند : Lord and master
و goods and chattels و my last will and
testment

معمول و مصطلح شد در کاستون در ترجمه Reynard the Fox

lustelic 7 و 2 را به lusty and gladson

broekich 7 و 9 را به fawty and gylty و

lynage and frendes و 16 و 7 magen را به

ترجمه میکند این پدیده در کتاب Common Prayer Book بیشتر
معمول است مثل to acknowledge and confess

I pray and beseech you و we have erred and
strayed .

شکسپیر نیز این نوع مترادف را بکار برده (در جولوس سزار)
by leave and by permission و در ریچارد سوم و در هاملت
the head and source و scattered and dispersed . زبان
انگلیسی حتی بمرحله ای رسید که این تکرار بیهوده را با مترادفهای
یکی ژرمانیک و دیگری فرانسه ساخت مثلاً در salt - celler (۱۴۸۴)
که در اینجا ecellar با sabliere فرانسه متجانس و متشابه است و
همینطور manshionhouse (۱۵۳۳) و hap - hazard و (۱۵۷۵)
court - yard و (۱۵۵۲) butt - end و (۱۵۸۰)

و fountain-head (۱۵۸۵) و معهذا وقتی زبان انگلیسی هر دو لغت را حفظ و نگاهداری کرده بندرت دیده میشود که اختلاف و تنییری در معنی آن دو بیش نیامده باشد مثلا لغات hearty و cordial و demand و wish و scent و smell دیگر از نظر سبك یا معنی كاملا هم ارزش نیستند .

انهدام لغات قدیمی

هجوم لغات فرانسه اغلب نتیجه ای که داشت از بین بردن لغات موروثی از انگلیسی قدیم بود . این امر در مورد بسیاری از اصطلاحات معمولی و اسامی ذات که آلفرد و رقبای وی ساختند صدق میکرد مثلا undeadliness که بدون شك توسط آلفريك ساخته شده بود درمقابل immortality از بین رفت (برای آخرین بار در ۱۴۸۱ استعمال شده است) کلمه اخیرالذکر از سال ۱۳۴۰ ثبت است اگر به لغات انگلیسی قدیم و معادل امروزی آنها توجه کنیم این تغییر محسوس میشود بنحویکه قسمت عظیمی از لغات ژرمانيك قدیمی که با تسلط نورمانها از بین نرفت در قرون سیزده و چهارده عمرشان تمام شد . این پدیده وسعت زیادی داشت .

از قرن سیزدهم استعداد بزرگ انگلیسی قدیم همانطور که دیدیم در ساختن ترکیبات و مشتقات جدید از پایه های بومی بسیار تقلیل یافت و عادت بر این رفت که لغات فرانسه عاریت شود . پسوندها و پیشوندهای انگلیسی قدیم دیگر محصولی نداشتند مثل for - و to - و with - پسوندهای lock - (wedlock) و head - . دشواری حاصله از این تغییر ان بود که دیگر هر اسم ژرمانيك بیش از يك صفت لاتین یا فرانسه معادل نداشت مثل :

ox , bovine , house و domestic , mind , mental

oral و mouth' urban و town به همین ترتیب در مورد افعال
stone و petrify و debt و owe و لی این اشکال نیز باروبه
سهل و ساده تبدیل یا تغییر ماهیت (conversion) چاره و علاج شد
چند تذکر : بی مورد نیست نقایچی که از عاریت اکثریت لغات

فرانسه در انگلیسی قرون وسطی حاصل شد مطالعه کنیم .

انگلیسی جدید لغاتی را که در فرانسه مطرود شد هنوز حفظ کرده

است مثل : dainty و bacon (از فرانسه قدیم daintie)

و to indite (enditier) بمعنی دیکته و تصنیف و noise و

nuisance و pledge (plege) plenty (plente فراوانی)

و ravenous (ravinos) سرکش و توسن و roamer (romier)

ولگرد و زوار) و to remember (remembrer) . از لغاتی که

در یکی از دو زبان به تحول خود آزادانه ادامه داده امروز بهمان

شکل ولی بمعنی مختلف هستند مثل cheer (visage) خوی و خلق

forfeit (forfait) جرم و جریمه و grange (grange) انبار

غله مزرعه دور افتاده و hearse (herse) رنده باغبانی عماری و

lattice (lattis) الوار چلیپائی و شبکه‌ای و sock (soque) کفش

چوبی و گالوش و جوراب و sot (sot) احمق و سفیه - دائم الخمر .

بالاخره لغات انگلیسی متعددی که از فرانسه جدید نیز به فرانسه قدیم

نزدیکترند مثل aunt از ante و damages (damage) و

to search (cercher) با مقایسه لغات فرانسه جدید آنها یعنی

chercher و tante و dommages این اختلافاتی که گاهی ظریف و

گاهی موحش است اغلب برای کسانی که یکی از این دوزبان زبان مادری

انهاست ایجاد اغتشاش میکند حتی در مورد لغات معمولی فرانسه و انگلیسی

بزرگم با هم مطابقت می‌کنند .

نحو واصطلاحات فرانسه

گرچه تمام مورخین يك عقیده هستند كه عاریت لغات فرانسه در انگلیسی وسیع است مع هذا بعمكس اغاب تمایل بر اینست كه نفوذ زبان فرانسه را در نحو انگلیسی میانه انكار كنند و دلیل می آورند كه اگر حتی سلطه نرمانها هم وجود نمی داشت تحول نحو انگلیسی همان بود كه انجام شد شاید ولی در حقیقت ما از آن اطلاعی نداریم و این مسئله یا مورد مطالعه کافی قرار نگرفته و یا بیطرفی در آن رعایت نشده و بهر صورت تنظیم آن قطعاً سهل نیست و همان موقعیتی را دارد كه دو خانواده در یافتن آثار شباهت يك طفل ییكي از آن دو كوشش میكنند نكاتی مسلم و هم مشكوك می بینند . انگلیسی در قرون وسطی با مستعمرات فرانسه و ادبیات پر ارزش آن كه مورد تقلید بود و از آن ترجمه میشد اقلاً بصورت يك كاتالیزر در تقویت و تعجیل تحول و استحاله ای كه در غیر آن صورت كند و بطلی تر می بود عمل كرده تا جائيكه آنرا فراهم ساخته این همان عملی است كه در ترتیب عناصر جمله در انگلیسی وسطی در مقابل انگلیسی قدیم بوجود آمده كه شباهت زیاد به ترتیب عناصر جمله در فرانسه دارد . این امر بهیچوجه نباید عارضی تلقی شود . آنچه مسلم است اینست كه فرانسه تعدادی جمله واصطلاح مخصوص خود را بزبان انگلیسی داد كه قبلاً وجود نداشتند بعضی از آنها با تولد اصطلاحات جدید از بین رفته اند و برخی دیگر بحیات خود ادامه داده و جزء لاینفك شده اند .

چون ذكر تمام آنها در این مختصر امكان ندارد بچند نمونه اكتفا میكنیم در حالیکه صفت طبیعتاً قبل از اسم قرار میگرفت بعضی اوقات از آزادی فرانسه در این مورد تقلید شده و صفت را بعد از اسم آوردند مانند

a thyng immortal & from time immemorial
the body politic & Lords temporal
sheirs males the poet Laureate the Stases General

غیر. از طرفی زبان ادبی و نظم این رویه رادر سبک انشاء و برای وزن و آهنگ جمله بکار می برد مثل *scene individable* و *poem unlimited* (هاملت) و حتی امروز تعایل در بکار بردن این رویه بعد از *matters* و *things* مثل *Homeric matters* و *an expert in things Egyptian* دیده میشود.

کمی دور تر برویم تطابق صفت جمع است بطریقه فرانسه مانند دو مورد از *the goddesses celestials* و *places delitables* مورد دیگر *letters patentes* که البته نتیجه یک روز نبود بلکه زمانی طول کشید. حرف تعریف *the* رادر جلوی *which* بکار بردند که کپی *lequel* فرانسه بنظر آمد و کاکستون آن را بفرم ساده ترجیح می داد از اصطلاحات دیگر که رواج یافت از روی نمونه فرانسه *venir conrant* و *aller chantant* دو مثال از کاکستون می آوریم *to come ryande* *he went sekyng* این جملات بومی *he was a - hunting* و *he was on hunting* آمد و پیشرو و معاون *progressive* شده جمله مالوری :

a good knyght of a yonge man که در آن یک حالت ملکی مفعولی بکار رفته تقلیدی از فرانسه *mon coquin de valet* و *ce diable d'homme* می باشد و *my lady* و *my lord* با صفت ملکی نقشی از *ma dame* و *mon seigneur* است ساختمان جمله *for aught I know* و بعد ها بصورت *for(n)oght I wot* (بمعنی تا آنجا که می دانم) *that I know* و بعد *that I wiste* *que je sache* *pour rien que je sache* هم حاصل فرانسه هستند استعمال فعل *to do* در سؤال از چگونگی سلامتی که در انگلیسی میانه دیده میشود *how does my lord* از فرانسه قدیم *que fait mes sires* اقتباس شده از قرن سیزدهم تا چهاردهم

این فعل **to do** بصورت **causative** یا متعدی سببی در آمد
do bind him که معادل تقریبی **make** امروزیست . برای نمونه
to take advantage **to take end** را میگیریم **to take**
و **to take leave** و **to take at random** و بسیاری دیگر
همه تقلیدی از ساختمانهای فرانسه هستند این نوع اصطلاحات در زبان
آلمانی نیز نفوذ کرده . فرانسه قدیم لغت **corps** را مثلاد **mes cors** بجای
کلمه کس و شخص بکار برده (**moi**) و چوسر در جمله ای آنرا بمعنی تو
بکار برده است: **I pray to God to save thi gentil corps**
انگلیسی پس از این تقلید کلمه **body** را بجای آن بکار برده در
my body و **your body** و **his body** بجای من و تو و او و
somebody بعد ها برای غیر معین و بهمین ترتیب **no body** و
any body و **every body** بکار رفت این امر در یونانی و
لاتین نیز وجود داشت ولی نفوذ فرانسه بر انگلیسی بیشتر از این زبانها
بود باشکفتن زبان ادبی احتیاج به حروف اضافه و ربط و قیود و حروف ندا احساس
میشد تا امکان بیان افکار را توسط توسعه جملات فرعی بدهد . این وسیله را
تا حد زیادی زبان فرانسه مهیا کرده بود . در اولین برخورد متوجه میشویم
که (**۱۳۸۶**) **considering** و (**۱۳۸۵**) **during** و (**۱۳۷۷**)
except و (**۱۴۲۵**) **concerning** و (**۱۲۵۰**) **certes** همه
لغات واستعمال فرانسه هستند .
احتمالا (**۱۳۸۰**) **notwithstanding** تقلید کامل از فرانسه
nonobstand است و **because** که بعد ها **by cause that**
شده ترجمه (**a cause que**) و **by so that** ترجمه :
(**par si que**) و **for why** و از (**pour quoi**) و
in effect از (**en effet**) و **all be it that** از

come cil que از as one that و (tout soit il que)
ofte tymes و (sur le point de) از on point to و
از (en vain) و in vain و (souventes fois)
. en general از in general
indeed و in fact از (en fait) . و غیره است بنت در کتاب
Chaucer and the 15th C صفحه ۱۷۷ نامه‌ای را نقل میکند
که در ابتدای سلطنت ریچارد دوم توسط وزمانته قوب به عمو زاده خود
نوشته و قدری بفرانسه و قدری بانگلیسی است .

Thresentere cosyn and tresbonemont ame ,
ieovous slauce , auey tressouent cum ieo plus
and mult desire de oyere bene nouvel de vos ,
and sy de myu voles oyere , ieo su passe malade
enloe seyt nostre seynr . Traschers cosyn , ieo
vous pry bryng a wryt of trespas en ver Richard
forde of Sulyhul , Wyliam Noryng ofyzerdeley
, Wyliam Dacy of Northfield , the wheche
trespas hu duden the waley of twenty mark
Touching to me and my tenante . Myn owne
dere cosyn , thenk on this enterelyche , make
the coste and I shall wel quite . Adeu le sente
trinite vos comande , enscripte en hasten la manere
de Codbarow a la fest sent Ambrose
vostre chere cosyn dam Rose Mountefort .

بنت معتقد است که قبل از ۱۳۷۵ یا پس از ۱۴۲۵ يك نثر مخلوط مانند این نامه بزحمت یافت میشود :

بنا بر این می بینیم که عمل فرانسه در نحو انگلیسی غیر قابل اغماض است .

شعر سرائی

در شعر نفوذ فرانسه پس از تسلط نرمان ها اساسی بود . همانطور که دیدیم انگلیسی قدیم تجانس یا شعر با قافیه ابتدائی کلمات داشت این نوع شعر کم و بیش بحیات خود مخصوصاً در غرب میدلند با اشعار Sir Gawain و با احتمال Piérs Plewman و Morte Arthure ادامه داد و دوباره در قرن چهاردهم شاهکارهائی بوجود آورد . بجز در اسکاتلند گاهگاهی و در شمال انگلستان که آخرین و مهمترین شعر با قافیه ابتدائی در قرن شانزدهم یعنی Flodden Field سروده شد بکلی از بین رفت کم کم تنوع جدیدی در شعر که از فرانسه و پروانس آمده بود ظاهر شد این شعر در ابتکار داشت که نظم انگلیسی آنرا بسرعت قبول کرد یکی برابری هجاها و دیگری قافیه که وجود هجاهاى شدید و خفیف بتناوب این شعر را بکلی عوض و نو کرد ، تقریباً تمام ادبیات حتمی آنکلونرمان قافیه داشت از قبل از سال ۱۲۰۰ در انگلستان شعر با قافیه انتهای بکار می رفته و یا شعر قافیه ابتدائی رقابت میکرد . است و تقریباً در همان موقع شعر هشت هجائی فرانسه شعر ترسائی و نصرانی و نظم افسانه ها و منظومه های کوچک فرانسه ترویا و اشعاریکه : e ، در آنها صامت خوانده میشد وجود داشت .

این شعر در آثار عاشقانه نویسندگانى مانند چوسر House of Fame و Death of Blanch the Duchess و گاور : (Confessio Amantis) ولید کیت و بعد ها در بیاری از شاهکار های دیگر بکار رفت .

از روی نمونه اختراعی شعرای قرون دوازده و سیزده فرانسه یا ترو با
دورها اشعار غزلی سروده شده مانند :

Ich ' unne hire ' wel and ' heo me ' wo ;
Ych ' am hire ' frend and ' heo my ' fo ;
Me ' thuncheth min ' herte wol breke a ' two
For ' sorewe and ' syke ;
In ' Godes ' greting ' mote heo go ,
That ' wayle ' whyté

چوس در مراجعت از سفر خود از قاره اروپا ۱۳۷۰ با خود شعر ده هجائی

آورد که دو سال بعد در Complaint of the Death of Pity بکاربرد

Pite , that I have sought so yore agoo ,

With herte soore and ful of besy payne.....

در Troilus و در کاتر بوری تیلر فقط این نوع بکار رفته و شعر انگلیسی
این قریحه و ذوق را سنت قرار داد .

۴- نفوذ و تاثیرهای دیگر خارجی

عاریت از لاتین - عادت بر عاریت لغات فرانسه اخذ و جذب لغات لاتین
که از اواخر قرن چهاردهم معمول شد تسهیل کرد .

ویکیلیف در روایات تورات از لاتین و Vulgate و همکاران وی نیز بیش از
هزار لغت و اصطلاح لاتین وارد انگلیسی کردند که رقبای او دوباره بکار بردند
و بدین ترتیب بطور دائمی وارد زبان انگلیسی شد . تعیین اینکه يك لغت از
فرانسه یا مستقیماً از لاتین بعاریت گرفته شده همیشه آسان نیست مخصوصاً
برای لغات علمی قرون چهارده و پانزده میلادی در فرانسه عصر بزرگ مترجمین
است . اگر به لغت نامه آکسفورد مراجعه کنیم لغات بسیاری از جمله

لغات ذیل را مستقیماً عربیت از لاتین در انگلیسی وسطی معرفی میکنند.
 history و genius و contempt و conspiracy و allegory
 و to magnify و lunatic و legal و to interrupt و
 infinite و individual و to include و homicide و
 solitary و scripture و to reject و rational و quiet و
 popular و picture و necessary و moderate و
 mechanical و to suppress و to subjugate و ulcer و
 tract و testimony و zenith .

این لغات را بدین منظور انتخاب کردیم که از آن زمان بحیات خود
 ادامه داده و نه تنها رایج بلکه با پیشرفت علم و تمدن ضروری و لازم شده‌اند
 نویسندگان قرن پانزدهم از جمله رقبای چوسر که میخواستند بر استاد خود
 چیره دستی کنند تعداد دیگری وارد زبان کرده‌اند از لیدگیت تا اسکلتون و
 و چوسری‌های اسکالند در آثار خود لغات و اصطلاحات لاتین وارد کردند
 این عمل را روش طلائی aureate language و بلاغت و فصاحت دلبذیر
 sugryd elloquence لیدگیت می‌گفتند . اشعار زیر از اسکلتون
 در Chapelet of Laurell نمونه‌ای از این فصاحت است .

Brother skelton your endevorment 1
 So have ye done ' that meretoryously
 Ye have deservyd to have an enplement 2
 In our celage 3 above the sterry skye
 By cause that ye encrease 4 and amplify
 The brutid Britons of Brutus Albion

1 - Endeavour . 2-Employement , place

3 - College 4 - Increase

That wenly 5 was loste whan that we were gone .

مثال بهتره مطلع Ballad of our Lady از nbar است .

Hale & sterne superne ! Hale , in eterne ,

In Godis sicht to schyne !

Lucerne in derne for to discern

Be glory and grace devyne ,

Hodiern & modern & sempitern ,

Angelicall regyne !

Our tern inferne for to dispurn &

Helpe & rialest Rosyne .

سلام بر تو ای ستاره سلام بر تو که در ابدیت نزد خدا میدرخشی تو چراغی در ظلمت که جز جلال و لطف الهی چیزی نمی شناسی . فرشته عصر ما و همیشه شاهانه ترین گل سرخ بما کمک کن شکنجه های پست را از خود برانیم این روش تا اواسط قرن شانزدهم ادامه داشت ورنسانس حیات دوباره ای بان داد که بعدا خواهیم دید .

عاریت از هلندی

تعدادی لغت عاریتی در انگلیسی قدیم ظاهر شد که قابل اغماض نیست این لغات هلندی بودند که در اثر رابطه نزدیک انگلستان و هلند وارد شدند . نساچه های هلندی ناحیه فلاندر به تشویق پادشاه انگلستان در این کشور سکونت یافتند بین دو منطقه کشتی هائی در حرکت آمدند و بدین ترتیب لغات دریائی مانند deck & bowsprit & marline & freight & buoy & rover & skipper و لغات تجارتمی و فنی مانند neart & hackster & groat & guilder & hop & spool & wainscot

5 . Well-nigh .

و reise و clock و نیز لغت انگلیسی میانه klokke (از هلندی clokke) همه از هلندی یا آلمانی نواحی پست گرفته شد . در قرون بعد تعداد بیشتری لغات هلندی وارد زبان انگلیسی شد

ه - انگلیسی در اواخر قرن پانزدهم

چاپ و املاء - زبان انگلیسی در تمام قرون وسطی به تحول خود ادامه داد همانطور که اجمالاً دیدیم از زمانیکه زبان لندن بر سایر لهجه ها چیره شد بتدریج تمایل به ثابت کردن املاء جدید همان لهجه یافت . تنها شرح وقایع قرن پانزدهم (The Brut) بود که با انگلیسی تدوین و سپس به لاتین ترجمه شده بود .

در حدود سال ۱۴۷۵ ویلیام کاکستون اولین کتاب انگلیسی Recuyell of the Histories of Troy را در شهر Bruges بچاپ رسانید در ۱۴۷۶ بکشور خود مراجعت و چاپخانه ای در وست مینیستر تاسیس کرد . بدین ترتیب اولین مطبعه انگلستان بوجود آمد . کم کم کتاب جای نسخ دستی را گرفت و طبیعتاً اولین مطبعه چی ها املاء همان دوره را بکار بردند . می توان گفت از زمان شروع چاپ املاء انگلیسی تقریباً تغایری نکرده است .

تغییرات مهم صوتی

در اوایل قرن پانزدهم سیستم صوتی انگلیسی در حال تحول کامل بود . تمام خود آواهای بلند بسته شد و بسته ترین آنها یعنی $\hat{u}$ به دو آواهای eu و ei تبدیل گردید . این پدیده را تغییر بزرگ صوتی نامیده اند با شکل زیر می توان این تغییر را بهتر نمایش داد .

$\hat{a} \rightarrow \acute{e} \rightarrow \acute{e} \rightarrow \acute{i} \rightarrow ei$

$\acute{o} \rightarrow \acute{o} \rightarrow \hat{u} \rightarrow ou$

بترتیب تاریخ اگر در نظر بگیریم ممکن است که ابتدا خود آواهای $\hat{i}$ و $\hat{u}$ به دو آواهای ei (تلفظ مانند day) و ou (تلفظ مانند do)

تبدیل شده و جای قبلی آنها باقی مانده و *ë* میتواندسته *i* و *ò* میتواندسته *u* بشود بدون ترس از امکان اشتباه با صدا های قبلی . بهمین ترتیب خود آواهای دیگر فوق تنیر یافته اند

این تغییر در مدتی طولانی انجام گرفت یعنی از اواخر قرن چهاردهم تا ابتدای قرن هفدهم که تعادل فعلی برقرار شد . اگر دوره چوس را با زمان شکسپیر مقایسه کنیم جدول تغییرات زیر بدست می آید ،

املاء انگلیسی وسطی تلفظ چوسر تلفظ زمان شکسپیر املاء امروزی تلفظ امروزی

main	mine	mein	minə	mine
bît	beet	bît	bétə	bete
klin	clean	klén	klénə	clene
neiv	knave	knév	knàvə	hnave
haus	house	həus	hus	hous
gus	goose	gus	gòs	goos
stoun	stone	stôn	stòn	stoon

این است وضع خود آواهای بلند و حال اینکه با گذشت زمان تلفظ دائما بیشتر از املاء که ثابت ماند تفاوت کرد .

از بین رفتن e انتهای کلمات

يك تنیر مهم صوتی دیگر این دوره خفیف شدن e انتهای کلمات (و گاهی اوقات نیز در وسط لغات چند هجائی در محل هجای خفیف است همانطور که نظم وقافیه های قرن چهاردهم نشان میدهد این e اغلب تلفظ میشده است در آثار چوسر *youthe* دو هجا داشته و می توانسته با *allow the* قافیه بسازد و *Rome* با *to me* و *werkis* (جمع بمعنی کار) با *clerk is* و *houndes* با *yfound is* قافیه میشد . در اواخر قرن پانزدهم e انتهای از تلفظ کلمات و در اوائل قرن شانزدهم نیز از املاء بسیاری از کلمات خارج شد . آنجا که چوسر در چهار هجا میگوید *ema-le-fou-les*

ساری فقط در دو هجا میگوید small fowls بهمین دلیل بود که شعرای قرن هفدهم تصور میکردند شعر چوسر می‌لنگد تا زمانی که دانشمندی مانند Tyrwhitt در سال ۱۷۷۵ ثابت کرد که e - انتهای کلمات تلفظ میشده و بحساب می‌آمده است - نظم بدین ترتیب وزین نو و از این زمان لغات بیشتری وارد اشعار ده هجائی شد . ساری بجای my fresh green years می‌توانست بگوید my green years - es و بجای soo - te fleur - res می‌توانست soo - te fleur - res بگوید . اما فشرده‌گی و ایجاز بقیمت آهنگ شعر انگلیسی تمام شد . از آن بعد لغات روزمره که دیگر صرف نمیشدند کوتاه و بیک هجا تبدیل می‌گشتند . اشعار چوسر را اگر درست بخوانیم لطف و شیرینی دیگری دارد تا اشعاری که انتهای آن از بین رفته است . و این وظیفه شعرای آینده است که با هنر خود لحن موسیقی قرن چهاردهم را دوباره بوجود بیاورند

تغییرات و طرز بیانهای جدید

چوسر و نویسندگان زمان او هنوز بسیاری از اسامی را با en - جمع می‌بستند . يك قرن در آثار سر توماس مالری جز چند تائی باقی‌نمانده (brethren و eyen و oxen و kyen و gamen) ، جمع بكمك s - عمومیت پیدا کرد . وی بخصوص تعدادی از اسامی را بدون هیچ حرف یا علامت انتهائی جمع می‌بندد مثل fourteen night seven myles feurty yere things یعنی اسبها و چیزها ولی اکثر horses و things بکار میبرد . تمایل به محدود کردن genitive به اسم اشخاص بیشتر شد genitive جمله نیز بوجود آمد مانند :

the king ' s daughter of Frsnc
 the king of France ' s daughter

طرز بیان

a freind of mine کاملاً رایج بود و اشکال زاید برای صفات تفصیلی و عالی مثل most kindest و more swifter نیز رواج داشت و تا اواخر قرن شانزدهم در زبان ادبی و مدتی پس از آن نیز در زبان مردم تحصیل نکرده باقی ماند. در همین عصر که در کنار that و which ضمیر who نیز بجای ضمیر ربط بکار رفت افعالی که در آثار چوسر قوی صرف میشدند مانند weep و sleep و leap جزء افعال ضعیف در آمدند ولی اغلب هر دو شکل قوی و ضعیف را برای يك فعل میتوان یافت مثلاً cleft در کنار clafe و grewed در کنار grew کاکستون در Eneydos (۱۴۹۰) در يك صفحه متوالیا برای اسم مفعول می نویسد understandess و uederstande و understonden و understonde استعمال to de بعنوان فعل معین برای استفهام توسعه مییافت و در جملات منفی نیز بتدریج بکار میرفت.

با يك مثال میتوان دید دستور انگلیسی قرن پانزدهم در چه مرحله از تحول بود در حدود سال ۱۵۰۰ Wynkyn de word شعر The Storie of Thebes اثر Lydgate لیدگیت را (که در حدود ۱۵۵۰ فوت کرد) بچاپ رسانید. بسیاری از اشکال دستوری آنرا تغییرداد و بصورت جدید نوشت بجای i - slawe نوشت slayne و بجای brother wife نوشت brother's wife و بجای bet فرم better و بجای woll شکل will را نوشت.

مقایسه مشابهی نشان میدهد لغات هر قرن با قرن قبل تفاوت زیاد کرده است. لغات قدیمی که هنوز در قرن چهاردهم رایج بود بکلی کهنه شدو کاکستون نیز وقتی در سال ۱۴۸۲ وقایع جان آوترویزا را که در سال ۱۳۸۸ نوشته شده بود بچاپ رسانید بسیاری از لغات متروك را تصحیح کرد

مثل i - clepet را called و eche را to increase و
 buxom را obedient و hight را was named و yede
 را went و nesche را soft نوشت .

اسکاتلندی ادبی - مدت مدیدی لهجه متکلم بین دو رودخانه Tweed و Forth همان لهجه ای بود که جان باربور و آندریو وینتون و دیگران تکلم میکردند و اساس آن بازبان دوشعر بلندی که بزبان شمال نوشته شده یعنی Cursor Mundi فرق نمیکند اما در نیمه دوم قرن پانزدهم اوضاع سیاسی به توسعه يك زبان ادبی اسکاتلندی به همت جیمز اول . هنری منسترل و هنر یسون و ویلیام دنبار و کاورین دو کلاس کمک کرد . نفوذ چوسر در اغلب این شعرا مهم است . اما زبانی که آنها از آن استفاده میکردند در اثر استعداد آنها يك زبان ملی شد که خصوصیات دستوری خود را تأیید می کرد و فونتیک مخصوص بخود داشت . املا آن از ابتدا يك شکل بود این زبان که با Standard English لندن تفاوت مشخص و بارزی داشت زبان اسکاتلندی شد .

اشعار زیر نقل از کتاب اول Aeneid اثر گاوین دو گلاس يك نظر اجمالی و ابتدائی این زبان بجا میدهد .

Pocht Williame Caxtoun , of Inglis natioun ,
 In press hes prent ane buik of Inglis gros .
 Cl epan d it Virgile in Eneados
 Quhilk pat he seis of Frensch he did translait
 It hes na thing ado pairwith , God wait ,
 Nor na mair like pan pe devill & Sanct Austyne

فصل سوم

رنسانس = (۱۵۰۰ تا ۱۶۶۰ میلادی)

رنسانس آستانه عصر جدید است بد نیست نظری اجمالی باین زمان بیافکنیم .

زبان انگلیسی که در اصل ژرمانیک خالص است و در اثر نتایج زبان شناسی تسلط نرمان ها کاملاً مست و متزلزل شده بود بالاخره بحیات خود ادامه داد و دوباره جان گرفت زیرا غلیرغم همه چیز این زبان سنن ادبی قوی و ریشه های عمیق در کشور داشت . اما این زبان تغییر شکل داده و تحول سریع آن باعث شده بود که قسمت اعظم صرف خود را از دست بدهد و قاموس بزرگ و وسیعی از لغات خارجی جذب کند . در این زبان در قرون چهارده و پانزده نویسندگان بزرگی یافت و زبان لندن زبان عمومی شد . در جهان جدید که انگلیسی ناگزیر از تعقیب توسعه و ترقی مردم بریتانیا بود عوامل جدیدی نقش بازی کردند . مثل سایر کشور های اروپائی انگلستان در نهضت های وسیع تمدن شرکت کرد رنسانس و رفرم و کلاسیسم و رمانیسم و استعمار و صنعتی شدن و سرمایه داری و رئالیزم که هر کدام رویه ای مخصوص بخود داشتند اثری بر روی زبان گذاشتند .

۱ - هومانیزم و رفرم

کتاب و تعلیم و تدریس بتدریج در اثر پیشرفت تمدن توسعه یافت

کتاب در زبان انگلیسی مانند سایر زبانهای اروپائی دو عنصر جدید وارد کرد ثبات بیشتر وامکانات بزرگتر از سابق برای بسط زبان. سابقا نسخ دستی گران و نادر بود و هرگز دو متن باهم شباهت کامل نداشتند ولی در این بعد يك متن در صد ها هزار نسخه كاملا يك شكل انتشار یافت و قیمت تنزل کرد و مطالب چاپ شده به طبقات مختلف اجتماع هر روز بیشتر رسید بین سالهای ۱۵۰۰ تا ۱۶۴۰ در انگلستان بیش از بیست هزار کتاب مختلف بچاپ رسید.

در دوره رنسانس سه مشکل برای زبانهای باصلاح عامیانه وجود داشت ۱ - املاء درست و دستور مرتب تر از سابق ۲ - از رواج انداختن لاتین بعنوان زبان علم و برای این منظور یعنی مشکل سوم غنی کردن قاموس زبان از لغات و مواد قدیمی و اصطلاحاتی که تا آن موقع هیچ فکری و ایده اصلی رایج نمی کردند. برای حل این مسائل انگلیسی راه مخصوص خود را طی کرد ولی بموازات سایر زبانهای جدید اروپائی.

همو نیزم و زبان. جنبش ادبیات کلاسیک رنسانس خیلی دیر بانگلستان رسید. ارا سدرس برای اولین بار در ۱۴۹۹ بانگلستان آمد و در آنجا پیشقدمان تمدن یونان یعنی Thomas Linacre و William Grocyn را که در ایٹالیا یونانی تحصیل کرده بودند و توماس مورو و یلیام لیلی که تحصیل یونانی را در مدرسه معروف سنت پول وارد کرده و جان کولت موسس این مدرسه را ملاقات کرد. همزمان با فرا گرفتن یونانی لاتین قرون وسطی را کنار گذاشتند و در مدارس و دانشگاهها با اشتیاق به تحصیل لاتین حقیقی یا لاتین سیمرن پرداختند. این آموزش از اواخر قرن چهاردهم همانطور که دیدیم بزبان انگلیسی بود که پیشرفت بزرگی محسوب میشد. اما هنوز از تدریس زبان انگلیسی صحبتی نبود.

دانشمندان کلاسیک و شاگردان مکتب افلاطون و ویرژیل اولین کسانی

بودند که زبان مادری خود را در کتابهایشان بکار بردند. کوشش این هومانست ها در بکار بردن زبان انگلیسی برای بیان افکار مبهم قابل تقدیر است لاتین که تمام اصطلاحات لازم را داشت خیلی سهلتر بود روجر آشام در اتحاد کتاب خود *Toxophilus* (۱۵۴۵) این موضوع را ذکر میکند. توماس مور معروفترین کتاب خود *Utopia* ۱۵۱۶ را به لاتین تالیف کرد.

استعمال زبان دیگری غیر از لاتین بعنوان زبان علم غریب بنظر می رسید در عوض متجددین سر سختی بودند که از این موضوع نهرا میدند مانند سر توماس الیوت با کتاب خود *Castle of Health* (۱۵۳۴) که معتقد بود اگر یونانیها به یونانی و رومیها به لاتین مینوشتند انگلیسیها هم میبایست موضوعات علمی را بزبان خود تشریح کنند.

علاقه کسانی که یونانی و لاتین نمی دانستند بدانش افکار عتیق باعث شد دانشمندان دست بزبان انگلیسی برند و در نتیجه همانطور که سر توماس الیوت میگوید کشف کنند که زبان آنها انعطافی مانند زبان یونانی دارد. برای نوشتن لغات کلاسیک فقط میبایست ترک عادت کنند که به لاتین در نوشتن فکر نکنند ولی بتدریج دوباره لغات لاتین را در انگلیسی قبول کردند زیرا بسیاری از لغات قبل از راه فرانسه داخل شده بود.

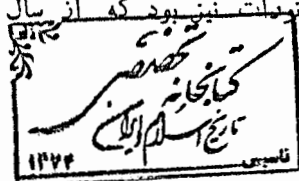
از سال ۱۵۱۳ توماس مور تاریخ ریچارد سوم و بسیاری دیگر از آثار خود را بانگلیسی نوشت. در ۱۵۳۱ کتاب سر توماس الیوت

Boke named the Governour و بزودی پس از آن کتاب *Doctrianl of Princes* (۱۵۳۴) و بعد در ۱۵۴۵ کتاب *Toxophilus* از روجر آشام بانگلیسی ظاهر شدند.

ترجمه ها - گذشته از اینها هومانست ها برای هتاسائی بیشتر گنجینه ادبیات آنتیک آنها را بانگلیسی ترجمه کردند. رنسانس عصر

درخشان ترجمه عاست . مقدمه آنرا کاکستون شروع کرد ولی وی از منابع فرانسوی ترجمه میکرد مثل Ovide و Caton و Vrigile و Esope سر توماس الیوت و اودال و جان راسل داماد سر توماس مور مستقیماً آثار پلوتارک و گزنون و سیسرون و لوسین و ایزوکرآت و نرنس و آثار سایر نویسندگان را ترجمه کردند . از اواسط قرن شانزدهم تعداد این مترجمین بالا گرفت و نویسنده گان بزرگ هم در این کار شرکت کردند . در ترجمه ویرژیل بود که ساری (Surrey) قافیه را حذف و شعر بی قافیه یا سفید blank verse را اختراع و گنجینه بزرگ درام را غنی کرد . مارلو به ترجمه اووید و لوسین و چپمن به ترجمه هومر و موزه و هرپولد پرداختند بالاخره مترجمین حرفه ای مانند فیلمون بلاند و آرتور گولدینگ و سر توماس نورث North و توداس لج Lodge بصحنه وارد شدند و از این بیعد ادبیات کلاسیک هر روز بیشتر بزبان انگلیسی در دسترس مردم قرار گرفت اصلاحات - در این عصر نیز جنبش اصلاحات کمک میکرد که از زبان انگلیسی نه تنها بعنوان وسیله انتقال افکار و هنر کهن استفاده شود بلکه انگلیسی زبان مذهب و آئین دعا و ثنا و زبان مقدس شد . البته این چیز جدیدی در وطن و یکلیف نبود بلکه چائیکه استاد آکسفورد و شاگردانش شکست خورده بودند دیگران می بایست موفق میشدند . حتی مخالفین فرضیه و عتیقه لوتر مانند جان فیشر اولین کسانی بودند که زبان عامیانه یا انگلیس را بکار بردند پس از ویلیام تیندال که عهد جدید ۱۵۲۵ و پز تائوک ۱۵۲۹ را ترجمه کرد . Coverdale برای اولین بار در انگلستان کتاب مقدس را بچاپ رسانید ۱۵۳۷ از آن موقع بیعد ترجمه های فراوانی شد که به نشر انگلیسی کمک بزرگی نمود The Authorized Version ۱۶۱۱ یکی از آنها است .

بالاخره می توان گفت ترجمه دیگری از تورات نیز بود که از سال

۱۵۴۹ انتشار یافت و بیش از هر اثر دیگری شکوه و جلال زبان انگلیسی را بر میلیونها عامی و تحصیل کرده انگلیسی نمودار و محسوس ساخت و آن

The Booke of the Common Prayer and Administration of the Sacramentes بود

از ابتدای سال ۱۵۲۲ بآن نظم **The Whole Book of Psalmes** توسط استرن هولدها پگیئز و دیگران اضافه شد

کتابهای مذهبی نیز با انگلیسی نوشته شدند مانند موعظه‌هایی از جان فیشر و از لاتمر و نوشته‌هایی از کران مروتیندال و سپس مبارزات قلمی بصورت جزوه‌هایی از **Martin Marprelate** و کتاب بزرگ توماس هوکر بنام

Of the Laws of Ecclesiastical Polity ۱۵۹۴-۷

بالاخره زبان انگلیسی زبان مذهب و فصاحت و بلاغت و احتیاجات مختلف در تمام شئون شد و نبوغ نویسندگان رنسانس بقیه وظیفه را انجام داد.

Commou Prayer Book نفوذ کتاب مقدس - تورات سال ۱۶۱۱ و

بزبان بسیار موجز نوشته شده بود و طبق محاسبه‌ایکه شده قاموس آنها

از ۶۵۰۰ لغت تجاوز نمی‌کند و حال اینکه قاموس شکسپیر که وسعت استثنائی

دارد بیش از ۲۱۰۰۰ لغت است. نسلهائی که این دو کتاب را از قرن هفدهم

تا بحال مطالعه کرده‌اند نمونه‌ای از سبک عالی و واضح مشاهده کرده‌اند که

تمام نکات در کمال سادگی بیان شده است. همین تورات انگلیسی است

که گنجینه و پشتوانه ادبی جان بانیان و آبراهام لینکلن بود و به‌والت ویتمان

وزن اشعارش را الهام و تلقین کرد. نفوذ تورات در آثار بسیاری دیگر از

از نویسندگان انگلیسی مخفی نیست. تورات انگلیسی میانه ته‌دادی اصلاحات

جالب دارد که مورد استعمال عمومی قرار گرفت. بزرگ‌ترین کتابی

بزبان انگلیسی یافت که در آن اصطلاح و تعبیری از تورات :

(Authorized Version) دیده نشود مانند **clear as crystal**

و the root of all evil و the still small voice و
 و a mess of pottage و of the earth earthy
 tell it not in Gath و to lick the dust
 که در زبان محاوره وارد شده مثل اضافی عالی
 superlative genetive the holy of holies و the king of kings
 که از عبری تقلید شده است .

این ترجمه که در ۱۸۸۱ تجدید چاپ شد (Revised Version
 ولی تغییر محسوسی نکرد حاوی لغات و ساختمانهای قدیمی و غیر مصطاح
 زیادی است که جز افراد آشنا به ادبیات زمان دیگری آنرا براحتی
 درک نمی کنند . ذیلا تعدادی از لغات امروزی آنها را می نویسیم
 backbiter نمام و مفتری و beeves (جمع beef) خشم و غنم و
 cony خرکوش و jeopardy طالع و قضا و قدر و hireling زرخرد
 و اجیر و پول پرست و maw معده و شکنجه و handmaid (en) خدمتکار
 و shamefacedness شرم و فروتنی و stricken in years
 سالخورده و hungerbitten گرسنه و wine-bitters الکلی و معتاد
 و travail تولید مثل

توگوئی و eth - در رسوم شخص مفرد حال بیرکت تورات و
 Common Prayer Boek بیابان رسید Swift سه قرن قبل از
 طبع Authorized Version بخوبی نفوذ تورات را درک کرده در
 ۱۸۱۲ اینطور مینویسد :

If it were not for the Bible and Comm Prayer
 Book in the vulgar tongue , we should hardly
 be able to understand anything that was written
 among us a hundred years ago for those

books being perpetually read in churches ,
have proved a kind of standard for language
especially to the common people .

آموزش انگلیسی - اگر تورات توانست مدت طولانی در آموزش زبان
مادری کمک با ارزشی باشد ولی نمیتوانست به تنهایی جایگزین آموزش
زبان انگلیسی شود . علت رواج انگلیسی و برتری آن بر لاتین انقلاب
دیگری بود و از لحظه ای که این زبان بعنوان زبان رسمی ادبی و مذہب
شناخته شد میبایست دیر یا زود زبان آموزشی شود . آثار بزرگم
موازی این پیشرفت اجتماعی قدم برداشتند .

به بنیم چه کسانی در این کار پیشقدم بودند : از سال ۱۵۸۲ اریچارد
Merchant Taylors ' School مولکاسترمدیر

و بعد ها مدیر مدرسه سنت پاول کتاب The Elementarie را
بطبع رسانید و در آن قهرمان این آموزش گردید وی یکی از اولین کسانی
بود که با قدرت و سرسختی اعلام کرد انگلیسی مطیع و تابع لاتین نخواهد
بود . تقریباً در همین دوره شروع بنوشتن دستورهای زبان انگلیسی شد . پس
از Stockwood ۱۵۸۶ Bullokar در سال ۱۵۹۰ و
Edmund Coot در سال ۱۵۹۶ دستور زبان انگلیسی نوشتند و
کتاب آخر در کمتر از یک قرن چهل و دوبار بچاپ رسید . بن جانسون
خود نیز نوشتن چنین دستوری را مادرش خود ندانست ولی مانند
دستوریکه در نیمه اول قرن همدهم بچاپ رسید بخموش برای استعاده
خارجیان بود و نه برای تدریس مدارس .

برتری زبان انگلیسی - در امتداد این کوششها تعداد کتابهای معانی و بیان روبه
تزايد گذاشت گرچه تنها منحصر به معانی و بیان انگلیسی نبودند ولی بزبان
انگلیسی تالیف شده و بنویسندگان انگلیسی کمک میکردند معروفترین آنها اثر

توماس ویلسون بود بنام *The Art of Rhetorique*. رساله‌هایی درباره شعر منتشر شد مانند رساله puttenham (۱۵۸۹) و رساله مشهور *Defence of poesie* از سرفیلیپ سید نی (۱۵۹۵) نویسندگان آثار انگلیسی مثل مولکاستر با بیباکی اعلام بر تری ادبی انگلیسی میکردند .

بوجود آمدن تمایل تاریخی زبان

دوره رنسانس به مردم آگاهی و هشیاری داد که بدانند انگلیسی سابقه زبانشناسی دارد . از چوسر صحبت نمیشود که هنوز آثارش زنده بود و مردم آنرا میخواندند بلکه بحث از آن انگلیسی قدیم بود که دانشمندان کشف میکردند . علاقه به اثبات قدمت کایم‌ای انگلیسی علمای مذهبی را وادار به مطالعه نسخ قدیمی کرد که کتابخانه‌هایی که پس از انحلال معابد پراکنده شده بود بدست می‌آوردند . تاریخ نویسان نیز مشغول تحقیقات درباره گذشته کشور خود بودند . در سال‌های ۷-۱۵۶۶ اولین متن انگلیسی قدیم در وصف زندگی روستائی اثر الفریک همراه ترجمه آن ظاهر شد و در سال ۱۵۷۲ جمعی *Society of Antiquaries* تحت ریاست سر روبرت کاتون بزرگترین گرد آورنده نسخ زبان قدیمی تشکیل شد . در سال ۱۶۰۵ از Verstegen کتاب *Antiquities concerning the English Nation* یا اولین فرهنگ لغات انگلیسی قدیمی بچاپ رسید نویسنده اثبات میکند که علیرغم عاریت فراوان و تنیبرات بسیار انگلیسی يك زبان کاملاً ژرمانیک است .

در سال ۱۶۱۹ اولین چاپ کتاب Alexander Gill بنام

Logonomia Anglica و در ۱۶۲۱ دومین چاپ آن منتشر شد

از آن بی‌عده این نشریات بیشتر شدند . W Somner اولین کتاب

لغت انگلیسی قدیم را در سال ۱۶۵۹ و G. Hickes اولین دستور زبان را در سال ۱۶۸۹ منتشر کرد. نسخ قدیمی طبقه بندی شدند و علمای زبان قدیم 'Saxonistes'، در اکسفورد بتعلیم زبان آلفرد پرداختند. در سال ۱۶۴۰ برای اولین بار در کمبریج کرسی زبان انگلیسی قدیم تاسیس و بدین ترتیب پایه های آشنائی بزبان قدیم ریخته شد ابتدا از ریشه لغات شروع شد و این کار مقدمه ای بود که به Nathan Bailey اجازه داد بعدها در سال ۱۸۲۱ يك كتاب لغت واقعی از لغات و ریشه های آنها (Etymological Dictionary) بطبع رساند.

ثروت زبان انگلیسی - باین ترتیب مترجمین و منقدین و علمای مذهب و تاریخ نویسان و فلاسفه و مسلما شعرا و تمام کسانی که فکر میکردند و می نوشتند و قرن شانزدهم زبان انگلیسی را بکار می بردند اما علیرغم عاریت هائیکه از فرانسه و لاتین در قرون گذشته شد زبان انگلیسی هنوز از لحاظ قاموس غنی نبود بکمک رنسانس نویسندگان به ادبیات کلاسیک و اغلب توسط فرانسه یا از روی نمونه های فرانسه رجوع میکردند همینطور به مراجع ایتالیائی و اسپانیولی مراجعه کردند هومانست معروف سر توماس الیوت از سال ۱۵۳۴ با قدرت صحبت

necessay augmentution of our . language میکرد بیائیم این اضافه کردن ضروری بزبان انگلیسی در دوره رنسانس را مطالعه کنیم .
منابع کلاسیک

لغات یونانی و لاتین تقریباً تمام لغات و علمی هستند که از طریق زبان قلم بتدریخ نیز وارد زبان مجاوره شده کسانی که این لغات را وارد زبان انگلیسی کردند اغلب نویسندگان معروفی بودند همانطور که قبلا دیدیم؛ چوسر در قرن چهاردهم تعداد نسبتاً زیادی لغات منتهی به tion - را وارد کرد که پس از وی تا زمان رنسانس استعمال نمیشد. مثلاً برای اولین بار

در توماس مورد بود که لغاتی مانند *comprehensible* و *absurdile* و *frivolous* و *to explain* و *to exaggerate* و *pretext* و *exact* و *monopole* و *paradox* و *indifference* را بکار برد و لغات زیر را مدیون سر توماس الیوت هستیم .
encyclopedia و *to experience* و *to exhaust* و *frugality* و *modesty* و *accommodate* و *analogy* و *to irritate* به علاوه لغاتی که امروز زیاد معمول نیستند در اواخر قرن شکسپیر لغاتی مانند *antipathy* و *critical* و *catastrophe* و *emphatic* و *pathetical* و *prodigious* را برای اولین بار در آثارش بکار برد .

گاهی اوقات نیز امکان کمک بوجود آمدن لغاتی بود مثلاً سر توماس الیوت در کتاب خود *Governour* ۱۵۳۱ توضیح میدهد که چرا وی لغتی مانند *maturity* را که هنوز تا آن زمان معمول نبود بمعنی تیزهوشی و جلدی بکار برده است .

Of them two CELERITY and SLOWNESS
springeth an excellent virtue whereunto we lack
a name in English . Wherefore I am constrained
to usurp a Latin word calling it MATURITY و
which word thought it be strange and dark yet
by declaring (1) the virtue in a few mo words
the name once brought in custom و shall be
facile to (2) understand as other words late

۱ - تعریف کردن ۲ - برای اولین بار باین معنی در انگلیسی بکار رفت

comen out of Italy and France and made denizens among us . . . Therefore that word MATURITY is translated to the acts of man . . . reserving the words RIPE and READY to fruit and other things separate from affairs & as we have now in usage (1).

برای لغات ذات معانی مختلف وضع گردید . مثلاً maturity در سال ۱۳۷۵ یکبار توسط جان باربور بمعنی فکر پخته بکار رفت ولی تا سال ۱۵۳۴ توسط لرد برنرز در ترجمه Marc - Aurele تکرار نشد لیدگیت کسی بود که برای اولین بار آنرا در سال ۱۴۲۶ بمعنی پختگی یک فرد بکار برد این لغت بمعنی سن کمال و سن کهولت در سال ۱۵۹۷ استعمال شد و تا سال ۱۶۶۵ بمعنی رسیدگی میوه بکار نرفته بود .

از طرف دیگر مترادفهایی که سر توماس الیوت میتواند برای توصیف این خاصیت بکار برد لغات جدیدی بودند مثل promptness که از سال ۱۵۲۶ و یا promptitude که یکبار در سال ۱۴۵۰ دیده شد و یا اصلاً هنوز این لغات وجود نداشتند باین ترتیب که dispatch به معنی امروز هنوز قبل از مقالات بیکن در ۷-۱۶ دیده نشده است . تنها لغت مترادف از ریشه انگلیسی یعنی speediness (که سر توماس الیوت بکار برده) تازه از سال ۱۵۳۰ است .

لغت maturity ما را بموضوع دیگری متوجه میکند . در این عصر تعداد بسیاری از لغات لاتین بشکل صحیح خود وارد زبان شدند مثلاً genius (۱۵۱۳) و area و exit و peninsula (۱۵۳۸)

۱ - املاء این لغت بطرز جدید نوشته شده قید maturely نیز در همین صفحه کتاب برای اولین بار بمعنی سرعت و چابکی بکار رفته است .

و miser (۱۵۴۲) و circus (۱۵۴۶) و species (۱۵۵۱)
و innuendo (۱۵۶۴) و omen (۱۵۸۲) و milita
(۱۵۹۰) و delirium (۱۵۹۹) و equilibrium (۱۶۰۸)
و series (۱۶۱۱) و amanuensis (۱۶۱۹) و curriculum
(۱۶۳۳) و formula (۱۶۳۸) و بهمین ترتیب لغات یونانی لاتینی
شده یا اصل مثل drama (۱۵۱۵) و dilemma (۱۵۴۳) و
enigma (۱۵۳۹) و crisis (۱۵۴۳) و climax (۱۵۸۱)
و dogma (۱۶۳۸) و بسیاری دیگر که با پیشرفت علوم وارد شدند و
زبان انگلیسی را مملو از لغات بد هضم کردند . در قرن شانزدهم بطور استثناء
این عمل صورت نمی گیرد زیرا اغلب لغات علمی را بهمان ترتیبی که
فرانسه اتخاذ کرده بود می گیرند لغت maturity را در نظر بگیریم
وقتی سر توماس الیوات قصد داشت لغت لاتین maturitas را بکاربرد
آنها به شکل فرانسه اش maturité که از سال ۱۳۲۷ نقل شده وارد کرد
همین وضع در صفات مختوم به ible و able و اسامی مختوم به sency
و ancy انجام گرفت . برای افعال صرف اول لاتین مختوم به are
و انتخاب وجود داشت یکی طریقه اشتقاق از مصدر مانند فرانسه
consulter از consultare و انگلیسی to consult و دیگر روش
مخصوص انگلیسی یعنی اشتقاق از اسم مفعول consolidatus که
consolidate را نتیجه شده .

زبان انگلیسی گاهی بین این دو رویه تردید کرده و کاکستون
to consolid را بروش فرانسه ساخته که باقی نمانده است در عوض
to console جای خود را به to console داده است
یکبار که لغتی پذیرفته شد روش اشتقاق مخصوص زبان انگلیسی در آن

بکار می‌رود مثلاً در مورد *to observe* (که چوسر آنرا وارد کرد) در سال ۱۵۵۵ لغت *observer* درست شد که جای لغت مستقیماً مشتق شده از لاتین در سال ۱۵۰۲ *observator* را گرفت.

نویسندگان کلاسیک و مخالفین لغات خارجی (Purists)

لغاتی که از زبانهای قدیمی گرفته شده و ما تا اینجا نقل کردیم لغاتی هستند که استعمال آنها باعث دوامشان شده است. بعضی از نویسندگان دوره رنسانس برای خنثی کردن زبان خود از کلاسیک حدی نشناخته و کوشش کرده‌اند عده زیادی از لغات را که اقبال کوتاهی داشتند بومی کنند مثلاً *to anatomize* بمعنی دقیقاً تجزیه کردن که نزد شکسپیر و معاصران وی مبهم بود از بین رفت (دوباره در قرن بیستم بکار رفت) و *to anacephalize* جای خود را به *to recapitulate* داده و لغات *adminiculation* کمک و *illicebrous* دلربا و فریبنده و *obfuscate* مخفی و *to exiccate* خشک کردن و *eximious* عالی بسرعت مردند.

این لغات با اصطلاح غلبه (*inkhorn terms*) که باین نام در حدود سال ۱۵۴۰ معروف شده بودند مورد مخالفت جبری مخالفین لغات خارجی و نویسندگان خوش ذوق قرار گرفت زیرا آنها می‌توسیدند که این موج باعث غرق و سقوط انگلیسی شود. روش طلائی که شاگردان چوسر باب کرده بودند حیات دشواری را طی می‌کرد يك قرن بعد معلوم شد که ذوق استعمال لغات جدید و خارجی توأم با عشق فراوان به قافیه کلمات با تصنع زبان انگلیسی مخلوط در آن حل شد و همانست که استعمال صنایع یا *Euphuism* می‌گویند. قطعه زیر که عنوان يك رساله که مربوط به بزمان خود می‌باشد نمونه ای از آن سبك مضحك را نشان میدهد.

An artificial Apologie:articularlye answerynge
to the obstreperous obgannyges of one W.S.
Ettmotyd to the vituperacion of the tryumphant
trolleyng Thomes smyth . Repercussed by the
ryght redolent & rotounde rhetorician R. Smyth
P . with annotacions of the mellifluous and
misti call Master Mynterne marked in the mergent
of the enucleacion of certen obscure obeliskes,
to th'ende that the imprudent lector shulde not
tytubate or hallucinate in the labyrinthes this.

لغات طویل . آنچه که مسلم است این است که از آن زمان قابلیت نفوذ

انگلیسی در لغات علمی خصوصیتی دائمی در این زبان باقی گذاشته و
علم از آن بهره مند شده است شعر او نثر نویسان هجا های موزون و
خوش آهنگ این لغات طویل را بکار برده اند شکسپیر نیز تعدادی لغات

طویل و معروف ساخته مثل این قسمت از Macbeth

This my hand will rather

The multitudinous seas incarnadine

Making the green one red .

نثر نویس معروف سرتوماس براون در استعمال این نوع لغات بحد افراط
لذت می برد بشهادت قطعه زیر .

That which is concreted by exisccation or
expression of humidity , will be resolved by
humectation , as Earth , Dirt , and the Clay,
which is coagulated by a fiery siccity , will

suffer colliquation from an aqueous humidity
as Salt and Sugar (Vulgar Errors , 11 , 1) .

گاهی اوقات بچنان مرحله‌ای از آهنگ و لحن میرسد که انسان بی اختیار
از وی پیروی و لغات وی را عاریت میکند .

بعد ها شعرای جدید بکمک این نوع لغات حالات غیر قابل قیاس را بیان کرده‌اند
مانند R . Brooke در این شعر :

Shaken translucency illumines

The hyaline of drifting glooms

مما رزه علیه لاتینیزم - در قرن شانزدهم لاتینیزم هنوز هواخواهان و

مخالفانی داشت که مدت نیم قرن بمشاجره پرداختند . در حقیقت در این
عصر تمام نویسندگان و مترجمین اصطلاحات جدید را بکار می بردند یا
لغاتی از ریشه لاتین می ساختند (neologism) که اغلب ضروری واجتناب
ناپذیر بود تا بتوان فکری را به کفایت بیان کرد دنیای ادب بدو دسته مقابل
تقسیم شده بود از موافقین می توان سر توماس الیوت و مبتکر واقعی تصنع
(euphuism) و سپس جرج پتی (pettie) را نام برد .

از مخالفین می توان Sir John Cheke و Thomas Chaloner و سر توماس ویلسون مولف کتاب مشهور (۱۵۶۰)
Arte of Rhetorique را نام برد .

این عده طبعاً از لغات بومی حمایت می کردند و ادعا داشتند
که لغات از ریشه لاتین یا far - fetched vocables را بکار می برند سر جان
چک ویلن شناس عالیقدر که باین عقیده پیوسته بود در ترجمه خود از انجیل
(Gospal) طبق گفته سنت ماتیو بجای لغات لاتین این لغات را ساخت
toller بجای publican و moon بجای lunatic و
hundrder بجای centurion و byword بجای parable

و gainbirth بجای regeneration این زیاده‌روی در خلوص لغات عمری بی‌نهایت کوتاه داشت نسل بعد از puttenham ۱۵۸۹ دوباره باین آتش دامن زد و پس از مشاجراتی بین ناش و هاروی (۴ - ۱۵۹۲) و گفتگوهای بن‌جانسون و Marston (۱۶۰۱) Poetaster) این آتش خاموش شد دانیل در کتاب خود (۱۶۰۳) Defence of Ryme می‌گویند که آینده (the law of time) تصمیم خواهد گرفت و هرچه را جای خود قرار خواهد داد -

به بینیم آیندگان چه کردند : طرفداران انگلیسی خالص (purists) که تاحدی زیاده‌روی میکردند توام با سبک‌غلنجه‌گوئی (euphuims) خود که در مخاطره ابهام و تاریکی قرار داشتند با تصنع خود خدعه‌متی بزبان و باین ترتیب حیات تعداد بزرگی از لغات ساکسون را حفظ کردند که در غیر اینصورت از بین میرفت و مفقود میشد منابع زنده انگلیسی بهیچوجه تباه نشد و اشتقاق و ترکیب هنوز از روشهای زنده بشمار می‌آمد این دوره عصری بود که ویلیام تیندال لغاتی مانند :

stumbling - block و broken-hearted و peace-maker و long-suffering و Coverdale لغات kind - hearted و loving-kindness و moonday و morning - star و یا شکسپیر ترکیباتی را برای اولین بار مانند distrustful و eventful و fretful و fitful و heart-sore و hunch - backed و lack-lustre و dog-weary و fancy-free و بسیاری دیگر که دائمی شده‌اند بوجود آوردند .

لغات غامض و اولین لغت نامه‌ها - از طرفی لغات علمی که گاهی فضل

فروشانه بود و توسط یونان‌شناسان و لاتین دانان بکار میرفت تا حد قابل

ملاحظه‌ای تقلیل یافت ولی تامدتی لغات غامض بودند هم از نظر معنی و هم از نظر تلفظ که در ادای هجای سنگین و قوی آن همیشه تردید بود. سر توماس الیوت با حس و درک روانشناسی و تربیتی که داشت این لغات را با مترادف‌های آشنا بذهن مردم بکار می‌برد مثلاً :

to divulgate or to set feorth و to animate or to give courage و gross and ponderous و agility and nimbleness

همان روش را بکار برده که در لغات عاریتی از فرانسه معمول شده بود سر توماس براون نیز مترادف‌هایی در مورد لغات غامض بکار برده مثلاً :

subdivide and mince و fulfil and accomplish و the Will and Command و fingers pectinated or shut together .

بسیاری از این لغات در ابتدا بر مردم این اثر را گذاشته بود که قابل درک نیستند . مردم عامی و کم سواد از این لغات پیدی ذکر میکردند سر توماس ویلسون از قول یک دهاتی می‌نویسد :

We are so taken on with contrary Bishops (cotributions) with revives (reliefs) and with Southside (subsidies) to the king that all our money is clean gone .

مطبعه‌چی‌های آثار توماس ناش این لغات را بنظر چاپ کردند مثلاً :
astronimie (astronomy) و disple (disciple) و phisnomy (physionomy) و laborinth (labyrinth)
این فرهنگ‌ها ولنت نامه‌ها به توصیف و روشن کردن لغات غامض پرداختند

در سال ۱۶۰۴ کتاب لغت Robert Cawdrey بنام
A Table Alphabeticall of Hard Wovrds در ۱۲۰
صفحه بچاپ رسید که در آن در حدود سه هزار لغت توضیح داده شده
بود سپس در سال ۱۶۱۶ John Bullokar کتاب لغت

An English Expositor و در سال ۱۶۲۴ هنری کوکرام
The English Dictionarie را تالیف کردند این دو کتاب
فقط حاوی لغات نادر و یا جدید بودند و در حدود یک قرن این دو
رواج داشتند تا وقتی که جمع آوری تمام لغات زبان در یک کتاب بفکر
Nathan Bailey در ۱۷۲۱ رسید :

عاریت های دیگر

بعد از لاتین و فرانسه و اسکانندیناوی لغات انگلیسی بزبان ایتالیائی مدیون
است قبل از قرن شانزدهم این نوع لغات هنوز نادر بودند و از طریق
فرانسه وارد میشدند مانند ducat florin و alarm و brigand و bark .

از دوره رنسانس ببعد عاریتها مستقیم و فراوان بودند ادبیات ایتالیائی
شهرت بزرگی داشت آثارى مانند Machiavelli Arioste و Tasso
ترجمه شد . از Wyatt و Surrey گرفته تا Spenser تمام این
شعرا شاگردان مکتب ایتالیائی بودند و از استاد خود

Totell 's Miscellany , 1557 تقلید میکردند . کافیت بخاطر

بیاوریم چند کمدی و درام از زمان شکسپیر تا Beaumont و
Fletcher چهار چوب و گاهی منابع خود را مدیون ایتالیائی هستند
در بعضی از نویسندگان مانند گرین و ناش این تمایل بایتالیائی بعد
جنون رسیده بود طبقات بالا بایتالیا مسافرت میکردند و زبان ایتالیائی
را می آموختند . در دربار الیزابت تکلم بایتالیائی انعکاس خوبی داشت .

به شهادت آشام ملکه الیزابت خود در سن ۱۶ سالگی ایتالیائی را بروانی صحبت میکرد و خوب می نوشت . جان فلوریو پسر يك پروتستان ایتالیائی که زبان مادری خود را در لندن تدریس میکرد در سال ۱۵۹۸ يك فرهنگ ایتالیائی وانگلیسی نوشت وی در ۱۶۰۳ معلم ایتالیائی Queen Anne بوده لغات ایتالیائی دیگر بزبان انگلیسی هجوم آوردند از لغات عمومی گرفته مثل attitude و race و artisan و populace تا اصطلاحات بازرگانی traffic و milliner و bankrupt و contraband و porcelain و لغات نظامی مثل squadron و parapet و bandit و مهمتر از آن اصطلاحات مربوط به هنرهای زیبا مثل cupola و frieze و cornice و miniature و fresco و pedestal و belvedere و piano و umbrella و اصطلاحات ادبی stanza ، motto ، madrigal ، sonnet این نفوذ در قرون بعد نیز ادامه داشت و در عصر رنسانس تماس با دنیای خارج چند برابر شده بود . ارتباط با فرانسه و تمدن و ادبیات آن همیشه نزدیک و لغات عاریتی از فرانسه بنا بر این بسیار و متنوع بود از لشکر و نیروی دریائی گرفته مثل dragoon و pioneer trophy و cartridge و volley و sally و colonel و corsair و pilots و brigantine و brigade و platoons و اصطلاحات تجارتی مانند gauze و grogram و vase و cordon و portmanteau تا اصطلاحات زندگی اجتماعی . آنچه که مشخص بسیاری از این لغات است اینست که تلفظ و فشارهای این لغات را با رغبت مانند فرانسه ادا میکنند مثل demoiselle و madame و monseigneur و mignon و genteel و csprit و vogue و bourgeois و moustache و pique و mschine و coquette و spa

• hauteur و promenae و

بلاخره لغات مربوط به هنر مثل rondeau و scene ابتدا بمعنی دکور ۱۵۴۰ و hautboy و grotesque و role. فرهنگ بزرگ فرانسه وانگلیسی که Randle Cotgrave در سال ۱۶۱۱ بطبع رسانید قبل از هر چیز برای آن دسته از خوانندگان بود که کتابهای فرانسه را می خواندند.

اسپانیولی که هنوز بانگلیسی عاریت نداده بود حال سهم خود را از اصطلاحات تجارتی وارد کرد مانند cask و anchovy و sherry و اصطلاحات نظامی و دریائی مانند .

ambuscade و gallion و armada و casque و comrade اسپانیولی نیز واسطه قرار گرفت که دیگر لغات خارجی از قاره آمریکا مثل mosquito, banana, buffalo و potato و negro cannibal و انگلیسی شود لغت آخرین بدون شك لغت پرتغالی است. لغات تجارتی دیگری در این عصر از هلندی و آلمانی نواحی پست مثل hawker و cambric و muff و scone و اصطلاحات دریانوردی مثل dock و yacht و freebooter و monsoon و reef و لغات نظامی مانند forlorn hope و onslaught و furlough و uproar و knapsack و waggon وارد شد لغت clock از ساعت سازان هلندی که در لندن کار میکردند آمده است. از لغات هتری نیز manikin و easel و landscape را باید نام برد.

در این زمان است که از آلمانی ادبی شروع بعاریت میشود تعداد آنها زیاد نیست لغات گیاه شناسی مانند larch و بعد بخصوص لغاتی که زائیده نهضت رفرم بودند مثل protestant ۱۵۳۹ و anabaptist (۱۵۳۲) و papist (۱۵۲۱) بالاخره سفرهای Chancellour (۱۵۵۳)

و تشکیل مجمع یاهیت روسی تحت الیزابت اولین لغات روسی را وارد زبان انگلیسی کردم مثل *kvass* و *rouble* و *moujik* و *voivode* و *czar* و *verst* که از این زمان هستند سایر لغات روسی که بزبان انگلیسی راه یافته کم اند مثل *vodka* و *bolshevik* و *soviet* و اخیرا *sputnik* .

بطور خلاصه لغات انگلیسی دوره رنسانس نماینده نهضت های ادبی و سیاسی و مذهبی و اقتصادی آن عصر است زبان این دوره نیز از لغات خارجی استقبالی که مخصوص انگلیسی است میکند استوارت روبینسون این موضوع را بسیار خوب بیان کرد. می گوید زبان انگلیسی باین طریق سیاست درهای باز را عملی کرد .

۳ - مساله املاء

با توسعه چاپ و شکفتگی آثار ادبی و فراوانی لغات عاریتی مساله املاء اهمیت بیشتری پیدا می کند .

املاء عالمانه - تحت نفوذ علما و ادبا تمایل بر این بود که لغات فرانسوی الاصل راحتی الامکان بر ریشه لاتین ببرند اعم از اینکه این ریشه حقیقی باشد یا فرضی بجای *salmon* ، *samon* و بجای *falcon* ، *faucou* و بجای *realme* ، *reame* و بجای *fault* ، *faut* بجای *realme* ، *reame* و بجای *suget* ، *resceyte* و بجای *receipt* ، *det* ، *debt* و برای *suget* کلمه *subject* را نوشتند بهمین وضع حتی کلمه *advantage* را بجای *avantage* (از فرانسه قدیمی *avant - age*) نوشتند اشکال *perfect* و *equal* جانشین اشکال قدیمی *parfit* و *egal* شدند که در زبان چوسر بکار میرفت . نتیجه دو جنبه پیدا کرد یکی اینکه لغات رومان انگلیسی بیشتر لاتین مأب و دیگر اینکه در بسیاری از این لغات

تلفظ بالاخره با زبان وبا املاء مطابق شد برای این امر وقت لازم بود .
 در قرن هیجدهم می بینیم در آثار Pope و swift کلمه fault با
 thought و wrought قافیه شده بنابراین ۱ که امروز در تلفظ
 شنیده میشود يك حرف گنگ بوده است . امروز هنوز در لغت falcon
 بین دو تلفظ فالکن و فاکن شك و تردید وجود دارد .

یکنوائی هتزاید

علاوه بر این تجدید بنای عالمانه مطبعه چیان برای یکنواخت کردن
 کوشش می کردند اگر متون چاپی بنظر خوانندگان امروزی فانتزی است
 در مراسلات آن زمان این وضع شدیدتر بود در کتابی از برت گرین
 A Notable Discovrey of Coosnage 1591 کلمه cony
 بمعنی خرگوش باین صورتها نوشته شده cony و conny و conye و
 conie و counie و coni و cuny و cunnie و امروز هم هنوز بدو
 صورت cony و coney دیده میشود در همان کتاب کلمه fellow
 را بصورت های fellow و felowe و fallow و fallowe می بینیم
 در موردیکه نسخه خطی نویسنده در دست است می توان کوشش مطبعه داران
 را در یکنواخت کردن املاء بهتر ملاحظه کرد مثلاً متن ترجمه
 l'Ariosto توسط هاریگتون ۱۵۹۱ این اختلاف را نمایش میدهد.

نسخه دستی

hee

ou

greef

thease

swoord

نسخه چاپی

he

one

grief

these

sword

noorse

nurse

skolding

scolding

servaunt

servant

در قرن بعد در حدود ۱۶۲۵ بین i و j و u و v که تا آن زمان اشتباه میبود تمیز قائل شدند اولین چاپ آثار کامل شکسپیر در ۱۶۲۳ هنوز بطریقه قدیمی است مثل این اشعار از ماکبث :

VWho was the Thane & liues yet ,

But vnder heauie Iudgement bears that Life &
Whaich he deferues to loofe .

اما در چاپ چهارم در ۱۶۸۵ املاء جدید ملاحظه میشود

Who was the Thane & lives yet ,

But under heavy judgment bears that life ,
Which he deserves to lofe .

فرضیه دانان

در اواخر قرن شانزدهم بود که اولین اندیشه ها و اضطرابهای املائی ظاهر شد توماس اسمیت (۱۵۶۸) و جان هارت (۱۵۷۰) و ویلیام بولکار (۱۵۸۰) متوجه اختلاف و شکاف عمیق بین تلفظ و املاء زبان خود بودند و هر يك طریقه ای برای يك اصلاح اساسی پیشنهاد میکردند و ای دیگر دیر شده بود صنعت چاپ رسوم و عاداتی را تحمیل کرد که هنوز هم باقیست در کنار این نقشه های خیالی و بیهوده ریچارد مولکاستر بدفاع از منظم کردن املاء اکتفاء کرد وحد وسطی بین املاء صوتی (phonetic trascription) محض و آزادی زبان انتخاب کرد و قواعدی در کتاب خود

The Elementarie & Which entreateth chrefelic

of the right Writing of our English Tnnge(1582)
 نوشت که بعضی از آنها با اهمیت هستند . مولکاستر معتقد است که يك
 لغت باید همیشه بهمان صورت نوشته شود و با حساب و دلیل باشد و حروف
 زائد آن باید حذف شوند باید put و grub و led نوشت نه putt
 و grubb و ledd ولی بعکس در putting و witting باید هم
 آوارا دوتایی نگه داشت e انتهای برای تعیین طول خود آوای قبلی بکار
 رود made و stripe در مقابل mad و strip همچنین بعد از
 v و z در deceive و love و wise ، مولکاستر نیز پیشنهاد کرد که
 این ie که نماینده i است و y که نماینده ai (در زمان وی e) تمایز
 گذاشته شود باین صورت trewlle و safetie ولی cry و deny و
 defy نوشت او نیز پیشنهاد کرد که تشابه و آنالوژی باید نقش بازی کند
 و مثلاً fear و deare را مانند hear بنویسند از اینجا معلوم میشود که
 به استعمال و عادت نیز احترام می گذارد و here و where را تحمل
 می کرده و ارزش تصویر مستقیم افکار را وسیله نوشته (ideography)
 می دانسته است . در عوض او میخواست که بجای gu فقط g بنویسند مثل
 gise و gide و gest و بجای guise و guide و guest و bable
 و dable بجای babble و dabble و تمایل داشت که در آخر
 کلمات را با ll و ss بنویسند مثل gratefull و generall
 و grasse و confesse که زیاد منطقی بنظر نمیرسد غیر از جزئیات اخیر
 می توان گفت مولکاستر راه املاء انگلیسی را تعیین کرده بود و میبایست که به
 سرمت تعقیب میشد این املاء از ۱۶۵۰ ثابت مانده است .

۴ - آزادی دستوری

زبان انگلیسی دوره رنسانس آزادی زیاد و انعطافی بی حد داشت . لجه

لندن بدون رقیب پیش بردولی بهیچوجه نماینده جنبه خشك انگلیسی
استاندارد امرری نیست هنوز معنی قاعد و دستور غریب بود هر نویسنده ای
بی اغراق دستور زبان مخصوص بخود داشت مع هذا خلاص شدن از گرایش کلی
غیر ممکن نبود برای نمونه زبان شکسپیر و معاصران او را مطالعه کنیم .

اسم

در این دوره جمع به s برای اسامی عمومیت پیدا کرده بود علیرغم
چند مورد استثنائی مثل kine (گاوها) و shoon (کفشها) که هنوز
دیده میشد و گاهی اوقات eyen (چشمها) . ولی برای قافیه lms
و riches هنوز مفرد شناخته میشدند بومین ترتیب اسامی عام و اسامی
خاص حالت ملکی را با s (e) بدست می آوردند شکسپیر (در مکبث ۲/۲
می نویسد .

The death of each dayes life . sore Labors Both .
Blame of hurt Mindes . great Natures second
Course

Chief nourisher in Life's Feast .

لذا این اشعار دیده میشود که هنوز آپوستروف (Life's Feast)
بندرت برای جدا کردن حالت ملکی از کلمه قبل بکار میرود و وقتی
اسمی بحروف صافه ختم میشد این برای انداختن Friar Laurence cell
و گاهی اوقات بخصوص و عمدا آنرا قلفظ میکردند و در نتیجه يك هجا
بکلمه افزوده میشد مثلاً در (my new mistresses brother)
و بمادت استعمال که مدت طولانی ادامه داشت (از ۱۴۰۰ تا ۱۷۵۰)
بخصوص بعد از اسامی خاص Mars his heart و Camillus his times
می نوشتند و اضافه جمله ای (group genetive) نیز معمول شد مثلاً

از ماراو جمله My lord of Pembrokes men. واز انجیل
(۱۶۱۱) for the kingdom of Gods sake واز بن جاسون

. Adam and Eve's kitchen

در مورد مقایسه صفات آزادی بیشتری حکم فرما بود نوع قدیمی مقایسه
باتغییر خود آواهای اصلی و ریشه کلمه (lenger و strenger)
ازین رفت فقط در elder و eldest باقی ماند آنها نه به آن معنی
در قرن شانزدهم می گفتند an elder soldier . مقایسه جدا یا
more fair بجای fairer و most noble بجای noblest
واز طرف دیگر perfecter و cursedest و unhopefullest
و more modest و most unworthy در این قسمت حتی
تا زبان عصر حاضر آزادی باقیمانده بعکس مقایسه مضاعف مثل more
most unkindest, most best, more worser و braver
در آنزمان رواج داشته است . تو گوئی منسوخ شده فقط فرقه
(۱) آنرا مصنوعا حفظ کرده اند در انجیل ۱۶۱۱ بخصوص ye در
حالت فاعلی بکار میرود فقط ۰۶ / you در این حالت بکار رفته است
ولی مردم هر دورا مخلوط می کنند شکسپیر در جولوس قیصر می نویسد
I do beseech yee و if yow beare me hard
(اول قسمت فصل سوم) از همدین جا بود که تشخیص این دو برای مردم
قابل حفظ نبود ولی ye برودی از استعمال خارج شد . اولین مثال از ضمیر
ملکی خنثی its از سال ۱۵۹۷ نوشته شد و همانطور که قبلا دیدیم شکل منظم
و مرسوم برای خنثی نیز مانند مذکر his بوده است its در آثار شکسپیر
که در زمان حیات وی بچاپ رسیدند و در انجیل ۱۶۱۱ دیده نشده ولی

۱ - فرقه مذعبی در انگلستان که از قرن هفدهم تشکیل شده .

گاهی it را بجای ملکی بکار برده اند مثلاً در ها ملت .

it had it head bit oft by it young it lifted up it head
در (king lear) همچون his بجای its در رویای شب تابستان
Dark night that from the eye his function takes
ترکیب of it و thereof نیز در این مورد معمول بوده است دو مثال از
انجیل the great sea and the border thereof
the skirt of it -

در آثار شکسپیر که در سال ۱۶۲۳ بطبع رسید فقط ده بار its دیده می
شود تقریباً در اواخر قرن هفدهم بود که این فرم جای خود را بطور قطع
باز کرد .

تاعصر الیزابت که زبان ثابت تر شد who بعنوان ضمیر موصول نادر بود و
which برای شخص بکار میرفت :

which are in Heaven Our Father

فصل

همانطوریکه دیدیم در قرن چهاردهم در قسمت جنوبی انگلستان در صرف
افعال سوم شخص مفرد زمان حال به (e)th ختم میشدند در نیمه دوم قرن
شانزدهم می توان گفت که (e)s که قبلاً در لهجه های شمالی ثابت شده بود
هرچه بیشتر با (e)th به رقابت پرداخت اولین نمونه های با s در آثار
Ascham مثلاً در Toxophilus ۱۵۴۵ بچشم می خورد ولی هنوز
th معمول تر بود . در Merry Wives of Windsor که تماماً
به نثر نوشته شده به عکس s تفوق دارد . در نامه های ملکه الیزابت (۱۵۸۲ تا
۱۶۰۲) تعداد موارد با s سه بار بیشتر از با th است پس احتمال
می رود که در اواخر قرن اگر هم زود تر نگیریم شکل مختوم به s در

زبان مجاوره رواج داشته است. در اشعار دراماتیک از هر دو استفاده می‌شود.
شکسپیر در یک بیت هر دو را استعمال می‌کند :

It blesseth him that gives and him that takes
th هنوز آخر ابیات s از نظر قافیه سهل‌تر است تا th ، در نشر ادبی هنوز
حفظ می‌شد در انجیل ۱۶۱۱ و اولین چاپ مقالات Bacon فقط همین
th بکار رفته در زبان مذهبی کوشش می‌شد که th حفظ شود. نمودان آن
عصر R. Hodges می‌نویسد در زمان وی اگر maketh، leadeth
می‌نوشتند آنها را leads و makes تلفظ می‌کردند. برای افعال قوی
همان تمایل به یکنواخت و ساده کردن و تشکیل قیاسی که در مورد انگلیسی
میان دیدیم ادامه داشت در عصر الیزابت نیز به افراط و در کنار افعال قوی
و بی‌قاعده اشکال مختوم به (e)d آنها دیده می‌شد مانند beated و
blowed و caught و shaken و weaved و اشکالی مانند :
drove و fell و shook و smote و took و wrote بجای
اسم مفعول دیده می‌شد .

اشکال مختوم به (e)n در اسم مفعول بموازات اشکالی که در آنها
این آخر الکلام از بین نرفته وجود داشت مثل beat و beaten و eat
و eaten و gotten که مورد آخر در آمریکا هنوز بحیات
خود ادامه داده است بالاخره اشکال قدیمی ماضی که در ابعدها باقی
مانده بودند مانند brake و gat و spake و tare نادر نبودند
(اشکال تعریضی (periphrastic) افعال در حال توسعه بودند . در
زمان آینده تفاوت و تمیز بین shall و will هنوز بی‌ثبات بود مثلاً در
آثار شکسپیر استعمال آنها بصورت زیر بود :

will

shall

۳ بار

۱۶ بار

اول شخص

۲ بار

۵ بار

دوم شخص

۱۶ بار

۱۵ بار

سوم شخص

برای آینده و خواستن تقریباً استعمال جدید امروزی معمول شده بود

یعنی will برای اول شخص و shall برای دوم و سوم شخص .

استعمال شکل استمراری از نوع I am reading بتدریج توسعه یافت . در زمانهای ترکیبی و کامل و بعید ناقص imperfect مثل (be packing از شکسپیر) و مصدر to be playing بکار میرفت استعمال فعل to do برای سؤال و نفی در حال توسعه بود ولی هنوز جمله‌ای مانند they speak not و ? know you طبیعی بنظر میرسید .

اشکال مجهول مانند you are looked for و called for و asked for و sought for (روه یوژولیت) نیز رونق می گرفتند انعطاف زبان - این انعطاف زبان بیشتر در سهولت تغییر دسته و طبقه

دستوری مشاهده میشود بدون اینکه در شکل کلمه تغییری داده شود مثلاً

صفات را چون قید بکار بردن indifferent cold excellent good

و passing strange اسم و صفت مانند فعل مثل این چند مثال از

To ripe his rowing fortunes شکسپیر

Lord Angelo dukes it well

whilst you do climate here

it beggar'd all description .

این گستاخی در تبدیل یکی از خصوصیات برجسته زبان جدید است

اضافه نیز بانرمش زیادی در مواقع مختلف بکار میرفتند مثلاً بازچند مثال از شکسپیر .

When at your hands did I deserve this scorn ,
by the way (- on the way) we met my wife ,
how say you by this change , a pestilence on
him for a mad rogue , lie not a night from
(away from) home , my heart for anger
burns .

در استعمال اشکال و تطبیق آنها نیز آزادی زیادی وجود داشت .

Is she as tall as me , my father hath no child
but I , who does he accuse , each leaning on
their elbows and their lips , my old bones akes
art and practise hath enriched .

بسیب کمی جا از ذکر تعبیرات مهجوره (archaism) ادبی عمدی در آثار اسپنسر و لغات لهجه ای (dialect) از اسپنسر و شکسپیر و آرگویا (slang) دزدان و راهزنان در آثار Awdelay و فراوانی زخم زبان و ناسزا در آثار ناش خود داری می کنیم زبان انگلیسی رنسانس یا دوره پر خروش ادبی است تصویری از زبان با داشتن افعال فراوان و اشکال متنوع و ابداعات بی شمار . اما پس از رشد و نمو سریع و چنین سرسبزی و خرمی احتیاج بیابانانی بود که شاخ و برگهای زائد را بزنند و شکلی به گلستان بدهند و یک چنین افراط و کثرتی احتیاج به جذب و هضم و نظم داشت یعنی کاری که دوره کلاسیک انجام داد .

فصل چهارم

از کلاسیسیم تا بررومانیسم « ۱۷۹۸ - ۱۶۶۰ »

۱ - کلیات - پس از رنسانس کشور بطور قطع بفتح زبان انگلیسی قدم بر میداشت انگلیسی نه تنها زبان نویسندگان بزرگی مانند اسپنسر و شکسپیر و بیکن و میلتون بود بلکه بمبارزه با لاتین در آخرین مراحل یعنی بعنوان زبان علمی برخاست . انگلستان از جنگهای داخلی قرون وسطی و اصلاحات فارغ شده دست بکار نوخت توسعه طلبی شد . پس از برتری سیاسی در اروپا انگلستان در قرن نوزدهم اولین قدرت صنعتی و جهانی بود و این قدرت بتمام نقاط اثر کرد .

زبان انگلیسی که باین ترتیب عنوان اصلی را بدست آورده بود اولین خصصیات خود را ثابت و مستقر میکرد . شکل و طرز کلی جمله به نقطه تعادل نزدیک میشد و فقط تنبیرات جزئی باقی مانده بود تلفظ نیز پس از یک تحول عمیق خود آواها در شرف ثبات بود فقط لغات بودند که به تحول خود ادامه میدادند و بعقل مختلف مانند تمایلها و احتیاجات جدید غنی تر میشدند ولی در مقابل بعضی اصطلاحات از استعمال خارج میشدند این امر عجیب نبود و در مورد تمام زبانهای تمدن جدید عملی میشد فقط تفاوتی که بود آمادگی زیاد زبان و قاموس انگلیسی بود که لغات خارجی را بهتر قبول میکرد و آنها را توسعه میداد :

پیشرفت مطالعه

توجه روز افزونی که در این عصر بزبان مادری معطوف شده بود در

قرائت و پخش کتاب در قرن هیجدهم نیز بزرگ بود چهار طبع آثار شکسپیر در سال ۱۶۲۳ تا ۱۶۸۵ جمعه ———— آ بیش از ۵۰۰ نسخه نبود در آن بعد تخمین می زدند که سی هزار نسخه چاپ شد به علاوه چند صد نسخه از بهشت گمشده میلتن . در مدت چهار سال کتاب True - Bron English man از دانیل دفو (۱۷۰۱) در هشتاد هزار نسخه بچاپ رسید . موعظه سیاسی Henry Sacheverell که باعث سقوط وزارت آزادی طلبان whig شد در چهل هزار نسخه در چند روز بچاپ رسید .

چاپ اول سفرهای گالیور (۱۷۲۶) در یک هفته از این بیشتر شد .
ذوق مطالعه بقدری جلورفت که از سال ۱۷۴۰ تعدادی :

circulating libraries افتتاح شد . در حقیقت این عصری است که رمان انگلیسی به رونق خارق العاده رسید شاهکارهایی یکی پس از دیگری بفاصله کوتاهی بوجود آمدند مثل پامالا (۱۷۴۰) و سر چارلز گرانديسون (۱۷۵۳) و توم جونز (۱۷۴۹) و آملیا (۱۷۵۱) . باین عده کتاب خوان جامعه نوان افزوده میشد و جمعیت کتاب خوان را بزرگتر میکرد بعضی از آنها خود بنویسندگی پرداختند و از سال ۱۷۲۰ :

blue stockings یا جمعیت نسوانی که جورابهای آبی می پوشیدند و بکارهای فکری می پرداختند در حال تزايد بودند در همین عصر کتابهای فرهنگ عمومی توسعه یافت اولین دائرة المعارف :

Chamber's Cyclopaedia در سال ۱۷۲۸ چاپ شد و پنجمین طبع آن در ۱۸۴۶ Encyclopaedia Britanica از ۱۷۷۱ طبع رسید و نویسندگان مانند روبرتسون و هیوم و گلداسمیت آثار تاریخی بزرگی با جماع تحویل دادند .

روزنامه‌ها و مجلات - روزنامه چاپی که از سال ۱۶۲۳ شروع شد و جای news-letters که نسخه‌های دستی توسط نویسندگان عمومی بودند گرفت در این زمان در حال ترقی بود. در قرن هیجدهم یعنی از سال ۱۷۵۳ تا ۱۷۷۵ تیراژ روزنامه از ۲۳۰۰۰ به ۴۱۰۰۰ رسید و در ۱۸۸۰ از ۴۵۰۰۰ هم بالاتر رفت از سال ۱۷۷۲ مذاکرات مجلس نیز بطبع می‌رسید مجلات ادبی نیز بوجود آمد و پیشرفت که از آن میان می‌بایست Tatler توسط Steele (۱۸۰۹) و مجله مشهور Guardian Spectator از Addison (۱۷۱۱) و مجله دیگری Gue. این مجلات افراد زیادی تقلید و دنبال کردند ۱۷۰۳ را نام برد. از این مجلات افراد زیادی تقلید و دنبال کردند که کم و بیش عمر کوتاهی داشتند در حدود صد مجله تلاش ۱۷۵۰ چاپ شده بود که سموئیل جانسون Rambler را شروع کرد این مجلات تعداد و سطح فکر خوانندگان را بالا برده بودند. در سال ۱۷۳۱ اولین دوره Gentleman's Magazine ظاهر شد که موفقیت زیادی کسب کرد و در مدت کوتاهی باعث تقلید و تعقیب مجلات مشابه دیگری شد این روزنامه‌ها و مجلات در قهوه‌خانه‌ها برای خواندن در دسترس مردم بود اولین قهوه‌خانه در لندن در ۱۶۵۲ افتتاح و بزودی بر تعداد آنها افزوده شد بطوریکه در ۱۷۸۰ بیش از سه هزار قهوه‌خانه وجود داشت که بزودی مجامع و باشگاهها متشکل از گروههای کم و بیش محدود دنبال آنها را گرفت نفوذی که این قهوه‌خانه‌ها و باشگاهها در زبان انگلیسی داشتند بسیار بزرگ بود. در این مجامع هم از سیاست و هم از اخلاق و هم از ادبیات بحث میشد.

بدین ترتیب دو جریان در حال استقرار بود. اصطلاحات مجرد و معنوی از زبان نوشته وارد زبان عامیانه و مکالمه خوب باین ترتیب تشکیل شد.

در مقابل سبك قابل انتقادی با سرعت بوجود آمد و جای دوره‌های کتاب و سنگینی رنسانس را گرفت و تعداد قابل‌اهمیتی از اصطلاحات مخصوص و جملات مزاح آور زبان مکالمه را وارد زبان نوشته کرد.

شگفتگی نثر - از زمان بازگشت استوارتها تا آخر قرن هیجدهم دوره‌ای است که نثر انگلیسی درجه بدرجه به نقطه تکامل که هیچوقت بآن نرسیده بود رسید پس از کوششهای نویسندگان دوره رنسانس از آشام تا سرتوماس براون و نویسنده Euphuus سر فیلیپ سیدنی و پس از این دوره تجربه که تقریباً تمام جرأت و شهامت برای شعر حفظ شده بود نثر وسیله طبیعی بیان يك عصر ملی و انتقادی شد. اگر هنوز آثار بعضی از نویسندگان مانند جانسون و کیبون مملو از لاتین و باتکلف بود در عوض آثار بهترین نویسندگان نثر به آزاد شدن از این پای بند ها و محظورات میکرائید جملات کوتاه و جملات تابع و فرعی سبك تر و درعین حال حروف ربط فراوان تر و متفاوت تر میشدند و معنی لغات دقیق تر می‌گشت و جملات اصطلاحی بلغات حیات بیشتری میدادند.

پیشرفت نثر از درآیدن تا سویت قابل ملاحظه بود داستان و رمان نویسان قرن هیجدهم از نثر برای تمام موارد استفاده میکردند از عامیانه تا غم انگیز و بیان سبك مستقیم و ژنده و نیش‌دار و تجزیه روانشناسی و مکالمه کم‌دی. درواقع این دوره بزرگ ترسل و انشاء است چسترفیلد و هوریس و دالپول و میسز مونتگو و کوپر و بسیاری دیگر که نثر آنها توأم با تمام جنبش های بذله‌گوئی و عصر بزرگ مقاله نویسی سویت و استیل و ادیسون و گلد اسمیت و دیگران شد بدون ابتذال مردم را سرگرم میکردند و بدون خسته کردن پند اخلاقی میدادند. نثر انگلیسی در رشته‌های مختلف شکل خود را تکمیل کرد در مشاهدات علمی آثار وایت و در افکار فلسفی (برکلی و هوبس و لاک) و در نقل تاریخی (کلارندون و هیوم و کیبون) و مشاجرات و مباحثات (بولین بروک و ماندویل و آرت نات) و در فصاحت و بلاغت پارلمانی (بروک).

و چاتم) . از این بیعد زبان انگلیسی میتوانست بهمان لطافت و آسانی که به نظم نوشته میشد به نثر نوشته شود.

زبان انگلیسی خارج از انگلستان - وقتی استعمار انگلستان از ابتدای قرن هیجدهم شروع شد اروپا انگلستان را بتدریج کشف کرد قدرت دریائی انگلستان ثابت شد و کشتیهای آن بتمام دریاها رفتند و بانمایندگان فرانسوی که در اثر لغو فرمان Nantes در سال ۱۶۷۵ خارج شدند مبادله برقرار شد مخصوصاً مسافرتهاى ولتر (۱۷۲۶) و مونتسکیو (۱۷۲۹) دنیای جدید را به اروپا شناساند از این بیعد تمام توجه معطوف باین جزیره گردید که هم زمان آن ادبیات و فلسفه و خصوصاً سیستم حکومتی آنرا کشف کردند چند سال بعد چاپ *Lettres philosophiques* (۱۷۳۵) يك نهضت جهانی را که در آن هرچیز انگلیسی نثر اول را بازی میکرد شروع کرد رمانها و اشعار انگلیسی را ترجمه کردند و در اروپا زبان انگلیسی را فراگرفتند و از کانال ماش عبور کردند که تقاید و ایده های انگلیسی را در محل مطالعه کنند بزودی درض انگلیسی مآبی و توجه بآن در فرانسه شیوع پیدا کرد انگلیسی که مدتهای مدید به عاریت از زبانهای اروپائی مشغول بود باز هم ادامه داد همانطور که بعدها خواهیم دید بنوبه خود زبانهای اروپائی را نیز غنی کرد بعلمت کمی محل و برای اجتناب از طولانی شدن بحث فقط به عاریتهائی که زبان فرانسه در این عصر از انگلیسی کرده اکتفا میکنیم مهم ترین آنها در زیر ذکر شده و بسیاری از موارد در ایتالیائی و آلمانی نیز وارد شده است.

این مثالها فقط آنهائی هستند که بطور قطع وارد زبان شده مانند

اصطلاحات زندگی سیاسی و پارلمانی و حقوقی مثل : *Opposition*
constitutionnel , *comité* , *club* , *vote* , *tory* , *whig*
ordre du jour , *gouvernement* , *jury* , *majorite* , *meeting*

ordre du jour و parlementaire و session و verdict
 واصطلاحات دریائی و مسافرت: papuebot و interlope و lougre
 brick و cotre و loch
 و مربوط بزندگی اجتماعی و ادبی: lovelace و lilliputien و
 comfortable و bas-bleu و spleen و romanesque و
 pickpocket و hourra .
 واصطلاحات تجارتی مثل: coke و importation و consolider
 و مذهبی و فلسفی: non - conformiste و quaker و
 puritain و franc - macon و libre - penseur و
 association و d'idees و experimental
 و لغات علمی مانند: attraction و centrifuge و innoculation
 و gravitation
 و در بازی و ورزش: partenaire و whist و gigue و jockey
 boxeur و boxe .
 و از لباس: chape و redingote
 و از طبخ: toasty و whist و rum و punch و grog و bol
 - rosbif و bifteck
 از مسکن و منظره: boulingrin و square و cottage و box و
 hall
 و عجیبتر لغاتی مثل: omantic و sentimental و humour

از انگلیسی وارد زبانهای اروپائی شد
 انگلیسی که در دوره بازگشت موجدی از علاقه بملت فرانسه با خود دیده بود
 ابتدا بسرعت در صدد انتقام برآمد از سال ۱۷۴۰ فرانسه و ملل دیگر

اروپائی از راه فرانسه بعاریت از انگلیسی شروع کردند .
 از ملاحظه این لغات متوجه میشویم که اغلب این لغات لاتین هستند
 ولی معنی جدیدی بخود گرفته‌اند مثل *majorite* و *opposition*
 و یا لغات قدیمی فرانسه هستند که دو باره با اصطلاح مراجعت کرده‌اند
 با این خاصیت که در انگلیسی این لغات بومی شده بودند مثل *budget*
 و *toast* و *gigue* و *jury* و بقیه از روی اصطلاحات و طرز بیانهای
 انگلیسی تقلید طابق النعل بالنعل شده‌اند مثل *ardre du jour* که از
libre-penseur و *order of the day* که از *free-thinker*
 و *bas-bleu* که از *blue - stocking* تقلید شده بود

۴- زبان کلاسیک

نزوم نظم و ثبات - از اواسط قرن هفدهم روح جدیدی ظاهر شد دیگر
 آنقدر که دنبال نظم و ثبات و صورت دادن بودند در پی چیزهای جدید
 نمی‌رفتند علاقه به نظم و ثبات در کسانی که بوضع زبان فکر میکردند وجود
 داشت .

برای خواننده مطلع و با سواد قرن بیستم مشکل است وضعیت و روح
 يك نویسنده انگلیسی قرن ۱۸ که او هم مطلع و با سواد بوده وقتی قلم
 بدست میگرفته درك کند در آندوره بحث در این بود که آیا لغات را بصورت
 لاتین آنها بکار برند یا اینکه از منابع بومی استفاده کند ولی بدون بحث و
 چون و چرا شکل و ساختمان آنها را بکار می‌برده‌اند و کسانی که کتابت
 میکردند و می‌نوشتند اقلیت بسیار کوچکی بودند و هیچکس توجهی نمیکردند
 که آنها چه میکنند بعکس نگران بودند که لغات و اصطلاحات خوب بجا
 بگذارند آنها این احساس را داشتند که انگلیسی غنی از امکانات است ولی
 با مقایسه با لاتین که هنوز اساس فرهنگ را تشکیل میداد زبان مادری

آنها بنظر میرسد که مملو از نردید و بی ثباتی و مغایر با روح کلاسیک و زنده بود بعضی ها از خود می پرسیدند آیا باید souldiour یا souldier یا furnished یا furnish'd یا furnisht یا soldier یا strooke یا wrote یا written یا swore یا sware یا struck یا who یا standst thou یا stands thou یا the people knows یا whom does he accuse یا neither-nor یا neither or یا the people know نوشت همانطور که دانیل دفودر و روبینسون کروز از ده بار هشت بار باین صورت می نویسد در ایدن در چندین مورد اقرار می کند

I am often put to a stand

و in considering whe ther what I write be the idiom of the tongue or false grammar ،

و در مورد دیگر اعتراف دارد که مطمئن نیست و اغلب افکارش را بلاتین ترجمه می کند تا بفهمد آن بیان صحیح است .

I have no other way to clear my doubts but by translating my English into Latin . and thereby trying what sence the words will bear in a more stable language •

آنچه که می جستند ثبات بیشتر بود که از آنچهت بزبان لاتین رشك می بردند بدون اینکه متوجه باشند که انگلیسی زبانی زنده و در نتیجه متغیر بود بجای بیشتر کوبیدن ابزار خود می بایست فقط در فکر تکمیل آن باشند یعنی تکمیل آنچه که سابق خود یا نویسندگان و متفکرین و نحو دانان بکار می بردند در حقیقت سه کار انجام دهند زبان را به قاعده

و نمونه صحیح در بیاورند و استعمال خوب را بیان و آنرا پاک و ثابت کنند
 طرح يك آکادمی انگلیسی - فکر و اشتیاق نظم و ثبات در زبان
 در میجامع انگلستان وجود داشت اکنون با وجود نمونه هائی در کشورهای
 دیگر این فکر تقویت میشد آکادمی ایتالیا و سپس آکادمی فرانسه قسمتی
 از فعالیتهای خود را هم و صرف مسائل زبان میکردند در ۱۶۱۲
 L'Accademia della Crusca که در ۱۵۸۲ تاسیس یافته بود
 يك لغت نامه زبان ایتالیائی طبع کرد بهمین ترتیب آکادمی فرانسه در
 ۱۶۳۵ تحت حمایت کار دینال دوریشلیو تاسیس شده بود که قواعد
 قطعی برای زبان وضع کند و زبان را پاک کرده استعمال خوب آنرا
 فورموله نماید . لغت نامه معروف آکادمی در ۱۶۹۴ با تمام رسید و
 و چاپ شد این آکادمی نیز طرح و تهیه يك دستور زبان و رساله های
 معانی و بیان و عروض را ریخت فکر يك آکادامی انگلیسی در حدود
 ۱۶۶۰ جان گرفت موسس آن شخصی بود با حروف اولیه اسم R . H .
 که شاید (Robort Hooke) باشد (از New Atlantis اثر بیکن)
 در تعریف و توصیف از يك اجتماع اید آل نویسنده يك آکادمی را در ذهن
 داشت با صورت که: to purifie our Native lan guage from:
 'Barbarism or Solecism' to the height of Eloquence'
 by regulating the terms and phrases thereof into
 constant use of the most significant words ' proverbs
 and phrases ' and justly appropriating them to
 the Lofty ' Mean ' or Comic stile .
 از این تاریخ طرحهای دیگری نیز بوجود آمد در سال Royal Socceity
 ۱۶۶۴ بفکر ایجاد يك قسمت مخصوص زبان افتاد و کمپوینی مرکب از

Dryden و Evelyn و Sprat و Waller تشکیل داد سال بعد اولین برنامه بلند بالایی کار های این فرهنگستان را تعریف و تعیین کرد. تالیف دستور زبان ساده و ثابت کردن املاء و تهیه لغت نامه های زبان متداول و اصطلاحات فنی و لغات خارجی و لهجه ها حتی در باره صوت شناسی مدرن تا جائیکه پیشنهاد اختراع علامات چاپی برای نشان دادن ارتفاع صدا نیز دادند برنامه آنها همانطور که می بینیم از برنامه آکادمی فرانسه مفصل تر بود و هدف بزرگتری را در نظر داشتند Sprat نیز خود طرحی در نظر داشت ولی عضو فعال و معتقد مورد نظر آکادمی در ایدین بود که چندین بار از سال ۱۶۶۴ تا ۱۶۹۳ پیشنهادات و اقدامات زیادی کرد و از عدم یک سازمان تنظیم کننده تاسف میخورد .

پس از وی دانیل دفو در مقاله خود در ۱۶۹۷ Essay upon Projects و دریافت در ۱۷۱۲ در A proposal for Correcting Improving and Ascertaining the English Totgue را از نو شروع کردند افکار عمومی در این باره به بحث های متوالی پرداخت ادیسون در روز نامه خود Spectator از آن دفاع میکرد گاهی این فکر پیش میآمد که این کار عملی بود و انجام میگرفت ولی هیچیک از این طرحها و نقشه ها هرگز عملی نشد و سر انجام نگرفت به چندین دلیل همانطور که ولتر در Lettres Philosophiques نامه بیست و چهارم sur les académies تشخیص داد سیاست در این کار مداخله میکرد، وی مینویسد Les whigs ! dit - il ne mirent se il - dit Academie'l de protecteurs les pendre faire de tete ولی دلیل عمیق تردیدگری را میتوان مشاهده کرد ترس ذاتی بود که انگلیسها همیشه از دیکتاتور ها داشتند و بطور مبهمی احساس میکردند که در این

فرهنگستان علاقه‌ای برای حکومت نمودن بر زبان آنها وجود دارد. همان طور که در اینمورد توماس شریدان لغت نویس در سال ۱۷۳۶ می‌گوید
 مردم انگلیسی *a stubborn free people , ever jealous of their rights and naturally iuclined to withstand all usurpations* هستند .

بعلاوه ملت انگلیس با حس عمومی و اعتقاد به تجربه می‌توانست درك كند که میل به ثبات يك زبان تا اندازه‌ای بیهوده است و هیچ چیز نمی‌تواند در حقیقت مانع تحول آن گردد. Pope این موضوع را بخوبی در مقاله *Essay on Criticism* بیان کرده می‌گوید روزی خواهد آمد که آثار در ایدن غیر مصطلح شوند همانطور که امروز آثار چوسر شده‌اند *And such as Chaucer is , shall Dryden be* ساموئل جانسون در مقدمه لغت نامه خود (۱۷۵۳) خود را جزء مخالفین فرهنگستان بشمار می‌آورد و همان بدبینی شدید را بیان می‌کند معذافکر فرهنگستان هنوز در قرن هیجدهم باقی بود و رادور نویسندگان از طرح عملی کردن چنین موسسه‌ای جانبداری میکردند ولی این طرح همیشه مردود بود معذافکر امروز يك *British Academy* و يك *Royal Society of Literature* وجود دارد .

لغت نامه‌ها - مسلماً چنین بحث و مشاجره ای نتایجی بیار آورد همان طور که جان اولد میکسون مخالف سوپفت میگوید اگر فکر *pimuiug down the language* مورد تنفر انگلیسیها بود احتیاج به داشتن لغت نامه‌ها و دستور زبانها و کتابهایی در فن نوشتن و لزوم بنظم در آوردن املاء را حس می‌کردند در قرن هفدهم لغت نامه‌ها در ابتدای کار چیری جز مجموعه لغات دشوار

glossaries که بر حجم آنها نیز افزوده می شد نبود مانند لغت نامه Thomas Blount (۱۶۷۶) وادوارد فیلیپس برادر ویا خواهر زاده میلتون (۱۶۵۸) و Elisha Coles ۱۶۷۶ وچندین لغت نامه دیگر موفقیت روز افزون آنها و تجدید چاپهایی که هر بار بیشتر می شد شاهد بر این بود که تعداد خوانندگان هر روز بزرگتر می گردید در قرن بعد نوع جدید یا همان لغت نامه امروزی که به ترتیب الفباء جمع لغات را نوشته و غیر از لغات نادر لغات رایج را نیز توصیف و تعریف کرده بودند بوجود آمد .

A New English Dictionary or اولین لغت نامه
a complete collection of the most proper and
significand Words commonly used in the Language.

بود که در سال ۱۷۰۲ بطبع رسید و نویسنده آن با احتمال John Kersey
بود در ۱۷۲۱ بالاخره Nathan Biley لغت نامه

Universal Etymological English Dictionary
را بطبع رسانید (چاپ سوم آن در ۱۷۰۲) او در این لغت نامه ریشه و
اشتقاق لغات را معنی کرد اینکار هنوز بدیع بود در چاپ سال ۱۷۳۱
بآن تلفظ و تشدید اضافه کردند همین نویسنده در سال ۱۷۳۰ لغت نامه
دیگری که بهتر و بیشتر توسعه پیدا کرده بود تهیه کرد بنام :

Dictionarium Britanicum این در حقیقت آخرین اثری
بود که پایه اثر بزرگ و تاریخی زبان انگلیسی یعنی لغت نامه جانسون شد
لغت نامه جانسون

Dictionary of the English Language

در دو جلد بقطع وزیری بزرگ در ۱۷۵۵ بطبع رسید این لغت نامه

شامل مقدمه‌ای نیز بود که بسیار معروف شد این مقدمه تاریخی از زبان انگلیسی و خلاصه‌ای از دستور آن زبان بود . جانسون بكمك ۵ یا شش منشی حداقل شش سال برای لغت نامه کار کرد این کار در عصر او يك کار فکری بزرگی بر پایه‌های نو بود . برای پایه‌گذاری جانسون از بهترین نویسندگان از فیلیپ سیدنی تا زمان بازگشت استخراج کرده بود . لغات بادقت بی سابقه‌ای تعریف شده بودند معانی مختلف شماره گذاری و طبقه‌بندی شده و همراه با نقل قولها و اسامی نویسندگان آنها بود لغات دستوری که مورد توجه پیشینیان جانسون واقع نمیشد بعکس در لغت نامه او با دقت مخصوصی مطالعه شدند Baiely در مورد قید as در سه سطر با جمال بیان و خود را خلاص می‌کند ولی جانسون قریب يك صفحه باین لغت اختصاص می‌دهد . برای لغات معمولی که معانی متعدد داشتند بتفصیل توضیح داده بود مثلاً برای فعل carry سی‌ودو معنی تشخیص داد . این لغت نامه با موفقیت عظیمی روبرو شد و مردم بزودی این اثر عالی و محکم را شناختند در تجدید چاپهای بلا انقطاع بسورت کامل یا خلاصه این لغت نامه در طول صد سال لغت نامه معتبری بود و بیش از هر کتاب دیگر به ثبات زبان ادبی و استعمال املاء كمك کرده است .

از بعضی از معانی لغات و طرز تعریف آنها بمزاج یاد برده میشود و بهمین سبب معروف شده‌اند گاهی بخاطر اینکه بسبك كاملاً لاتین شده که بصواب به Johnsonese معروف است طبع گردید و یا مزاح آمیز ولی بهر حال بسیار عالی بیان شده‌اند .

برای مثال چند تائی ذکر میشود .

EXCISE-A hatéful tax loviéd upon eemmodities

and adjudged not by the common judges of property but by wretches hired by those to whom excise is paid .

PENSION . An allowance made to any one without an equivalent. In England it is generally understood to mean pay given to a state hireling for treason to his country .

LEXICOGRAPHER . A writer of dictionaries , a harmless dunder .

گاهی جانشون از اظهار عقیده راجع به لغاتی که ثبت میکرد نیز باکی نداشت استعمال کلمات جدید یا کلمات قدیم بمعانی جدید و یا لغات عامیانه را ملامت کرده و آنها را **sant words** و **bad** و یا **not proper** خوانده از لغات رکیک و ناهنجار ذکرینکرده یک نکته، وجود دارد که او در آن زیاده از حد قدم برداشته و در بکار بردن نفوذ خشک و بی قوت خود در میل به :

refine our language to grammatical purity

اشتهاها و آنچه که او :

colloquial barbarism ' licentious idioms and irregular combinations نامیده و محکوم کرده است

خوشبختانه در این مورد از او متابعت نشد گرچه امروز **idioms** و اصطلاحات و جملات تخیلی که در زبان عامیانه وجود دارد و ترکیبات فعلی مانند **to hear up** یا **to hold out** وجود نداشت قبل از جانشون نیز در ایدن تصور میکرد جانشین کردن **bound up**

بوسیاه *baought in* و *limited* بوسیله *intropuaed* و

looking upon بوسیله *regarding* صحیح بود .

در مورد املاء لغت نامه جانسون معتبر بود . املائی که چاپچی‌های قرن هیجدهم بتدریج تکمیل کرده بودند ثابت کرد و از آن بیحد دیگر مورد بحث قرار نگرفت با اینکه مثلاً *dispatch* در این لغت نامه اشتهاً بصورت *despatch* نوشته شده در اثر نفوذ این لغت نامه املاء *despatch* در سال ۱۸۴۰ رایج شد و همان املائی است که پست و تلگراف قبول و اتخاذ کرده بهمین ترتیب لغت *coco* (در *coco-nut* و غیره) سهواً *cocoa* نوشته شده و این املاء بسط و نشر یافته است .

تغییرات مهمی که در پایه املائی جانسون داده شده پسوند *ic* است که وی بصورت *ick* می‌نوشته (*publick*) و دیگر *y* که وی بصورت *ie* و *ll* است که وی بشکل *l* می‌نوشته *unroldownhil* و *overfal*

تلفظ و طرفداران تلفظ صحیح -

جانسون در لغت نامه خود فشار یا تکیه کلمات (*accent*) را معین کرده بود ولی از تلفظ آنها ذکر نکرده بود نه به این دلیل که علاقه و توجهی نداشت بلکه باین سبب که مشکوک بود . وی عقیده داشت که حتی در بهترین انجمن‌ها توافق و تطابق کامل نیست و خود را از این مسئله دشوار با بیان ۲

the best rule is to consider those as the most elegant speakers who deviate least from the written words .

خلاص کرد این قاعده مخصوصاً در مورد زبانی مانند انگلیسی بسیار

خطرناک است .

در کتاب Plan of a Dictiooary که در سال ۱۷۴۷ بطبع رسانید این شک و تردید خود را با استدلال باینکه Rowe شاعر (۱۷۱۸ - ۱۶۷۳) great را با seat قافیه می آورد و پوپ آنرا با state قافیه می کند صحیح می داند درحقیقت این قافیه ها همه برای عصر Rowe که seat را بروش قدیم یعنی با e بلند و باز مثل لغت فرانسه bete تلفظ می کرده اند صحیح نبوده و تلفظ همیشه در حال تحول بوده است .

جنبشی که جانسون به لغت نامه نویسی انگلیسی داد باعث شور و تکان مقلدینی بسیار قبل از اتمام قرن هیجدهم شد همه باو احترام می گذاشتند و شریدان (۱۷۸۰) افکار عمومی را باینصورت بخوبی بیان میدارد .

If our language should ever be fixed , he must be considered by all posterity as the founder and his dictionary as the cornerstone :

ولی بعضی قدم از او فراتر گذاشته کوشش کرده اند دستوری برای قواعد تلفظ بسازند همان کاری که جانسون برای املا کرده بود . از جمله جان واکر بود که در ۱۷۹۱

Critical Pronouncing Dictionary and Expositor of the English Language -

را بطبع رسانید که مبداء و منشاء قرار گرفت و قبل از وی نیز درسی سال آخر قرن هیجدهم که عصر شروع جدی برای تلفظ خوب بود دیگران اینکار را شروع کرده بودند که بآنها طرفداران تلفظ صحیح می گفتند (orthoepists) و در لغت نامه های خود تلفظ را اضافه میکردند ولی هیچ

کدام موفقیت جان واکر را کسب نکردند • بیش از يك قرن از عقیده و نظریه وی پیروی شد •

احتیاج به قواعد - کتابهای دستور زبان

نقطه ضعف بزرگ لغت نامه جانسون بدون شك غیر از اشتقاق و ریشه لغات دستور زبان وی بود که در ابتدای کتاب خود بان پرداخته مثلا از نحو هیچ بحثی نکرده بود باین دلیل که :

our language has so little inflection , that its Construction neither requires nor admits many rules •

بنابراین اگر طرحها و نقشه های متعدد آکادمی انگلیس موفقیتی بدست نیاورد نزد بعضی ها علاقه بارزی برای آوردن دستور زبان بريك معیار وحتى تجویز قواعد باقی بود نیمه دوم قرن هیجدهم شاهد تکثیر کتابهای دستور زبان انگلیسی بود •

معهدا در اینمورد شباهتی بین آنچه که در فرانسه گذشته بود با انگلستان وجود نداشت علیرغم اشاراتی که سویفت در ۱۷۲۱ در Proposal و ریچارد استیل در مقاله معروف

Humble Petition of WHO and WHICH

کردند هنوز طبقات بالا واز آن کمتر در بار برای مسائل زبان علاقهای از خود نشان نمی دادند • انگلستان فاقد يك Vaugelas (نحو دان فرانسوی ۱۶۵۰ - ۱۵۹۵) بود ولی همزمان با ادامه وضع در مدارس عمومی که هنوز مدتها زبان مادری یعنی انگلیسی را نادیده می گرفتند ولاتین را اساس تحصیلات میدانستند مدارس مخصوصی که در آنها خواندن

و نوشتن و حساب فرا میگرفتند در حال توسعه بود Charity schools و Sunday school مشق‌ریان فقیر ولی علاقمند به فرا گرفتن اصول دانش داشتند بنا بر این در این مدارس این نوع تعلیم جز بر پایه انگلیسی ممکن نبود در موسسات دخترانه نیز وضع همین بود تعجب آور اینکه اصلاح طلبان چنان اهمیتی به تعلیم زبان مادری دادند. John Locke در کتاب خود Some Thoughts coencerning Ecduation طرح عالی برای روش تدریس انگلیسی تهیه کرده بود از اینجا احتیاج به دستور زبان سیستماتیک و توصیفی محسوس شد زیرا قبلاً وجود نداشت در حقیقت اولین دستور زبان‌هایی که برای خارجیان نوشته شده بود از روی نمونه لاتین بود بعد جان والیس نویسنده :

Grammatica lignuae Anglicanae ۱۶۵۳ و پس از وی ویلیام لانگتون نویسنده :

(Practical Grammar of the English Tongue) بخوبی درک کردند که شرح يك دستور زبان انگلیسی در چهار چوب باستانی لاتین عملی و درست نبود ولی این دو استثناء بودند عده بسیاری از نویسندگان عصر که شاگرد مکتب لاتین بودند و هر چه می‌دانستند روی آن پایه بود هنوز گرفتار دونا و پریسین دو گرامردان لاتین بودند مع هذا از سال ۱۷۶۰ این روح تغییر کرد کتاب‌هایی پی‌در پی ظاهر میشد که به ندائی پاسخ می‌داد مانند :

Rudiments of English Grammar از جوزف پریسیلی (۱۷۶۱) و Short Introduction to English Grammar و British Grammar و سال بعد یعنی ۱۷۶۱ کتاب : Grammatical Instituees که در سال ۱۷۸۴ نوآه و بستر آمریکائی

نیز بنوبه خود قسمت دوم آنرا طبع کرد .
 این کتاب نه تنها در آمریکا بلکه در انگلستان نیز موفقیت زیادی
 کسب کرد بالاخره در سال ۱۷۹۵ کتاب دیگری بنام .
English Grammar توسط **Lindley Murray** تالیف گردید
 که در صدها هزار نسخه بطبع رسید و تا قرن بعد مرجع مراجعه بود و
 وباین جهت او را پدر دستور زبان انگلیسی نامیدند .
 نویسندگان دیگر این عصر سبک و روش نویسندگی را بطور آهونده ای آورد
 بحث قرار دادند مثل توماس شریدان ۱۷۵۶ :

British Education بخصوص جورج کاهپیل ۱۷۷۶ :
Philosophy of Rhetoric را میباید نام برد که بتعریف سبک
 متداول روز پرداخت بعدها که نقطه گذاری در کتابهای دستور زبان مورد
 تحقیق قرار گرفت بسیاری از جمله جیمز بارو و جوزف روبرتسون ۱۷۸۵
 نظم و فصاحت کلام را باب کردند .
 مردانیکه نام بردیم نه دانشمند بودند (باستثنای پریسلی شیمیدان) و نه
 زبان شناس بلکه آما تور بودند مثل **Lindley** و **Murray** یا اهل کلیسا
 مثل **R. Lowth** و **J. Campbell** و یامعلم و روانشناس مثل
Longhton همه آنها چنان نفوذی داشتند که قواعدی که وضع کردند
 بر زبان با قدرت حکومت کرد بطوری که فقط از عهد یک فرهنگستان
 بر می آمد اما اینجا فشار وزوری در کار نبود و صورت ظاهر هم حفظ
 شده بود

تصحیح دستور زبان - هدف آنها تصحیح دستور زبان و بنظم در آوردن
False grammer و فرموله کردن قواعد و مبارزه بایی دستوری
 حشو و زوائد و ناپاکی بیان بود . عده معدودی از آنها شاید بقدرت

استعمال توجه داشتند بقیه به کلی این موضوع را نادیده می گرفتند و بنام منطق و دلیل قواعدی وضع میکردند . از دستور نویسان و نحو دانان قرن هیجدهم همین توقع را می بایست داشت . باستناد این اصول مقایسه مضاعف مانند *more better* و جملاتی مثل *it's him* بجای *it is he* را محکوم میکردند و استعمال چند نفی را در یک جمله مطرودمی دانستند و کوشش داشتند موارد استعمال ضمائر موصولی *who* و *which* و *that* را محدود کنند بین *between* و *among* تفاوت قرار دادند و اشکال افعال قوی و بی فاعله را وضع کردند برای *will* , *shall* قواعد دقیق نوشتند و *you was* منسوخ و ممنوع شد وضع بجائی رسید که دستور دانان بیش از حد دانش فروشی و دانش نمائی کردند و قواعدی غیر قابل تقلید و مصنوعی و یا بیش از اندازه دقیق و ظریف و یا خشک و بی انعطاف وضع کردند که طبع عامه هرگز آنها را قبول نکرد همانطور که در مورد *whose* ضمیر ملکی برای *which* که آنها رد میکردند ولی عامه آنها قبول کرد و در تفاوت بین *one another* و *each another* ولی باید اذعان کرد که احساس مطمئنی از زبان بطور کلی راهنمای آنها بود و نفوذ آنها متبدل واقع شد اگر نحو آن روانی را که در عصر رنسانس وجود داشت از بین برد در عوض دقت و وضوح بدست آورد . ثباتی که زبان انگلیسی از اواخر عصر کلاسیک بدست آورد توسعه و تحول این زبان را بسیار سهل و ساده کرد

تغییرات نحوی - باین ترتیب نحو به تعادل نسبی رسید و مهمترین تازه این زمان صرف متوالی بود که بتدریج در زبان رایج تر و متنوع تر میشد و در تمام زمانها و وجوه بکار میرفت . در حدود ۱۶۵۰ ساختمان *I am going to* برای بیان آینده نزدیک بخوبی جای خود را محکم

میگرد ولی شکل مفعولی آن مثل *the book is being printed* در اواخر قرن هیجدهم ظاهر شد این شکل *passive* مدتها مورد سوء ظن و تردید دستور نویسان و مبالغه کنندگان در صحت زبان بود و در قرن بعد در اثر نفوذ ساختمان *the book is printing* غلبه و رواج یافت وقتی آخرین مقاومت نیز از بین رفت حتی با صفت نیز مثل *this is being serious* و در اواخر قرن هفدهم هم با اسم مانند *you're being an angel* نیز بکار رفت . ساختمان *I cannot help laughing* که امروز آنقدر رایج است در قرن هیجدهم بوجود آمد و لغت نامه بزرگ آکسفورد مثالی قبل از ۱۷۱۱ ذکر نمیکند .

قاموس

علاقه به هلت فرانسه :

نفوذ فرانسه با مراجعت استوارت ها بالا گرفت پادشاه و اطرافیان وی که مردان ادب در میان آنان نادر نبود مانند *Denham* و *Cowley* و *Davenant* و *Waller* که از تبعید طولانی در *Saint - Germain-en Laye* باز گشته بودند یا خود معلومات عمیقی از زبان فرانسه و ذوق ادبی موثری آوردند چارلز دوم فرانسویان را اعم از مرد و زن بفرانسه کشانید تا جائیکه نویسنده :

Britannia and Rawleigh میگوید :

*A colony of french possess the Court ,
Pimps , priests , buffoons , in privy - chamber
sport -*

سن اورمون اقامت در لندن و ویندسور را به *Bastille* ترجیح میداد و

در ۱۶۶۱ که بانگلستان آمد مورد استقبال شدیدی قرار گرفت و تا مرگ خود یعنی ۱۷۰۳ در آنجا ماند و دوستش دومازارن در ۱۶۷۵ برای الحاق به وی بانگلستان آمد سفیر کومینث (Cominges) ایالتی در فرانسه محفلی داشت که مورد توجه بود و در آن بسیاری جمع میشدند آنتونی هامیلتون نویسنده کتاب شیرین ۱۷۱۳ :

Memoires du chevalier de Crammort شرح بسیار زنده از اوضاع و محیط دربار داده است عزل *Edit de Nantes* در ۱۶۸۵ مهاجرت دسته جمعی پروتستانهای آزار دیده را بسوی انگلستان و پناهندگی بآن کشور را که با اعلامیه چالز دوم ۱۶۸۱ بروی آنها باز شده بود تشدید کرد تعداد مهاجرین هفتاد تا هشتاد هزار بود که در میان آنها اشخاص باسواد وجود داشتند مهاجرین زبان انگلیسی رایاد گرفتند ولی در تمام طبقات اجتماع که زبان فرانسه و هرچیز فرانسوی باب شده و رواج داشت بسیار سهل و ساده بود . مامورین سیاسی و سیاستمداران آنروز می دانستند که دانستن زبان فرانسه مفید بود در فرا گرفتن فرانسه بخاطر دسترسی به تمدن و ادبیاتیکه مورد علاقه و تحسین اروپا بود و عجله بخرج میدادند ادبا و نویسندگان انگلیسی نیز با نویسندگان فرانسه آشنائی داشتند از درآیدن تا پوپ تمام نویسندگان معرّف ادبیات انگلیسی همه یا فرانسه صحبت می کردند یا می توانستند بخوانند • می دانیم که تمام آنها از ادبیات کلاسیک و بسیاری از آثار فرانسه الهام گرفتند آنها را ترجمه و با تقلید کردند . این ستایش و تحسین اغراق آمیز ادبای خود نما گاهی اوقات تا حد مرض رسید که نیز بدون عکس العمل باقی نماند و بالاخره موقعی رسید که مردم از نویسندگان که هر جمله خود را با یک لغت فرانسه لعاب میدادند بخرم در آمدند و تاثر آن زمان نیز از تمسخر و استهزاء این عیب چشم نپوشید

مثلا در قسمت سوم از نمایشنامه The Man of Mode اثر .

Sir George Etherege ۱۶۷۶ می بینیم .

SIR SOPLING FLUTTER - The eclat of so much beauty , I confess , ought to have charmed me sooner .

EMILIA - The brilliant of so much good language , sir , has much more power than the little beauty I can boast .

SIR FOP - I never saw anything prettier than this high work on your point d'Espagne .

EMILIA - 'Tis not so rich as point de Venise .

و در جای دیگر از سرفوپلینگک باین جمله برمیخوریم .

“ In Paris , the mode is to flatter the prude , laugh at the faux - prudes make serious love to the demi - prude , and only rally with the coquette ”

ولی همین نمایشنامه نویسان که این عیب را مسخره میکردند خود ناچار از استعمال لغات باب روز بودند همینطور که در قسمت فوق می بینیم این عصر موجی از فرانسه دوستی بخود دید لغات فرانسه را نه تنها بصورت انگلیسی در نمی آوردند بلکه سعی میکردند شکل اصلی و تلفظ آنها را حفظ کنند .

این نقیصه برطرف شد و بسیاری از لغات از بین رفت ولی تعداد زیادی نیز بهمان شکل خود و تلفظ و تکیه باقی ماندند مثل

chagrin , (king's) levee , ballet , a propos

foible و intrigue و penchant و double entendie و
 و naive و revenir و billet - doux و rendez - vous
 و faux - pas و nom de plume و confidant و

coup d'etate

اصطلاحات نظامی فرانسه نیز به تعداد زیاد وارد انگلیسی شد بطوریکه ادیسون
 در نشریه Spectator شماره هشتم سپتامبر ۱۷۱۸ بطور سرزنش آمیز
 می نویسد روزنامه‌ها بخاطر این لغات غیر قابل فهم شده‌اند .

I do not find in any of your Chronicles that
 Edward the Third ever reconnoitred the enemy
 tho' he often discover'd the Posture of the
 French and as often vanquish'd them in Battel,
 The Black Prince passed many a River without
 the help of Pontoons and filled a ditch with
 Fagots as successfully as the Generals of our
 Times do it with Fascines .

می بینیم اصطلاحاتی که ادیسون با آنها مخالفت میکرد باقی مانده و
 بسیاری از آنها امروز جزء لازم قاموس انگلیسی شده‌اند: attack و
 to decamp و bomb و bayonet و bivouac و barricade
 و detonation و بهمین کثرت در جنبه‌های دیگر مانند avenue
 و caress و routine و arcade و cravat و bigotry و soup
 to develop و غیره .

این عصریست که John Evelyn در یادداشتهای خود ۱۶۶۵ اینطور
 توصیف میکند :

We have hardly any words that do so fully express the French *naivete* , *ennui* , *bizarre* , *concert* let us therefore make as many of these do homage as are like to prove good citizens .

لغات آلمانی

نفوذ آلمانی که تا آنزمان قلیل بود کم کم احساس میشد و در قرن هیجدهم لغات نظامی آلمانی جذب شدند و بخصوص لغات علمی بین المللی که در اصل - *plundersfield* و *hovitzer Staff* و *marchal* آلمانی ها بوجود آمده بود مثلا از *paracelse* (*laudanum*) و از *kepler* (*inertia* و *satellite* و *focus*) و از لایبنیتز فیلسوف (*Leibnitz*) لغات *infienitesimal* و *monad* و *monadology* وارد انگلیسی شد باین لغات باید تعداد زیادی اصطلاحات معدن و زمین شناسی افزود مانند .
(*spath* و *quartz* و *nickel* و *cobalt* و *blende*) و لغات دیگری که شاهد نفوذ کلی تری است مثل *hock* و *masterpiece* و *Empathy* و *psychology* و *landau* و *morganatic* لغت تقلید یونانی و انگلیسی از *Einfihlung* است که از روی نمونه لغت یونانی بمعنی *passion* ساخته شده است در قرن بعد نفوذ آلمانی باز هم بیشتر شد .

قاموس عالمانه و لغات بی سر وته

از سال ۱۶۶۰ به علوم توجه زیادی میشد *Royal society* تشکیل شد و پادشاه انگلستان در *Whitehall* آزمایشگاهی تاسیس کرد

پروفسور Barrow استاد زبان یونانی در کمبریج شکایت میکرد که در اثر توجه به علوم تجربی بدرس های او کمتر علاقه نشان میدادند .
 ادباً فضل فروش سعی میکرد در مکالمات خود لغات علمی، کارد و نند لغات یونانی یا لاتین بدینوسیله وارد زبان جاری شد اغلب لغات بلند بودند و تلفظی دشوار داشتند بزودی این لغات را کوتاه کردند تا جائیکه بجای reputation میگفتند rep و incog بجای incognito, mob نماینده mobile و plenipo بجای plenipotentiary و phizz شکل کوتاه physiognomy و poz نماینده positive بود

این جریان طبع و کنایه Swift را تحریک کرد و بعدها میبینیم که از این پدیده استفاده زیادی شد

آرگو یا زبان مخصوص صاحبان بعضی از حرف و جنایتکاران

سستی اخلاق و کنجکاوی شدید به محیط های پست و زندگی دزدان و جنایتکاران (هجا نامه فیلدینگ Jonathan Wild the Great ۱۷۴۳) و تماس های اجتماعی که در حال توسعه بود علت نفوذ لغات آرگو در زبان اجتماع نسبتاً خوب آن زمان بود sham و bully و to banter و bubble و pun و fop و donkey و sprig و humbug همه از این منبع اند . توجه به آرگو قدری بود که در سال ۱۷۸۵ Francis Grote لغت نامه ای بنام :

A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue- که

اولین لغت نامه جامع آرگو بود طبع کرد ولنت Slang اولین بار در این لغت نامه ظاهر شد .

نفوذ انگلیسی در خارجه

با توسعه مستعمرات انگلیس زبان انگلیسی نیز شروع به کسب لغاتی از مستعمرات کرد در ۱۶۲۰ Peres Pelerins انگلیسی را در دنیای

جدید پیوند زدن ر East India Company ۱۶۰۰ در بمبئی و کلکته و مدرس نمایندگی باز کردند در ۱۷۵۷ Clive شروع بفتح هندوستان کرد و تقریباً همزمان او یعنی ۱۷۵۹ تسلط و غلبه Wolfe به Montcalm راه غلبه انگلیسی را بر قاره شمالی آمریکا باز کرد چند سال بعد ۷۱ - ۱۷۶۸ Cook زلند جدید و استرالیا را کشف کرد (از سال ۱۷۸۷ محکومین را باین نواحی می فرستادند) و جیمز بوش تا سرچشمه رود نیل پیش رفت در ۱۷۹۵ انگلیسیها مستعمره هلند (کاپ) را تصاحب کردند و استیلا به افریقای جنوبی از این موقع شروع شد . انگلیسیها از تمام این سفرهای دور نه تنها محصولات بلکه نیز لغاتی با خود بانگلستان آوردند .

racoon و moscasin و wigwam و squaw و tomahawk و caribon و totem از سرخپوستان گرفته شد و maize و colibri و canoe و caoutohouc hurricane و از جزایر آنتیل و cocoa و pampas و tapioca از آمریکای جنوبی و orang-outang از مالزی tobacco و bungalow و pundit و maharajah و cot و jungle از هندی و kangaroo از استرالیا بانگلستان آمد .

لغات و اصطلاحات مهجوره (archaism)

در زمانی که کار تصفیه زبان انگلیسی تعقیب میشد در اثر زحمات و آثار دانشمندان و کنجکاوان احساس بهتر و صحیح تری در توسعه زبان انگلیسی بدست آمد بتدریج به لهجه ها توجه شد آثار نویسندگان قرون گذشته مثل چوسر و اسپنسر و شکسپیر را مطالعه کردند آثار شکسپیر را مانند آثار کلاسیک در نظر گرفتند در قرن هیجدهم آنها را با تصحیح

و توضیح در باره زبان قدیمی قرن هفدهم چاپ کردند مقلدین اسپنسرمانند
 Thomson و Shenston مهجورات را وارد شعر کردند و موفقیت قابل توجه
 Reliques of Ancient Popular Poetry که در ۱۷۶۵
 توسط اسقف Percy بطبع رسید باین امر کمک کرد بدین طریقه در طی
 دوره قبل از رمانتیزم قاموس انگلیسی منبع جدیدی برای غنی شدن یافت
 که این بار از منابع خارجی نبود بلکه در گذشته خود زبان بود لغت
 نامه bullokar چاپ ۱۶۸۸ لغات زیر را لغات غیر مصطلح تعریف کرده
 است Blithe و glee و a lay و lore و strand و weald
 و wold و to wreck و to wend و
 اینها درست عده‌ای از آن لغات هستند که در دوره رمانتیزم وزن و اعتباری
 پیدا کردند .

فصل پنجم

قرن نوزدهم - عصر معاصر

ما شروع قرن نوزدهم انگلیسی تمام مراحل که بنظر برای رسیدن به يك زبان موفق لازم بود طی کرده بود سرعت تحول آن با تعلیم و تدریس و فرهنگ عمومی بسیار کاسته شد در تمام جنبه ها از تلفظ تا صرف و نحو و قاموس تغییرات کمتری ظاهر میشد معهذاً برخلاف امیدهای واهی نحو دانان قرن هیجدهم انگلیسی هنوز بسیار دوزخ ثبات و مانند هر زبان زنده دیگری بدون وقفه در حال تحول بود .

برای اثبات کافی است که زبان حدود سال ۱۸۰۰ را با زبان امروز مقایسه کنیم مثلاً اثر Jane Austen را که بین سالهای ۱۷۹۶ و ۱۸۱۵ نوشته شده آزمایش میکنیم . شیرینی و جاذبه غرابت استعمال زبان جین اوستین در *Pride and Prejudice* و دیگر شاعرهای شیرین او بنظر ما يك زبان قدیمی میآید مثلاً امروز دیگر *warehouses* نمیگویند بلکه *shops* و برای *piano* دیگر *instrument* و بجای *monday se* امروز *monday week* استعمال میشود *slyness* و *verdure* و *felicity* دیگر بکار نمیرود امروز طبقه متوسط دیگر مانند قهرمانان آثار وی صحبت نمیکند و نمیگویند

I wish you may not be within for the chief of the day و یا دختری بمادر خود

For heaven's sake , madam speak lower

و مادام بنت امروزی دیگر بشوهر خود my dear Mr. Bennet خطاب نمیکند . جین اوسنین هنوز اشکال گذشته sunk و sprung (که جانسون قبول داشته) بجای sank و sprng امروزی بکار میبرد بجای spoken شکل spoke در ماضی نقلی امروز برای ما غریب است امروز بجای while the trunks were carrying down میگویند were being carried و صفت برای قید مثل :

horrid unpleasant بکار میرود و قیود صفت و تشدید تغییر کرده و monstrously little در مورد يك خانه ما را بخنده میاندازد . با فراوانی ادبیات و روزنامه ها و اسناد از هر نوع مطالعه زبان قرن نوزدهم در این مختصر مقدور نیست و باید بذکر چند صفحه قناعت و فقط در چند خصوصیت برجسته بحث کرد .

۱ - تلفظ

تمایل بسوی يك تلفظ معیار - بطور کلی میتوان گفت که از انتهای قرن هیجدهم اصوات زبان انگلیسی تقریباً ثابت مانده اند آنچه که جانسون در مورد املاء انجام داده بود جان واکر در مورد تلفظ بکار برد در این عصر آثار کسانی مانند H. C. Wyld و Daniel Jones بخصوص English Pronouncing Dictionary چاپ ۱۹۱۷ فکر received pronunciation که تلفظ يك طبقه و

public school English است و منحصر بر يك ناحیه نیست بوجود آورد که با 'انگلیسی شمال بطور قابل ملاحظه تفاوت دارد چند نمونه از این اختلاف را در اینجا ذکر میکنیم .

در شمال a کامی [ae] جای خود را به [a] داده است مثلاً bak بجای [baek] برای کلمه back همینطور بجای دو آودهائی های (ou)

و (ei) صدا های [è] و [e] تلفظ میکنند مثلاً [hop] بجای [houp] و [ston] برای [stoun] و [mék] بجای [meik] و صدای [ə] بجای [۸] مثلاً (kritjə) بجای (kritsa) تلفظ creature دواج دارد.

در انگلیسی جنوب r بعد از خود آوا ها از بین رفته است یا خود آوا ها را طولانی تر تلفظ میکنند.

farm [fam] و یا در خود آوا کردن بصورت [ə] مثلاً در [feə] fair در انگلیسی شمال این r حفظ شده [farm] و [fer] و بین دو تلفظ در بعضی نواحی تلفظ پیچیده r مانند امریکائی نیز یافت میشود بالاخره اگر انگلیسی جنوب در تلفظ white و wight دچار ابهام میشود [wait] در شمال w خفیف است [M] یا واضح بصورت [hw] تلفظ میشود.

باید قبول کرد که تلفظ ها منطقه ای باید وجود داشته باشند و وجود دارند ولی برای اکثر مردم انگلیسی جنوب reciued standard باقی مانده است.

رادیو و سینما های ناطق و بنگاه سخن پراکنی بریتانیا BBC وارد تمام دست بهم میدهند که تلفظ خوب و معیار را توسعه دهند. مخفی نماند که Pudlic - school English با دشمنی و مخالفت شدیدی در نیمه شمالی کشور روبرو شد و آنرا تلفظ ساختگی و اغراق آمیز می دانستند.

ناپایداری تلفظ

انگلیس امروز این خصوصیت عجیب و بلکه منحصر بفرد را دارد که بعنوان يك زبان بزرگ تمدن شامل هزاران لغت است که تلفظ معینی ندارند علت آن داشتن قاموس عظیم لغات علمی وقتی است که اغلب عاریت از زبانهای

کلاسیک می باشد تا موقمی که يك لغت در مکالمه وارد نشد. و به محض اینکه از استعمال عام خارج شد عاری از تلفظ است Lloyd James نیز بارها فراتر گذارده میگوید .

The English language is such that none of us dare utter in public a word that we have never heard pronounced by some one else we are afraid we may pronounce it wrongly

این نوع لغات امروز متعلق به زبان نوشته هستند و برای خواننده ارزش فکری دارند و اغلب اتفاق می افتد که نمی دانند آنها را چگونه تلفظ کنند یا تکیه را کجای آن کلمه بگذارند . سر جیمز مورای در مقدمه خود در لغت نامه بزرگ آکسفورد می نویسد در يك مجمع پزشکان شنید که لغت gaseous را به شش طریقه مختلف تلفظ کردند .

این تلفظ ها همیشه وجود دارند و در :

English Pronouncing Dictionary اثر دانیل جونز ثبت شده اند به همین طریق شش نوع مختلف برای تلفظ Zoological Gardens وجود دارد . ولی لندنیها خوشبختانه باین فکر افتادند و مسئله را باین طریق حل کردند که بجای آن zoo بگویند لوید جیمز تعریف می کند که يك بار مجبور بوده لغت Gyrotory که تمام گویندگان آنرا متفاوت از یکدیگر تلفظ میکردند در میکروفن ادا کند در حقیقت این لغات تلفظ ندارند مردم آنها را با چشمان خود می خوانند ولی هیچوقت آنها را ادا نمی کنند .

بنگاه سخن پراکنی انگلیس B.B.C. از سال ۱۹۲۶ باین فکر افتاد که هیئتی بنام Advisory Committee on Spoken English

تشکیل دهد که هر چند گاه یکبار تلفظ و تکیه لغات جدید را توصیه کنند ولی اولین آزمایش در جزوهای از R. Bridges در ۱۹۲۹ در باره Broadcast English معلوم شد رسیدن به توافق کار بی نهایت دشواری است و این توصیه ها و تجویز تلفظ ها خیلی مصنوعی بودند .

همین نظر در باره لغاتی که از استعمال خارج میشوند صحیح است مثلا لغت to knoll بمعنی صدا در آوردن ناقوس که بخصوص لغت عالمانه ای نیست ولی امروز دیگر در زبان محاوره استعمال نمیشود نمیتوان با ابداعه گفت آیا آنرا باید nol مثل doll و toll و Moll و Poll تلفظ کرد یا noul مثل droll و roll و stroll و toll. لغت نامه ها باین تلفظ آخر تمایل نشان میدهند . و اما در باره اسامی خاص فقط رسوم محلی و خانوادگی می تواند اشکال تلفظ هر نام را حل کند .

ناپایداری فشار و تکیه در کلمه (accent) بر ناپایداری تلفظ و نامعین بودن آن بمحض اینکه يك کلمه چندهجا داشت دشواری ناپایداری و نامعینی فشار و تکیه نیز افزوده میشود يك لغت ساده agaric بمعنی قارچ را Shelley روی هجای اول فشار و تکیه داده و Tennyson روی هجای دوم . حتی برای لغات مستعمل مثل laboratory چند فشار مختلف وجود دارد و بالاخره تلفظ لغت caviar(e) که در قرن شانزدهم وارد انگلیسی شد هنوز يك محل فشار و تلفظ ثابتی پیدا نکرده است ،

تغییرات صوتی

لغاتی که از قرن هیجدهم تا بحال تلفظ خود را تغییر داده اند نادر نیستند فقط been که تلفظ آن همیشه بین hīn و bin در نوسان بوده است پوپ این کلمه been را با between قافیه آورده و کمی بعد این خود آوا در جوامع بالاتر کوتاه میشود . شریدان و واکر آنرا کوتاه

می‌کردند .

ناظری در سال ۱۷۹۷ گفته است که اشخاص هنوز در بلند تلفظ کردن آن اصرار دارند مع هذا امروز هر دو تلفظ در کنار هم وجود دارند ولی تلفظ *Kaukəmbə* که واکر آنرا تجویز کرده بود از سال ۱۸۳۶ جای خود را به (*Kjukəmbə*) *cucumder* داد هیچکس دیگر *Rome* را *rum* که بعقیده واکر بدون چون و چرا ثابت شده بود تلفظ نمی‌کند *vase* که زمانی *veis* و *veiz* بود و هنوز هم در آمریکا باین شکل تلفظ میشود امروز *váz* شده است *Kenrick* از طرفداران املاء صحیح در سال ۱۷۷۳ می‌نویسد تلفظ *joy* و *boy* و تلفظ *oil* بادو آوایی *why* عادت بدی است و می‌گوید که اگر *boie* و *join* را غیر از *gain* و *bail* تلفظ کنیم دلیل بر تصنع است می‌دانیم که در تمام این لغات در قرن نوزدهم دو آوایی *oi* معمول شد .

از این جزئیات می‌گذریم آنچه که مهمتر است گرایش عمومی اخیر است که تقریباً در مورد خود آواها واقع شده و مهمترین آنها از اینقرار است -

(o) جلوی (o s f) به کوتاه شدن گرائید مثلاً در *croft* و *soft* و *cough* و *off* و *cross* و *loss* و *toss* و *cloth* و *broth* و *forth* .

بعکس (ae) در جلوی هم آوای انتهائی و حد اقل در بعضی از تك هجائی های معمولی مانند : *glad* و *bad* و *mad* و *sad* و *bak* و *jam* بلند شد (ae) *æ* .

تحول در جهت عکس یعنی تبدیل [*æ*] به [*ae*] جلوی *nd* در لغات *grand* و *strand* و *band* و *hand* بوقوع پیوست از طرفی دیگر

[ju] در لغاتی مانند delude و allude و clude و مشتقات آنها به [u] تبدیل شد .

بالاخره تمایلی به تلفظ [zəm] بجای [zm] در لغاتی مانند abysm و spasm و غیره است که باید نام برد .

تلفظ املائی در عصری که تقریباً تمام مردم سواد خواندن و نوشتن پیدا کرده اند تلفظ هر چه بیشتر تحت تأثیر املاء قرار میگیرد مثلاً در forehead [forid] تدْرِیجاً به [fohed] تبدیل میشود و بجای (ofn) اغلب تمایل به تلفظ [oftən] است و تلفظ towards از (todz) به (təwodz) تبدیل شده است تلفظ قدیمی لغت kiln که (kil) بوده امروز جای خود را به (kiln) داده است و conduit (kondit) به (kondjuit) و format (foma) به (fomaet) تبدیل گردیده است و اسامی خاصی که به s - ham - ختم و همانطور تلفظ میشد امروز (sam) تلفظ میشود مثلاً Lewisham

و Evesham زیرا لغت را باینصورت از میان دو نیم میکرده اند Lewi Sham و نه Lewis و ham همین امر در مورد اسامی که به t - ham - ختم میشده صدق میکند مثلاً Etham و Grantham که تمایل به

تلفظ (eam) است ایستگاه فرستنده بی سیم Daventry که برای ساکنین آن محل deintri است برای بقیه مردم جهان daevntri شده تلفظ محلی لغت Ruthwell که rivl است rəwəl شده

و بنگاه سخن پراکنی انگلستان B.B.C مصمم است برای اسم : (saepsed) Sawbridgeworth تلفظ نکند کلمه leeward را

که ملوانان uad (j) l تلفظ می کنند در اثر نفوذ املاء تبدیل به liwead شده است از این نوع مثالها می توان با مقایسه

چاپ اول English Pronouncing Dictionary دانیل
جونز ۱۹۱۷ با چاپهای اخیر آن ۱۹۴۵ - ۱۹۳۷ متعدد ذکر کرد

۲ - املاء و اصلاح طلبان

علت وجود این مشکلات واضح است املاء انگلیسی آنطور که چاپچی‌های
قرن پانزدهم و شانزدهم بتثبیت و لغت نامه نویسان قرن هیجدهم تدوین کرده
بودند دیگر با تلفظ قرن نوزدهم یا بیستم تطبیق نمی‌کند . بین این
دو پرتگاه وجود دارد (این موضوع از توجه به شن تلفظ مختلف گروه
ough در جمله زیر معلوم میشود) :

Though he brought a bough large enough to
put through the trough .

بعلاوه ۶۶ طریقه برای نوشتن این خود آواهای بلند وجود دارد
بنابر این این فکر رفرم املا که از زمان رنسانس وجود داشت گاهگاهی
زده میشد و از قرن نوزدهم این فکر قوت بیشتری بخود گرفت .
در میان این اصلاح طلبان دودسته مشخص وجود دارند دسته اول طرفدار
ساده کردن جزئیات اند همانطور که Mulcaster و پس از وی
James Howell توصیه کرده‌اند و لغت نامه نویس بزرگ :

Noah Webster پارافراتر گذارده است از سال ۱۸۷۳ که کتاب
وی American Spelling Book به چاپ رسید پیشنهاد کرد که
بجای honour و labour مثل doctor بنویسند
و بجای centre و metre مثل letter بنویسند center و meter
traveled و traveling بجای travelled و travelling
این ساده شدن امروز در آمریکا جای خود را باز کرده ولی بدبختانه

در انگلستان مورد قبول واقع نشده است .

دیگر اصلاح طلبان که معتقد باصلاح املاء بودند اعلان کردند که اصلاح و معیار گذاری عمیق انجام گیرد یا املاء صوتی (فونتیک) واقعی استعمال شود . برنامه معیار گذاری و قاعده نویسی normalization عمیقتری در ۱۹۳۰ از طرف انگلیسی دان سوئدی R . E . Zachrisson پیشنهاد شد قبل از وی کسان دیگری چنین پیشنهادی را کرده بودند که از میان آنها باید Isaac Pitman (۹۷ - ۱۸۱۳) و Henry Ellis (۹۰ - ۱۸۱۴) را نام برد ولی Zachrissoon هدف دو جانبه‌ای را تعقیب میکرد یکی اینکه انگیزی را زبان بین‌المللی کند و دیگر اینکه برای این منظور املاء منطقی و عمیقی بسازد که احتیاج به حروف دیگری غیر از حروف لاتین نداشته باشد و این زبان را Anglis نام داد . در زیر نمونه ای از املاء وی را مستخرج از :

Pickwick Papers ملاحظه میکنید :

The sport was at its hiet , the sliedng was at the quickest , the laafter was at the loudest , when a sharp smart krak was hurd . There was a quick rush tord , the bank , a wield skreem from the laediz , and a shout from Mr . Tupman . A larj mas of ies disapeerd ; the wauter bubld up over it , Mr . Pickwick ' s hat , gluvz and handkerchif were floeting on the surfis , and this was aul of Mr . Pickwick that enibodi kood see .

در این مبحث جای بررسی مفصل حوادثی که از قرن پیش روی داد نیست گاهی این جنبش اصلاحی صورت يك مبارزه شدید را بخود گرفت و ادبای برجسته انگلستان و آمریکا از این دوعقیده طرفداری میکردند فکر اصلاح بمورد مخالفت مردم و هنری برادلی یکی از نویسندگان لغت نامه بزرگ اکسفورد واقع شد . (يك طرح قانونی برای اصلاح املاء توسط M . Follick در یازده مارس ۱۹۴۹ به مجلس عوام تسلیم شد که پس از چهار ساعت بحث مورد مخالفت قرار گرفت) این اصلاح طلبان میخواستند در يك لهجه عادات زنده سه یا چهار نسل را واژگون کنند و لاف میزدند که فایده حاصله از چنین اصلاح و فرمی بیشتر از ناراحتیهای آن است املاء اصلاح شده باین ترتیب در لغات همصدا (homophones) مانند sun و son و bear و bare و council و counsel و court و fought و غیره که تعدادشان در انگلیسی کم نیست پیچیدگی و اشکال پیش میآورند درست است که می توان در جواب گفت که در عوض ابهام لغاتی مانند read و bow و tear و غیره که بر حسب معنی دو تلفظ دارند از بین میرود استدلال ناشی از عدم وجود تلفظ در عده زیادی از لغات و اصطلاحات زبان نوشتنی و علمی قوی تر است ولی بخصوص اگر فرض کنیم که این مسئله اخیر حل شود وضع لغات بشماره ای که ریشه و اصل کلاسیک دارند چه میشود ؟ تلفظ غریب خود آوا های انگلیسی که از معیار و ارزش اروپائی بدور شده و صدا های مبهمی که هجا های بدون فشار بدست آورده اند در تیرگی وضع لغات اثر میکند و بیش از حد روابط اشتقاق لغات را که در اثر املاء تاریخی باقی مانده و در يك زبان تمدن ارزش ایدئوگرافی خود را حفظ می کنند از بین می برد زبان Anglic این

موضوع را در نظر داشته است برای باز شناختن لغات phosphate و sphere و phlebitis و otitis در املاء صوتی sfero fofsfit و otietis و flibietis و ingeri نسبت بین این لغات را در مغز تلفظ کنیم و اگر املاء قدیم را می شناسیم آنها را مجسم کنیم يك كتاب علمى انگلیسى با وجود املاء کنونی برای يك خارجی که کمی آشنائی با زبان داشته باشد آسان است ولی اگر به املاء صوتی نوشته شود معنائى می گردد و يك جمله را می بایست چندین بار خواند تا متوجه شد . انگلیسى در اینصورت از جهان متمدن جدا می شود باجهانی که توسط املا قدیمی خود هر قدر بدهم باشد آنقدر ارتباط محکم دارد بدین ترتیب امروز انگلیسى اسیر املائی مضحك که بدبختانه بزرگترین سد راه بین الملى شدن آن زبان بوده و خیلی دور از زبان محاوره می باشد این مانع براحتی در دنیای جدیدی که اوضاع سیاسى و اقتصادى توأم با سرعت مکاتبات و تماس ها با وزنه دیگری سنجیده میشوند تا تراژدیهای شکسپیر در بسط باصطلاح جهانی انگلیسى قابل رفع نیست و این موضوع را در فصل بعد خواهیم دید .

۳ - قاموس ج-دید

آنچه که از عصر مانتیزم تا امروز تحول انگلیسى را بیشتر از همه نشان میدهد توسعه و ازدیاد شگرف لغات است که امروز این زبان را غنی ترین زبان روی زمین کرده انگلیسى بیش از پیش در این مورد سیاست در های باز را که تمام گذشته آن آنرا مهیا کرده بکار میبرد از یاد نبریم که در آمریکا احترام زبان وجود ندارد و همین دلیل تکثیر لغات و اصطلاحات (idioms) است. بكمك لغت نامه اكسفورد New English Dictionary

و آمار آن میتوان در حدود و بسط این لغات مطالعه کرد مثلاً

در قام زیر

۱۷۷۹۷۰	لغات مصطلح
۹۷۳۱	لغات خارجی
۵۲۴۶۴	لغات غیر مصطلح
۲۴۰۱۶۵	جمع
۱۰۷۵۵۵	ترکیبات
۳۴۷۷۲۰	جمع کل

جلد ضمیمه که در سال ۱۹۳۳ بطبع رسید نشان میدهد که هزاران لغت در حلد های قبل منسوخ (obsolete) قلمدار شده بودند دوباره وارد زبان جاری شده اند این امر به علت بسط قرائت و ادب و شناسائی بیشتر نویسندگان قدیم است . با لغات جدیدی که اخیراً وارد زبان شده اند میتوان تعداد لغات و قاموس معمول امروز را تقریباً به ۱۹۰۰۰۰ تخمین زد اگر ترکیبات حقیقی لغات را نیز در نظر بگیریم این رقم به ۲۴۰۰۰۰ بالغ میشود و این ارقام متأسفانه شامل ۸۶۷ صفحه ضمیمه لغت نامه بزرگ آکسفورد نمیشود که همان سال بچاپ رسید . ارقام زیر را نیز برای زبانهای دیگر میدهند آلمانی ۷۱۷۵۰ (با ترکیبات آن ۱۸۰۷۰۴) و اسپانیولی ۷۰۶۸۳ و فرانسه ۹۳۰۳۲ یونانی قدیم ۹۶۴۳۸ و ایتالیائی ۶۹۶۴۲ و لاتین ۵۱۶۸۶ و انگلیسی قدیم ۴۱۱۴۲ از این ارقام نتیجه میشود که انگلیسی امروز قاموسی دارد که به مراتب بزرگتر از قاموس زبانهای دیگر است زیرا هیچ يك از آن زبانها خصوصیتی چنان چند زبانه ندارند .

رمانتیزم و قاموس آن - نویسندگان رمانتیزم بر علیه منلق

نویسی و مبالغه در صحت زبان و شدت عمل جانسون بر پا خاستند و Southey قهرمان این نهضت با استعمال واژه های نو (neologism) شروع شد

که با توسعه عظیم روزنامه نگاری آینده وسیعی داشت و التراسکات خوانندگان فراوان مجله خود را با اصطلاحات و واژه های اسکاتلندی مثل raid و uncanny و stalwart و glamour و gruesome و لغات قرون وسطی مثل hostelry آشنا ساخت و لغات برجسته آثار شکسپیر مانند fitful و weird و to smoulder و soothfast و thews borderer و coign of vantage yeoman's service را از نو گرفت و این لغات دیگر از زبان ادبی خارج نشدند Carlyle کمتر واژه های اسکاتلندی وارد زبان کرد :

(outcome و lilt و feckless) و بیشتر از آلمانی تقلید کرد مثل genial و philistine و environment و swan-song و world-history و world-famous قبل از وی Coleridge و Crabb Robinson اخذ واژه های فلسفی کانت aesthetics و transcendant و intuition را شروع کرده بودند درست مانند برنارد شاو که Übermensch نیچه را به superman بر گردانید این موضوع را نیز در نظر داشته باشیم که با توسعه آشنائی نویسندگان با زبان آلمانی همراه با مطالعات عمیق ریشه های ژرمانیک زبان انگلیسی باعث دوباره بوجود آمدن واژه های ترکیبی روشن تر و گویا تری مانند foreword (بجای preface) و folklore (بجای tradition) و bodeful (بجای ominous) و handbook (بجای mannual) و forbear (بجای ancestor) شد و چارلز لمب نیز تعداد قابل ملاحظه ای لغات غیر مصطلح (archaic) را در مقالات خود زنده کرد Carlyle نویسنده ممتاز شکوه می کند که از زمان جانسون زبان

از اختیار خود خارج شد استعانت از مصطلحات idioms را توصیه می‌کند .

مبالغه‌کنندگان در صحت کلام و منلق نویسان که همیشه در هر دوره‌ای وجود داشته‌اند در مقابل سیلی از لغات جدید عکس‌العمل نشان دادند آنها البته بیهوده بعضی از لغات نورا محکوم و هیاهو بر پا کردند مثلاً مورد لغات talented و influential و reliable و lengthy و gentlemanly اما امروز چه کسی می‌تواند لغات مخلوقه Bentham را مانند to minimize و exhaustive و cross - examination و deterioration و international نادیده بگیرد

لغات فنی - پیشرفت صنعت و عاوم و تجارت و روابط بین المللی باعث بوجود آمدن قاموسی که ابتدا بر صاحبان فن و تکنیسین ها معلوم ولی بتدریج وارد زبان جاری میشود گردید در این جنبه از تحول زبان انگلیسی درست مانند سایر زبانهای بزرگ تمدن است کافی است بگوئیم که انگلیسی احتیاجات خود را ابتدا از ریشه و پایه‌های یونانی و لاتین عاریت گرفت و در بوجود آوردن قاموس اروپائی که از قرن هیجدهم از توسعه و ازدیاد باز نا ایستاده همکاری کرده است در حوزه و قلمرو علمی صنعت و محصولات صنعتی لغات بسیاری در انگلستان یا امریکا بدینیا آمدند و بسرعت عمومیت پیدا کردند مانند kodak و gramophone و linoleum و vaseline و این امر مدیون برتری فنی و پیشرفت کشور های انکلو ساکسون است وقتی فکر کنیم و فقط لغات جدید را آهنگن را در نظر بگیریم به بقیه پی میبریم : locomotive و rail و tunnel و tender و bogie و منابع بومی - چنانکه از مثالهای اخیر معلوم میشود استعمال عناصر یونانی

و لاتین در این واژه ها نسبتاً زیاد است ولی باعث تباه منابع بومی نشده
 اگر مثل زبان آلمانی و سایر زبانهای ژرمانیک برای انگلیسی امکان
 استعانت بهمان نسبت نیست تصور اینکه انگلیسی خاصیت و استعداد بوجود
 آوردن واژه های ترکیبی را از دست داده صحیح نیست و کافیت به
 ترکیبهایمانند **typewriter, stream-lined, shorthand** که از ابتدای
typist مشتق از آن است و **fountain-pen** که از ابتدای
 قرن هیجدهم است ولی مدتی بعد معمول گردیده توجه کنیم این خاصیت
 و استعداد ترکیب سازی هنوز زنده است و اخیراً باعث بوجود آمدن
briefcase, searchlight, aircraft و تعدادی واژه دیگر
 گردیده است.

از طرفی دیگر از قرن نوزدهم نوع فعل اضافه بینهایت توسعه یافته
 است یعنی بکمک ساده ترین عناصر مانند **up, down, in, out** و
at, to, away, on, off و غیره مثل **the rollers coming up from down below the bridge** و
come out from under و **put up with the prices** و **worked out at under 15 s. a day**

انگلیسی ترکیبیات، معنی غنی و فراوانی تشکیل داده است که با
 زبانهای دیگر قابل قیاس نیست و فقط در میان زبانهای منسوب زبان
 ایسلندی چنین پدیده ای را بخود دیده است این جریان تازه نیست و در
 قرون وسطی نیز دیده شده است که در عصر کلاسیک از بین رفت و
 جانشون آنها محکوم دانست این نوع افعال از هر اصطلاحی بیشتر
 خاصیت و شکل **idioms** را دارد مثلاً **put aside** و **put across** و
put about و **put in** و **put forth** و **put down** و
put back و **put away** و **put forth** و **put out** و **put on**

put off و put upon که ما با ملاحظه و مراجعه به لغت نامه
 بهر يك از این ترکیبات يك معنى میدهم و ————— ی
 در حقیقت ه ————— ر يك معانی متعددی دارند مثلاً لغت نامه اکسفورد
 (NED) برای take up پنجاه و برای set up شصت و هفت
 معنى نوشته است . مىدانیم که بكمك فعل to get و این حروف اضافه
 تقریباً میتوانیم هر چه بخواهیم بیان کنیم و اغلب برای مزاح مطالبی
 در چندین صفحه تنظیم کرده اند که در آن منحصر فعل to get بکار
 رفته است (۱) مثلاً در کتاب

Principles of Composition یا Aristarchus

I get horseback within ten minutes after
 I get your letter . When I get to Canterbury ,
 I got a chaise for town ; but I got wet through,
 have got such a cold that I shall not get rid
 of in a hurry . I got to the Treasury about noon,
 but first of all got shaved and dressed . I soon got
 into the secret of getting a memorial before
 the Board , but I could not get an answer then
 however . I got intelligence from a messenger
 that I should get one next morning . As soon
 as I got back to my inn , I got my supper and
 then got to bed . When I got up next morning,
 I got my breakfast , and having got dressed ,
 I got out in time to get an answer to my

memorial . As soon as I got it , I got into a chaise , and got back to Canterbury by three , and got home for tea . I have got nothing for you , and so adieu .

این جملات اصطلاحی برای خارجی‌ان تولید اشکال زیادی میکنند و این اشتباه بررگی از طرف نویسنده Basic English است (رجوع شود به صفحه آخر کتاب) که اساس کتاب خود را بخصوص بر این ترکیبات گذارده است .

تغییر نوع دستوری - (conversion) و پدیده ای که در بسط

قاموس نقش نسبتاً بزرگی بازی کرده تغییر نوع دستوری است یعنی واژه ای اگر صفت بوده بجای قید و یا فعل و یا اسم هم بکار رود . انگلیسی که زبانی بی صرف است نمیتواند بدون تغییر شکل و یا اضافه کردن پیشوند یا پسوند از طبقه ای بطبقه دستوری و نحوی دیگری تغییر داده شود مثلاً لنت round در اصل صفت بوده است (the round table) ولی میتوان بصورت اسم نیز آنرا بکار برد (to take a round) و یا بصورت فعل to round one ' s mouth و بصورت حرف اضافه مثل the bird was flying round the house و بعنوان قید to out-herod Hrod , but me no buts این جریان تازه نیست و در آثار شکسپیر بآن بر میخوریم مثلاً to sack an employee و to rough a horse مانند فعل میسازند مانند وارد زبان جاری شده اند امروز از اسم فعل میسازند مانند

to ditch one ' s car و to floor an adversary و to sack an employee و از صفت افعالی مانند to rough a horse و از قید مانند to savage an oponent و to black boots

to out a ball, to forward a letter, to down tools
 to have a narrow shave همین ترتیب از افعال اسم ساختن مثل
 و she had a good cry و we had a quiet و
 another go of port از این قسم بگذریم نوعی دیگر با کمک
 حروف اضافه در آخر آن یعنی بصورت a lean - to و ساییان و
 a kick-off و a walk-over و a dug - out
 اردنکی (در a stand up flight ترکیبی از یک تغییر معنی و دسته
 مضاعف داریم یعنی فعل به اسم و به صفت)

اشتقاق عکس - (Back-formation) این نام را سر جیمز مورای

باین پدیده داده در حقیقت مشتقی وارونه و از اسم فعل ساختن است عکس
 این موضوع یعنی اسم عام از فعل ساختن معمول تر است چند مثال برای
 اشتقاق عکس: to burgle از اسم burglar ساخته شده و to char
 یعنی سطح چیزی را ذغالی کردن از اسم charcoal و to cobble
 یعنی بد تعبیر کردن از اسم cobbler و to typewrite
 typerwriter و to house keep (که Kipling و Nahs
 آنرا استعمال کرده اند) خانه داری از اسم house keeping و
 to globe-trot بمعنی دنیا را زیر پا گذاشتن از glob-trotter
 و از قید نیز مشتق میشود مانند to grovel خریدن از grovelling
 اگر علم اشتقاق که to beg کدائی کردن را مشتق beggar میماند
 در این مورد اشتباه نکند میتوان این پدیده را از قرن سیزدهم
 دانست در زبان مجاوره امروز این موضوع بشدت و وفور مشاهده میشود .
واژه های مخلوط - امروز برای ازدیاد لغت طریقه ابتکاری
 وجود دارد که همان مخلوط کردن باشد Lewis Carroll نویسنده

Alice in Wonderland اسم مضحکی باین پدیده داده است :
 portmanteau words ولی نچودانان اصطلاح blends را ترجیح
 میدهند این اختلاط باین صورت است که نیمی از لغت اول و نیمی از
 لغت دوم با هم يك لغت تشکیل میدهند بطوریکه انسان از شنیدن آن
 ممکن است به اصل آنها پی برد مثلاً کارول لغت gallumphing
 را از triumph و gallop درست کرده و to churtle را از
 to snort و chuckle ساخته موفقیت بزرگ کتاب کارول باعث شد
 که این لغات که جنبه فانتزی و مزاح نیز دارد مورد تقلید قرار بگیرد از
 میان این اختلاط ها این ها باقی مانده اند breakfast از brunch
 و lunch از grumble و growl و dumbfounded از
 to flaunt و confounded و dumb از (fly یا flout vaunt)
 و smog از (smoke و fog) و اسم معروف Bakerloo که محل
 تلاقی ایستگاه راه آهن زیرزمینی در Baker Street و Waterloo
 است از چند سال قبل مخصوصاً در روزنامه های امریکا از این نوع
 واژه های جدید ساخته میشود مثلاً (brutalitarian) to talitarian
 و aerobatica از (aerobatics و aeroplanes) brutal
 نمیتوان گفت باقی خواهند ماند یا از استعمال خارج خواهند شد .

واژه های نا تمام یا شکسته

لغات علمی یا ترکیب بلند هر روز در حال از دیاد هستند در اثر
 يك حس سالم و عاقلانه کوتاه کردن آنها رواج یافته مثلاً dining - car
 به diner تبدیل شد و threshing-machine جای خود را به
 thresher داده و five pound note به fiver به همین ترتیب
 لغات movies و undies و stalkies از (undercloths)

و nighties از (night - dress) و pants و gents همه کوتاه شده هستند. مثالهای دیگر عبارتند از cab (riolet) و cara (van) و pub (lic-house) و perk (perquisites) و omni (bus) و half a mo (ment) و tele (phone) و (in) flu (enza) و غیره

حروف اول لغات (initials) مختصر نویسی مخصوصاً از

ابتدای قرن بیستم با استعمال حروف اول لغات پیشرفت بزرگی کرده و بهمان حروف اول کلمات اکتفا میشود مثلاً M . P . برای

Member of Parliament و L . C . C . برای

London County Council و Y . M . C . A . برای

Young Men ' s Christian Association و گاهی از این حروف لغت کامل درست می کنند و آنرا به حروف الفباء و جداگانه تلفظ

نمی کنند مثلاً در زمان جنگ اول Dora برای

Defense of (the) Realm Act ساخته شده بود و Anzacs

برای Australia (and) New Zealand Army Corps

و Wren برای Women ' s Royal Naval Service در

جنگ دوم جهانی تعداد این مختصر نویسی ها بینهایت زیاد شد مثلاً Raf

بجای Royal Air Force و Shaef برای

Supreme Headquarters (of the) Allied

Extraordinary Forces

و Pluto برای pipeline under the ocean و Uno

برای radar و United Nations Organisation برای

Radio Detecting and Ranging

امروز تجارت از این جریان که صورت بین‌المللی بخود گرفته استفاده میکند و اگر بعضی از واژه‌های متشکله از ابتدای کلمات عمر کوتاهی دارند بقیه با احتمال زیاد خود به حیات ادامه خواهند داد.

تسمیه بتقلید اصوات - هیچ زبانی باندازه انگلیسی از این نوع

اسامی که بتقلید اصوات و صداها ساخته میشوند استقبال نکرده است این اسامی نه تنها در عصر جدید فراوانند بلکه بجای اینکه از نظر دستوری جزء دسته اسامی ندا و در حاشیه باقی بمانند وارد قسمتهای کلام و فعل و صفت و اسم شده اند ازندای hush (ساکت) از طریق تبدیل دسته و نوع دستوری فعل to hush و اسم a hush و سپس hushaby از روی نمونه lullaby و hush - hush (خیلی محرمانه) ساخته شده اند. چند مثال اتفاقی دیگر میزنیم -- به لغات زیر اگر فکر کنیم scream و screech و squeak و squeal و slush و crunch و flush و gash و dash و squash و splash و smash و flip flop و flap و plump و thump و bump و slump و tang و scratch و botch و bluff و blob و flop و twang پی میبریم باینکه انگلیسی مملو از این لغات است که از تصور و یادآوری اصوات ساخته شده اند و باعث یأس مترجمین و علمای علم اشتقاق میشوند ولی این قسمت خارق‌العاده از زبان مزه خاصی بآن میدهد.

اصطلاحات عامیانه - این جریان در درجه اول در زبان عامیانه

که امروز به slang معروف است بچشم میخورد و از قرن هیجدهم بطور عجیبی توسعه یافته نه تنها روزنامه نگاران بلکه رمان نویسان و درام نویسان برای تجسم و نشان دادن واقعی مکالمات و حقیقت دائماً این اصطلاحات را بکار میبرند بطوریکه هر روز نفوذ آن در زبان قلم بیشتر

میشود و در عین حال زبان طبقه بالای اجتماع را تهدید میکند لغاتی که سابق جز در محیط بد کاران شنیده نمیشد cant یا آرگو امروز توسط مردم تحصیل کرده نیز بکار میرود این پدیده ایست که با تحول اجتماع جدید رابطه دارد و منحصر بزبان انگلیسی نیست ولی در این زبان بیش از هر زبان دیگر دیده میشود. در میان نویسندگان درجه اول مانند Charles Morgan و (Sparkenbroke) و Virginia Woolf (The Fountain) کاملاً زبانی خالص و خالی از این اصطلاحات دارند و بعکس Kipling و Galsworthy دائماً اصطلاحات slang بکار میبرند. رمانهای جنائی میلیونها خواننده را باین اصطلاحات مخصوص دزدان آشنا کرده و جنگ جهانی نیز در کمک به توسعه قاموس و جملات slang به تمام طبقات اجتماع نقشی بزرگ داشته است.

بلاغت و ایجاز - تك هجائی ها

از آنچه که دیدیم یعنی غنی شدن قاموس نتیجه میگیریم که بزبان امروز حیات و سرزندگی خارق العاده ای داده شده اغلب این ترکیبات که دیدیم نماینده دو تمایل عمیق زبان انگلیسی است یکی عکس العمل بر ضد لغات کتابی و عالمانه که هر روز بیشتر زبان را تهدید میکنند و دیگری تمایل به بلاغت و ایجاز در عین حال.

گاهی اوقات خواسته اند نتیجه بگیرند که انگلیسی به تك هجائی شدن تمایل دارد و در این مورد در مقایسه با زبان چینی عجله کرده اند درست است که زبان جاری تعداد زیادی تك هجائی دارد علمای بیان و منتقدین قرن شانزدهم مثلاً Aschan و Gascoigne و Nashe و Mulcaster و Carew و همچنین ادیسون و سویفت در ابتدای قرن هیجدهم متوجه این موضوع شده بودند در آثار بزرگترین شعرا

مانند شکسپیر و چوسر و میلتنون تك هجائی بعنوان صنعت شعری در يك
بيت و حتی چند قسمت كامل دیده میشود مثلاً از چوسر

For why this is more than that cause is

و از شکسپیر

You do me wrong to take me out o' the grave

Thou art a soul in bliss ; but I am bound

Upon a wheel of fire , that mine own tears

Do scald like molten lead .

در مثال اخیر از ۳۵ لغت فقط دو لغت دو هجائی یافت میشود و باز

از میلتنون

I waked , she fled , and day brought back my

night .

و از تنی سون

And in those days she made a little song

And called her song ' The Song of Love and

Death ' And sang it .

ملاحظه می‌کنیم که در مثالهای قبل تمام لغات غیر از scald و cause

لغات ژرمانیک اند پس حقیقت دارد که در انگلیسی لغات تك هجائی

بسیاری وجود دارد ولی در متونی که ما انتخاب کردیم دیده میشود که

little و molten دو صفت دو هجائی اند و بسیار کم قید و لغات

با پیشوند و پسوند -ing و یا -ted و یا -ded و -er -est

اصلاً وجود ندارد بمحض اینکه این پسوند ها وارد شوند و اغلب وارد

میشوند دیگر تك هجائی وجود ندارد حتی در لغاتی که ریشه ساکسون

دارند .

در زبان فرانسه نیز تعداد تك هجائی ها زیاد است یعنی هر جا كه يك خود آوای ساده بتواند به تنهایی چندین لنت تشکیل دهد :
 eux , oe , ufs , perd , haie , hait , ait , et , est
 paire , pere , feint , fin , fain . و غیره .

اگر بگوئیم انگلیسی زبانی است كه از لغات تك هجائی تشکیل شده دور از حقیقت است زیرا انگلیسی زبانی است با قاموس عظیمی از رومن و لاتین كه معمولاً لغات بلند دارند این موضوع كمتر مربوط بساختمان زبان بلكه بیشتر بستگی به سبك دارد. در كنار تمایل به ایجاز قوی و مقطع گرایی نیز برای استعمال جملات مملو از چند هجائی های پر آهنگ وجود دارد و بموازات سادگی صاف و پوست كنده لغات مستعمل تا حد ریشه آن كه پنجاه نسل آنرا استعمال میكرده اند تمایل به استعمال لغات علمی كه گاهی بدون معلومات دشوار و مضحك است نیز زیاد بوده سه ستون قاموس انگلیسی - ورود بی حد و حصر لغات لاتین و یونانی بهلاوه قاموس فرانسه بلكل لغت انگلیسی اصل را تغییر داده است امروز طبق محاسبه عناصر بومی در انگلیسی به يك پنجم میرسد و حال اینکه عناصر كلاسیك و رومن سه پنجم قاموس انگلیسی را شامل میشود البته در محاسبه تكرار لغات در نظر گرفته نشده و گرنه این نسبت بهم میخورد طبق تخمینی كه زده اند نسبت لغات بومی در انجیل ۱۶۱۱ به ۰/۹۴ و در آثار شكسپیر به ۰/۹۰ و در آثار تنی سون به ۰/۸۸ میرسد در جانسون تا ۰/۷۲ و در گیبون به ۰/۷۰ نزول میكند. در كتابهای فنی اخیر این رقم به ۰/۶۰ میرسد

يك علت شاید اینست كه نویسندگان انگلیسی تعداد زیادی مترادف در اختیار دارد و برای اغلب افكار وایده ها در كنار يك لنت بومی يك

لغت فرانسه و يك لغت علمی لاتین وجود دارد انگلیسی بنا براین روی سه ستون لغوی و سبکی قرار گرفته و باین ترتیب میتواند با سایه های مختلف معنی بازی کند چند مثال برای این موضوع ذکر می کنیم

boldness	courage	fortitude
blue	azure	cerulean
to dwell	to reside	to inhabit
limb	branch	ramification
to yield	to grant	to concede
wagon	carriage	vehicle
weary	fatigued	exhausted , etc.

از این منبع عظیم لغات که دائم در حال توسعه بوده نویسندگان بزرگ انگلیسی با تردستی عاریت گرفته اند اما جنبه دیگر موضوع را هم در نظر بگیریم از طرفی هیچ لغتی در زبانهای دیگر و محل استعمال لغات بدشواری انگلیسی نیست و براحتی میتوان علت سنگینی سبك اداری و بی استعدادی و سبك بد روزنامه نگاری را بیان کرد . قسمت اعظم آنچه که به مزاح انگلیسی معروف است بر اساس استعمال مسخره و استهزاء (big words) است در عوض در ضرر استعمال لغات عالمانه و ادعای فضیلت میتوان شك کرد در این موقع انسان بیاد مأور حراج یعنی Borthrop Trumbull در کتاب Middle march اثر -

جورج الیوت میافند که در باره اش چنین می نویسد

He was an amateur of superior phrases , and never used poor language without immediately correcting himself ;

مثلاً اگر میگفت anybody may ask قوفاً در صدد تصحیح بر
آمده میگفت anybody may interrogate یا
any one may give their remarks an interrogative
turn و نویسنده کتاب جرج الیوت بشیطنت و شقاوت در باره وی چنین
اظہار نظر میکند

Things never began with Mr. Borthrop Trumbull:
they always commenced both in private life and
on his handbills .

فصل چهارم صرف و نحو

در تمیز از ادوار گذشته میتوان در زندگی معاصر دو موضوع را از هم تشخیص داد یکی بزبان قلم و دیگری بزبان مجاوره مربوط است و قسمت اخیر برای ما روشن تر است و باعث بوجود آمدن زبان ادبی میشود .

زبان ادبی - زبان انگلیسی نوشته از اواخر قرن هیجدهم هیچ تغییری از نظر صرف و نحو نکرده است این يك شاهد زنده از فتح و پیروزی نحو دانسان و معلمان است معهذا چند جریان را از نظر دور فکنیم :

مضاف الیه سنتتیک یا ساکسون (synthetic or saxon genitive) دائماً در حال توسعه است مثلاً the war's duration و the car's horn و the cliff's edge و Galaworthy از the train's progression و

Kipling از the bedroom's deep window sill و تمایل دیگر دوره اخیر به دوباره زنده شدن وجه شرطی است . G. Moore

در Hail and Farewell (۱۳ - ۱۹۱۱) از وجه شرطی بعنوان وجه مرده و از بین رفته صحبت میکند ولی E. Weekley چندی قبل در Times Literary Supplement شماره ۱۲ اوت ۱۹۴۴ تحقیق کرده مینویسد بعکس در زبان نوشته تمایل به استعمال شرطی دوباره زنده شده البته این تغییر ابتدا در زبان اداری بوقوع پیوسته و سپس احتمالاً

در اثر نفوذ استعمال امریکائی بزبان ادبی نیز وارد شده .

مثلاً در آثار نویسنده کم ادعائی مانند P. G. Wodehouse و you would prefer that I read them aloud و it was imperative that he select some place و وجه شرطی را بعد از افعال suggest و beg و demand و warn و arrange و ask و command و split infinitive تازه دیگری که در حال توسعه میباشد مصدر شکسته است که تشکیل میشود از قرار دادن قید طریقه بین to و فعل مثل to clearly understand و to seriously confide این جریان سابقاً نیز وجود داشت تا قبل از سال ۱۸۳۰ رواجی نداشت طرفداران صحت کلام و متعصبین پاکی زبان آنرا بیهوده و محکوم میدانستند روزنامه نویسان از این امکان تا اندازه ای سوء استفاده کردند ولی امروز باید اقرار کرد که این مورد مزاحم وضوح کلام در جمله نمیشود و جمله

He failed to completely understand the matter
همان معنی جمله

he failed completely to understand the matter
یا جمله

he failed to understand the matter completely
را نمیدهند و در حقیقت مصدر جرد امروز وارد زبان شده و بهترین نویسندگان از استعمال آن عار ندارند .

زبان محاوره و عامیانه.

واضح است که در زبان محاوره تغییرات بیشتری بوقوع می‌پیوندد

پدیده‌هایی که مورد مطالعه قرار می‌دهیم بتدریج و هر چه بیشتر در زبان نوشته نیز دیده می‌شوند ولی نمیتوان گفت که هنوز حق نام بردن بعضی از آنها _____ بعنوان استعمال یا قضاعه را داریم بعضی از آنها _____ هنوز مورد بحث و مطرود هستند مثلاً اغلب در زبان خیلی عامیانه یا کاهلانه می‌شنویم *he don't* ولی هیچکس که کمی سواد داشته باشد آنرا نمی‌نویسد بعکس اگر بجای *who* در جمله زیر *whom* بگوئیم فضل فروشی خواهد بود

who (whom) do you want to see دیدیم استعمال این اصطلاحات (*idioms*) از قرن شانزدهم شروع شد و امروزه در نوشته‌ها بفراوانی یافت میشود *passive* یا فعل مجهول با فعل *to get* از موقعیکه *weroan* از بین رفت بکار آمد مثلاً میگوئیم *he got hurt* و *he got killed* و *he got drunk* لنت نامه بزرگ اکسفورد *N.E.D* يك چنین استعمال را از ۱۶۵۲ ذکر میکند ولی این نوع جمله از استعمال خارج میشود و دوباره از قرن نوزدهم توسعه می‌یابد.

يك فعل دیگر از کوتاه زمانی تمایل، به یافتن ارزش *يك* فعل کمکی دارد و آن فعل *to want* است مثلاً امروز میگویند

one wants (=ought) to be very careful in handling poisons; you want to (=must) have your teeth seen to; you don't want to (=must) overdo it for a bit; you don't want to (=need not) be rude همینطور فعل *need* اغلب بصورت فعل کمکی بکار میرود:

one needs to be very careful. ترکیب *sort of* که از قرن شانزدهم با ارزش صفت مانند *those sort of people* بکار میرفت

بموازات kind of از اوایل قرن نوزدهم بعنوان قید بکار میرود . در قرن بیستم این ترکیب ها بیشتر مورد استعمال قرار گرفته اند مثلاً میگویند
 I sort of lost my senses; I kind of thought he was here .
 آینده نظایر این جملات جالب توجه خواهد بود .
 بنای مترازل آینده و حال و گذشته بر اساس تغییرات shall و should و would و will کلاً شکاف خورده و قواعدیکه نچودانان قرن هیجدهم پس از مدتها زحمت تهیه و تدوین کرده بودند امروز کاملاً اجرا نمیشود و از مدتها قبل تمایل عمیق در برکنار کردن shall وجود دارد . اشکال shall و will در آینده در جملات اصلی و مستقل در زبان محاوره (و نقل محاوره توسط رمان و تاتر نویسان) هر روز کوتاه شده

I'll و he'll و you'll و they'll همینطور برای گذشته
 I'd و you'd و he'd و they'd بکار میرود در استفهام
 تقریباً بکلی جانشین shall شده است . با کمک عادت استعمال امریکائی میتوان روزی را پیش بینی کرد که در آن shall دیگر استعمال نشود مگر در دوم و سوم شخص برای نشان دادن خواست مطلق و صریح ناطق . بدین ترتیب قواعد بسیار تصنعی که Greig اخیراً آنرا wire-drawn academic flapdoodle توصیف کرده از میان خواهد رفت .

بالاخره آخرین تمایل زبان عامیانه را مطالعه کنیم و آن گنگ و بی صدا کردن کامل فعل معین to have است در ماضی نقلی و بعید . مدت طولانی است که از I have got و he has got و I've got و he's got و در نتیجه تحفیف فعل کمکی بیک هم آوای ساده (v) یا (z) رسیده ایم . این هم آوا نیز خود بجائی رسیده که از بین برود و فرمهای

I got و **he got** نتیجه شود و **I've got** همانطور که در نقلی بجائی رسیده که در نقلی بکار میرود بجائی رسیده که معنی حال را کسب کرده و **I've got a book** فقط يك كتاب دارم معنی میدهد . امروز بآنجا رسیده اند که بگویند مثلاً برای همین امر **I got a book** و همینطور **I been sick** و **you done right** و **I seen a guy** ولی با چنین جملاتی ما در موقعیتی از تحول زبان هستیم که هنوز بتاريخ تعلق نیافته است .

فصل ششم

انگلیسی در دنیا

۱ - در جزایر بریتانیا - از موقعیکه اولین متجاسرین ژرمن از قاره اروپا به بریتانیای کبیر آمدند (در اینجا از نرمان و اسکندیناوی صحبت نمی‌کنیم) تا موقعیکه زبان جدید فاتحین به جسارت پیش‌هیرفت زبان جزیره کلتی و در ایرلند زبان gaelic و زبان Cornwall Welsh در غرب و در شمال Erse (Scottish Gaelic Irish) بود این زبانها دیگر رونقی ندارند . زبان ناحیه Cornwall در اواخر قرن هیجدهم خاموش شد و بقیه خود را حفظ کرده اند ولی نسبت به ایرلندی و Welsh زبان Erse هرگز ادبیات بزرگی نداشته است . انگلیسی زبان رسمی و وسیله تمدن بسط یافته و هر روز بوسیله اکثریت بزرگتری از کلت‌ها و ساکنین جزایر بریتانیا صحبت میشود تعداد کسانیکه انگلیسی نمیدانند و تعداد دو زبانه‌ها یعنی کسانیکه زبان محلی و انگلیسی را صحبت میکنند رو به تقلیل است و در اثر نفوذ مدرسه هم بتدریج فقط انگلیسی صحبت خواهند کرد .

در ناحیه گال‌ها یعنی ————— ائیکه رسوم ملی و ادبیات و مذهب اعتبار و ارزش زیادی دارند انگلیسی و Welsh تکلم میشود بعد از سرشماری سال ۱۹۲۱ فقط ۵۷۰۰۰ نفر بودند که تنها Welsh تکلم میکردند و در مقایسه با ۳۰۴۰۰۰ نفر در سال ۱۸۸۱ و ۷۷۲۰۰۰

نفر دو زبانه (در مقایسه با ۶۳۰۰۰ نفر در ۱۸۸۱) و قریب يك ميليون و نیم فقط انگلیسی تکلم میکردند این ارقام با در نظر گرفتن Montmouthshire دوک نشین که جزء انگلستان است ولی زبان Welsh در آن صحبت میشود تهیه شده flannel تنها لغت است که با احتمال Welsh میباشد ولی لغت نامه بزرگ آکسفورد باین نظر اعتراض دارد لغات دیگر مانند coracle قایق سبکی و cromlech میز سنگی (که از تکه سنگ بزرگی بر روی چند سنگ عمودی از زمانهای قدیم درست شده) اصطلاحات فنی هستند . از سر زمین گال ها هنوز نویسنده بررگی در زبان انگلیسی بوجود نیامده و زبان انگلیسی که در آنجا تکلم میشود بشدت تحت تأثیر عادت تلفظ در میان مردم کم تحصیل کرده قرار گرفته و بعضی جملات خاص زبان مادری آنها در آن دیده میشود

Mr · Williams bach ! It's I'm thinking it great
peety you preaching in the big church in Bangor
she was offer (A Comedy of Good Evil)

زبان gaelic زبان نواحی Highlands اسکاتلند و جزایر شرق اسکاتلند مانند Lewis Skye است که در قرن پنجم میلادی توسط ایرلندی ها یا (scots) بآن قسمت آورده شد. تحت تأثیر رفرم این زبان از قرن شانزدهم يك زبان ادبی شد بنا بر سرشماری سال ۱۹۲۱ از ۴/۵ میلیون جمعیت ۱۵۹۰۰۰ نفر به gaelic تکلم میکردند (با مقایسه با ۲۱۰۰۰۰ نفر در ۱۸۹۱) و از این تعداد کمتر از ۱۰۰۰۰ نفر انگلیسی نمیدانستند (تقریباً ۴۴۰۰۰ نفر در ۱۸۹۱) در حال حاضر نباید آثار زیادی باقی مانده باشد و میتوان این سؤال را کرد که آیا زبان gaelic اسکاتلند در ربع آخر قرن بیستم از بین نخواهد رفت ؟ این زبان

لغات زیادی به اسکاتلندی داده و با لغات انگلیسی بصورت زبان ملی ناحیه شمال Border شده است. در اثر نفوذ آثار نویسندگان بزرگی چون Robert Burns و والتر اسکات بعضی از این لغات امروز وارد زبان عموم شده اند مانند clan و ingle و plaid و slogan و cairn و pibroch و claymore بعضی از این لغات حتی بین المللی شده اند به علاوه تعداد نسبتاً زیادی اصطلاحات انگلیسی اسکاتلند وارد زبان انگلیسی عمومی شده است مانند bairn طفل و brae سرآشپزی و dour سخت و دشوار و pawky موذی و طعنه آمیز و the unco guid سالوس و ریا و reel رقص اسکاتلندی و cosy راحت و glen دره باریک و whisky. زبان gaelic ایرلند نیز در مقابل انگلیسی عقب نشسته کوششهای زیاد ایرلند اخیراً برای بوجود آوردن یک زبان قلمی و توسعه آن بنظر بیهوده میرسد در حقیقت از قرن شانزدهم باینطرف زبان gaelic نفوذ خود را از دست داده و در واقع جز در بعضی مناطق کوهستانی و قصبات بکار نمی رود بسیاری از ایرلندی هائی که به امریکا و استرالیا مهاجرت کردند دیگر مورد استعمالی برای زبان مادری خود نیافتند بنا بر سرشماری سال ۱۹۲۵ هفت دوك نشین که در آنها ایرلندی از همه جا بیشتر صحبت میشد در آن سال فقط ۳۱۰۰۰۰ نفر مانده بودند که بزبان gaelic تکلم میکردند (بامقایسه با ۴۶۲/۰۰۰ نفر در سال ۱۹۱۱) این رقم از یک میلیون و هشتاد و چهار هزار جمعیت است. سرشماری سال ۱۹۱۱ نشان میداد که فقط ۲۰/۰۰۰ نفر بودند که انگلیسی نمیدانستند و آنها هم که انگلیسی میدانستند تعدادشان ۳/۸۱۰/۰۰۰ نفر بود.

لغاتیکه انگلیسی از ایرلندی بهاریت گرفت زیاد نیستند مع. و فترین آنها bard و dog و colleen و shamrock و brogue و

leprachaun و gombeen هستند که هنوز رنگ محلی دارند زبان انگلیسی که توسط طبقات پائینتر اجتماع تکلم میشد درست مانند زبان ناحیه Welsh مملو از اصطلاحات عامیانه (Idioms) بود مثلاً برای ماضی نقلی I have finished میگفتند I am after finishing به همین شکل زبان gaelic ایرلند مملو از جملات انگلیسی و تلفظ آن نیز تغییر کرده بود برای this و there میگفتند dis و dere و t را بصورت انفجاری و با th نشان میدادند (مانند thrue بجای true) و هم آواهای سایشی s z به (s,z) ش و ژ تبدیل شده مثلاً میگویند fisht و sickshity و dozhen بجای fist و sixty و dozen و بجای warm میگویند warrum در عوض انگلیسی طبقات بالاتر از این معایب خالص شده است بالاخره علیرغم نزدیکی دائم و تقویت شده بین دو ملت ایرلند سر سبز و خرم به ادبیات انگلیسی نویسندگان بزرگی داده و میدهد خواه انگلیسی متولد ایرلند مانند Swift و Sterne و Steele و Goldsmith و Burke و Wilde و Shaw و ایرلندی اصل از زمان توماس مور تا جرج مور مانند J. Stephens و Joyce و Yeats و Synge و بسیاری دیگر از شعرا و نثر نویسندگان که عمیقانه به ثروت زبان انگلیسی کمک کرده اند.

۴ - امپراطوری بریتانیا و خاور در

هر جا و تا حدودیکه امپراطوری بریتانیا توسعه یافته و فتوحات جدیدی کرده مهاجران و مأموران با خود زبان پایتخت را همراه آوردند در کانادا انگلیسی با فرانسه که سعی میکند موفقیت خود را حفظ کند تصادم پیدا کرده و در کشور های اتحاد آفریقای جنوبی با زبان afrikaans که نوعی هلندی است بر خود نموده ولی در استرالیا با زبان تمدن دیگری

رو برو نشده و بخوبی توسعه یافته است همانطور که انتظار میرود انگلیسی هر يك از کشور ها خصوصیات منحصری را ظاهر میکند مخصوصاً در مورد لغات که وجه تمایز بین آن و انگلیسی پایتخت انگلستان میشود. تلفظ استرالیا از نظر خود آواها نزدیک به لهجه کاکنی لندن است و انگلیسی افریقای جنوبی مملو از لغات هلندی است مانند trek مسافرت باکاری و stoep دالان و Kopje تپه و kranz پرتگاه و گرداب و baas ارباب و kloof مسیل و خندق veldt فلات و جلگه و sluit خندق لغات انگلیسی بمعانی دیگر نیز فراوان دیده میشود مثلاً lands فرهنگ و کشت و زرع good-for تادیه بدمی canteen قهوه خانه ایکه در آن سیکار میکشند bioscope سینما و store منازه و dispense وظیفه و شغل و خدمت. در آسیا آنقدر به لغات انگلیسی اضافه شده که از آنها میتوان يك لغت نامه درست کرد در اثر مسافرت و زندگی انگلیسها در کشور های آسیائی و در اثر نوشته های نویسندگانی مانند Kipling و Maugham بسیاری از لغات فارسی و عربی و هندی و مالایائی و چینی و ژاپونی وارد زبان انگلیسی و آشنای ذهن همه شده مثلاً از هندی یا اردو bungalow و shmpoo و rajah و pundit و بسیاری که اصلاً فارسی و از راه هندی وارد انگلیسی شده اند مانند pajamas که در آمریکا معمول است از فارسی پا و جامه و sardar و nizam و sepoy, khaki از سپاهی و khidmatgar و sirkar و بسیاری دیگر. در هندوستان که زبانها و لهجه های فراوانی وجود دارد انگلیسی نقش يك زبان کمکی یا lingua franca را بازی میکند چون در مدارس و دانشگاههای زبان تحصیل است میتوان معادل انگلیسی امریکائی يك Indian English و شبه آن Babu English نام گذاشت

که جملات و اصطلاحات مخصوص بخود دارند . مثلاً بجای I went میگویند
 at my brother's بجای at mine , I had gone
 as soon as بجای no sooner , practically
 no sooner I came at his' he assaulted me, he
 gave me rupees ten' open (untie) the horse .
 بعنوان زبان نوشته مدتها مملو از اصطلاحات غریب زبان انگلیسی بود
 مثل جمله‌ای از يك كتاب چاپ ۱۸۷۳ را به یمنیم

His elevation created a catholic ravishment
 throughout the domina under the benign and
 fostering sceptre of great Aldion .
 ولی امروز هندوهای تحصیل کرده که انگلیسی خوب صحبت میکنند و
 خوب می‌نویسند نباید هندو محسوب بشوند حتماً باید از زبان زیبای شاعر
 بزرگ بنگالی Rabindranath Tagore که در ترجمه Gitanjali
 بکار برده قدر شناسی کرد .

مبادله اقتصادی آزاد قرن نوزدهم توأم با مبادله آزاد زبانی بود اگر
 انگلیسی با استقبال زیاد لغات بسیاری از تمام نقاط دنیا عاریت گرفته
 به زبانهای دیگر نیز از جمله زبانهای خاور دور لغات و اصطلاحات بعاریت
 داده مثلاً در زبان ژاپونی چند هزار لغت انگلیسی شمرده اند مثل
 (white shirt)waishatsu'(taxi)takushiopen:inkknife
 در حقیقت انگلیسی اساس زبان کشور ها میست که چندین زبان مخلوط در
 آنها رواج داشته از همه معروفتر Pidgin-English از روی
 business English که در چین و ژاپن و کالیفرنیا که قبل از ۱۸۴۸

جزء مكزيك بود تا ملانزی و Beach-la-Mar برای معامله و تجارت با بومیهای اقیانوس آرام بکار میرفت زبان Chinook اورگرن نیز لغات انگلیسی زیادی دارد مثلاً قسمتی از ابتدای Pater در يك نمونه از Pidgin-English ملانزی

Father belong mi-fellow, you stop long-heaven.
All i santum name belong you .

Kingdom belong you i come . All i hirim fok
belong you long-ground all-same long-heaven.

در اینجا توجه کنیم که belong يك لغت خالی نیست و معنی حروف اضافه بعد از خود را نیز همراه دارد مثلاً grass belong face یعنی ریش finger belong foot انگشت پا و همینطور mi-fellow هم ضمیر شخصی و هم ملکی برای اول شخص جمع است بنابراین father of ours معنی father belong mi-fellow را میدهد .

۳ - انگلیسی در امریکا

جمعیت و زبان - از نظر مردم شناسی و زبان شناسی سکونت مستقره چیان اروپائی در امریکا در سه مرحله انجام گرفت اولین مرحله بنای Jamestown در ۱۶۰۷ است توسط گروه جان اسمیت و بنای پلیموت در ۱۶۲۰ توسط puritan ها و کشیهای سیاحتگر و زوار شروع میشود تا جنگ آزادی و تأسیس و تصویب قانون اساسی جدید (۱۷۸۷-۹۰) توسط سیزده کلنی متشکل . در این مدت مهاجرین نود در صد از جزایر بریتانیا بودند باضافه هلندیها که در کشور جدید مشغول تخم پاشی زبان مادری خود بودند مرحله دوم تا جنگ های داخلی ۱۸۶۰ بود که تاقوهای

آپالاش پیش رفت . ایرلندی ها و آلمانی ها به مهاجرین انگلیسی اضافه شدند پس از سال ۱۸۶۰ یعنی مرحله سوم اسلاوها و اسکاندیناویها و ایتالیایی ها هجوم آوردند انگلیسی زبانها که تعدادشان در ۱۷۹۰ تقریباً چهار میلیون بود باسانی غیر انگلیسی زبانها در خود جذب میکردند و زبان انگلیسی همیشه زبان عمومی دسته و گروه مردم وسیعی بود که شامل بیش از ده میلیون سیاه افریقائی میشد البته این بدین معنی نیست که دیگران تاحدودی کوشش نکرده اند که زبان مادری خود را در میان مهاجرین يك ناحیه مستقر کنند مثل فرانسه در لویزیانا و آلمانی در پینسیلوانیا و سوئدی در مینسوتا و غیره .

ولی از بعد از نسل دوم همه مردم انگلیسی میخواندند و می نوشتند ویلیام سارویان متولد ۱۹۰۸ از پدر و مادر ارمنی و فردريك پروكوش Prokoesh متولد ۱۹۰۹ از پدر آلمانی بود که امروز هر دو نویسنده زبان انگلیسی و محبوب مردمند .

زبان انگلیسی امریکا - در طی مدت طولانی انگلیسی آمریکا با

انگلیسی انگلستان تفاوت محسوسی نداشت زبان تکلم دیکنز Dickens که پس از مسافرت خود با امریکا در کتاب Martin Chuzzlewit به امریکائیه عاریت داد جز چند تلفظ و تکیه تفاوتی با زبان بریتانیای کبیر نداشت اولین نویسندگان معروف امریکا مانند واشینگتن ایروینگ و ادگار آلن پوونا تا نیل هاتورن هدفی جزء پیروی از نمونه انگلیسی نداشتند امروز هم زبان ادبی بطور محسوس در دو طرف اقیانوس اطلس یکی است حتی میتوان گفت که در امریکا بيشر به قواعد دستوری احترام میگذارند . ما آثار نویسندگان انگلیسی و امریکائی مانند

Frost و Kipling و J. London و Lawrence و Dreiser

Mansfield را بی تفاوت می‌خوانیم معه‌ذا H.L. Mencken کتاب بزرگی نوشته و آنرا The American English نام نهاده (چاپ اول ۱۹۱۹ چاپ چهارم ۱۹۳۶) و در آن سعی کرده نشان بدهد که انگلیسی امریکا روز بروز از انگلیسی انگلستان دور تر میشود و بجائی که زبان متفاوتی گردد به بینیم خصوصیات امریکائی زبان انگلیسی چیست .

املاء - قبلا در این مورد اشاره ای کرده ایم و گفتیم که علت بزرگ آف نفوذ لغت نامه نویس بزرگ Noah Webster است نواه و بستر اگر از وی پیروی میشد امروز بسیاری از لغات املاء ساده تری داشتند زیرا هدف وی این بود که هر چه بیشتر انگلیسی فدرال از انگلیسی انگلستان متفاوت باشد امریکا از زبان بنیامین فرانکلین همیشه در اصلاحات املائی پیشقدم بوده است در سال ۱۹۰۶ اندر یوکارنگی با قدرت بدنبال یک Simplified Spelling Board بود در حقیقت تغییراتی که در املاء داده شده عمقی نیست یک کتاب رسمی بنام

Style Mannual of the Department of State(1937)

املاء های ذیل را توصیه میکند

plow, (بجای plough) omelet, center, catalog, sx, distil و draft و enrol و honor و judgment و program و counselor و

از سال ۱۹۳۴ روزنامه Chicago Tribune املاء های زیر را تبلیغ و توصیه میکرد .

(though, although, tho, altho, thru, thoro
ولی بعید بنظر میرسید مردم هم از (بجای through, thorough

آن پیروی کنند خلاصه آنکه اختلاف املاء انگلیسی و امریکائی نا چیز است .

تلفظ و تکیه - در این دو مورد بعکس اختلاف بزرگ و عجیب

است و فوراً میتوان تشخیص داد گوینده انگلیسی یا امریکائی است معمولترین آنها را ذکر می کنیم و مثالهایی میاوریم که براساس general American است ۱ - صدای r پس از خود آوا تلفظ میشود خواه آخر کلمه و خواه جلوی هم آوایی قرار گیرد مثل

انگلیسی	آمریکائی	
fom	form	form
fa	far	far
(h)we	hwer	where
fae	faer	father

r امریکائی نیز خود خصوصیات متفاوتی دارد مثلاً r سایشی و صغیری مانند r انگلیسی که اغلب r گردان است و بدون شك توسط مهاجرین با امریکا آورده شده زیرا در بعضی از قسمتهای انگلستان وجود دارد در تلفظ این صدا که بسیار مشخص است نوک زبان بطرف کام بالا میاید و حتی کمی هم بطرف عقب میچرخد این صدا مخصوصاً پس از خود آوا های (ə) و (ʌ) شنیده میشود که با آنها مخلوط شده و صدا را کشش میدهد مثلاً

در لغات heard و first و hurt

۲ - صدای (ə) انگلیسی در امریکا جلوی (f) , (s) , (o) , (ns)

به (ae) تنبیر یافته مثلاً در لغات زیر

آمریکائی	انگلیسی	
haef	haf	half

grass	gras	graes
path	páo	paeo
dance	dâns	daens

۳ - (a) تلفظ میشود مثلاً در لغات coffin' roh'k'hot' not

۴ - (jù) انگلیسی اغلب به (ù) تقلیل می‌یابد مثلاً در لغات 'tube

incurable' student' new' duke

۵ - بنظر میرسد بعضی خود آواها خیشومی شده باشند این به nasal twang یارزنانس بینی (که بدون شك نیز از انگلستان وارد شده و قبلاً در مجامع پیوریتان‌ها رواج داشته) معروف است.

۶ - t پس از يك خود آوای تکیه دار و بین دو خود آوا با صدا میشود و عمداً با d قابل اشتباه است یعنی مثلاً bleating را bleadin و latter را ladder و petal را pedal تقریباً تلفظ می‌کنند مثالهای فراوانی برای این موضوع هست که ذکر نمی‌کنیم.

۷ - فشار و تکیه قوی خیلی کمتر از انگلیسی است و آهنگ جمله بیشتر موسیقی دارد و در ارتفاع صدا کمتر تغییراتی یافت میشود

general American بنظر میرسد که تقریباً هم ارتفاع و با هجاهای بریده باشد مثلاً هرشش هجای extraordinary و سه هجای interest و حال اینکه در انگلستان اغلب extrordinry و intrist تلفظ میشود.

۸ - در ارتباط با پدیده قبلی اغلب تکیه ثانوی در چند هجایی‌ها دیده

میشود مثلاً در 'ery -'ory -'ary

آمریکایی

انگلیسی

con 'serva' tory

con 'servatory

'tempo' rary

'temporary

انگلیسی	آمریکائی
'monas'tery	'monas'tery
'January	'Janu'ary

تمام این خصوصیات باعث میشوند که امریکائی از انگلیسی آهنگ کمتری داشته باشد و کند تر ولی روشن تر و مشخص تر بشود ولی این اختلافات جزئی باعث نمیشود که یک نفر اهل نیویورک یا شیکاگو یا لوس آنجلس در درمناحیه با یک نفر اهل لندن یا لیورپول یا لیدز احساسی غیر از آنکه یک زبان تکلم میکنند داشته باشد

صرف و نحو -

در صرف و نحو امریکائی نیز خصوصیات و اختلاف در زبان تحصیل کرده ها و زبان نوشته خیلی کم است مثلاً در امریکائی بموازات I've got شکل I've gotten bad new (I've gotten bad new) در یافت کردن وجود دارد ولی هرگز معنی من دارم را نمیدهد در مضارع shall خیلی کمتر از انگلیسی بکار میرود مخصوصاً در اول شخص و در جملات تابع که نسبت در صد بقرار زیر است .

انگلیسی	آمریکائی
will	86
shall	14
	29
	71

با فعل to have بعنوان فعل غیر (full verb) استعمال do استفهامی در امریکا مادی شده است و حال اینکه در انگلستان مورد بحث و اختلاف است این امر کمک میکند که انسان بین این دو طرز جمله فرق بگذارد : مطابق عادت با صبحانه قهوه می نوشید ؟

do you have coffee for breakfast ؟

برای صبحانه قهوه دارید ؟ have you coffee for breakfast ؟
 (فعلاً) زیاد کار دارید ؟ have you much work to do ؟
 بطور کلی و عموماً زیاد کار دارید ؟ do you have much work to do ؟
 این تشخیص و تمیز در روشنی معنی مفید است

يك تمايل ديگر و جالب در امريكائى حذف should تعريضى در جملات
 فرعى است (periphrastic)

She insisted that he knock before entering and
 she demanded that he admire her hats ' (Sinclair
 Lewis) ' Once Dick suggested that he take his
 oilskins (J. London) He would have much
 preferred that she continue (Thornton Wilder).
 I suggested that he go on pruning vines
 (W. Saroyan) .

ولى همينطور كه قبلا ديديم اين مراجعت به شرطى ساده در انگلستان نيز
 غريب نيست .

قاموس امريكائى - اينجا به نكته مهم مرى بر ميخوريم در اين
 مورد واقعاً اختلاف محسوسى بين دو قاهوس جارى انگليسى و امريكائى و
 استعمال اصطلاحات (idioms) به چشم ميخورد تا جائيكه لغت نامه اى بنام
 Dictionary of American English on Historical
 Principles

با تمام رسیده که از سال ۱۹۳۶ تحت رهبری
 ظاهر شده و در چهار جلد بزرگ است . اگر بجای ختم به ۱۹۰۰ لغات
 جديد و اخير را نيز در نظر ميگرفت حد اقل يك جلد ديگر بآن اضافه

میشد . به بینیم اختلاف از کجا است .

ابتدا بخاطر داشته باشیم که انگلیسی موارد و لغاتی که در بریتانیا از استعمال خارج شده حفظ کرده است . مثلاً مثل شکسپیر میگویند mad بمعنی عصبانی و مانند Chaucer میگویند I guess بمعنی معتقد بودن و همینطور fall و underdone meat و سپس مسلم است که در سه قرن لغات فراوانی ابتدا وارد زبان انگلیسی امریکا شده مثل اصطلاحات سرخ پوستان امریکایی racoon ، shaunk و opossum و hominy و tapioca و یا از روی زبانهای بومی تقلید طابق النعل بالنعل شده مثل warpath و pale face و scalp و war paint و pipe of peace و عاریتهائی از هلندی مانند boss و sloop و cookie و یا از فرانسه مانند bayou و bureau و caribou و cache و portage بالاخره تعداد بیشماری اصطلاحات فنی و بسیاری از لغات با عناصر انگلیسی در معنی جدید بکار رفته مانند لغات جغرافیائی bluff و gap و divide و watershed و underbrush و اسامی حیوانات reed bird و bug و potato و bull frog و garter snake و mud hen ، و ground hog و لغات زبان سیاسی مانند caucus و mass meeting و house و state و land office و Tamany و garft و congress man و گاهی اوقات نیز پیش میاید که يك لغت معانی مختلف دارد مثلاً robin در امریکا معنی سهره را نمیدهد بلکه معنی دجاج بری مهاجر (باسترك - سمائی) را میدهد و corn معنی گندم را نمیدهد بلکه معنی ذرت میدهد . لغات فراوانی از لغات جدید یا معانی جدید که در امریکا بوجود آمد با انگلستان هم رسید مثل typewriter و to lynch و blizzard و high brow

و stunt و joy-ride که بعضی مانند jazz و prairie و telephone بین‌المللی شده اند .

از بیش از یکقرن و بخصوص در پنجاه سال اخیر نهضت نو پردازی یا استعمال کلمات جدید در امریکا بصورت جنون در آمده و تمام این ترکیبات و اختلاط لغات همه خوب بوده اند مثلا اختلاط gerrymander بریدن ارادی تقسیمات حوزه ای انتخابات که بمزاح از روی اسم فرماندار ماساچوست Gerry و salamander درست شده و cablegram از روی

ad برای telegram و لغات کوتاه شده مانند ad برای advertisement و همینطور speakies و talkies movies و spec برای speculation و تنبیر نوع دستوری مثل to loan و te park و ترکیبات معکوس مثل

to electrocute از روی electrocution و سپس لغاتی مرکب از عناصر جدا بد جوش خورده مثل vaseline (از آلمانی was (ses) و یونانی (aion) el و پسوند -ine) و cellophane و pianola و carborundum و لغات مخفف تجارتي مانند Nabisco

(National Biscuit Company). ادپس‌وندها بحد اکثر استفاده شده مثلا از روی cafeteria (۱۸۵۳) که معنی بار را توماتیک میدهد و از اسپانیولی است لغات groceteria و caketeria و fruiteria و smoketeria و بسیاری دیگر که کم و بیش عمر کوتاهی داشته ساخته‌اند بهمین ترتیب بطریق مقایسه (analogy) از لغت mortician لغات bootician , beautician را ساخته‌اند و با پسوند -orium -restatorium و shavatorium و healthatorium و با پسوند -ette لغات kichenette , farmerette و با

dom - لغات sportdom و filmdom و غیره را ساخته اند نکته

ی که در آن تفاوت و اختلاف بین دو انگلیسی انگلستان و امریکا بیش از هر جا مشهور است قاموس مسافرت است . برای يك خارجی که بامریکا
وارد میشود و مجبور است این قاموس را بکار برد زنده و نمایان است و
همین باعث میشود که امریکائی را خیلی متفاوت و دور از انگلیسی تصور
کنند . علت اینست که این اصطلاحات توسط اختراعات جدید پس از جنگ
استقلال وارد و معمول شده . مانند این چندتا با معادل انگلیسی آنها داخل

پراوتر railroad (railway) و engineer (driver)

و conductor (guard) و baggage

(luggage) و freight train (goods train)

switch و (point) و truck

(lorry) و hood (bonnet) gas (petrol)

زبان عامیانه و آرگو در امریکا بینهایت توسعه یافته و شامل اصطلاحات و
لغات فراوانی است که در انگلستان غریب و عجیب هستند علیرغم اینکه با
روز نامه و سینما و رمان هر روز بیشتر بآن کشور نفوذ میکنند . از این
اصطلاحات و لغات لغت نامه مخصوصی تهیه کرده اند و مجله

American Speech مملو از این لغات است این آرگو مانند تمام

زبانهای عامیانه جملات خوش مزه دارد مانند

to come down to brass tacks (امروز با انگلستان نیز نفوذ کرده) و

as sore as a flea on an iron dog,

as much chance as an ice-cream freezer in hell.

بعضی لغات بخت بلندی داشته اند مانند te blurb و vamp و guy

و (dollar =) buck و pep و crook و crank و (fanatic) = fan و stunt از زمان Bret Harte و مارک تواین تا اشتاین بک نویسندگان بزرگ امریکا همه ما را با این اصطلاحات و لغات آشنا کرده‌اند. این موضوع صحت دارد که روزی که Babbitt در انگلستان چاپ میشد با آخر آن لغت نامه لغات عامیانه امریکائی اضافه کردند البته نباید نتیجه گرفت که یکنفر انگلیسی برای خواندن اثر نویسنده امریکائی احتیاج به لغت نامه دارد. زبان ادبی یک کشور را با زبان عامیانه کشور دیگر نباید قیاس کرد و بین این دو نوع زبان مسلماً اختلاف وجود دارد هر کس اثری از یکی از نویسندگان امریکائی مانند همپنکوی و اشتاین بک و سارویان و فاکنر و استرلینگ یا توماس و ف خوانده باشد بخوبی میداند که متن زیر یک تکه عامیانه خرد شور دنی است این متن ابتدای بخشنامه ایست که دکتر آلووس پیکر باف (در کتاب مارتین آرواسمیت نوشته سینکلر لوئیس) برای دعوت همشهریانش به جلسه ای خطاب شده :

Brother Males and Shemales; are you coming to the Health Bee? It will be the liveliest Hop-to-it that this busy lil ole planet has ever see. And its going to be Practical. We'll kiss out on all these glittering generalities and got messages from men as kin talk so we can lug a thing or two home wid us. Luther Botss, the famous community sing leader, will be there to put Wim and Wigor neverything into the programme. John F. Zeisser, M. A., M. D., nall the rest

of the alphabet (part your hair Jack and look cute' the ladies sure love you) will unlimber a couple key-notes . Etc .

سه لهجه امریکائی

عجیب است که در کشور پهناوری چون امریکا بیش از سه لهجه و اختلاف وجود ندارد علت را در تغییر مکان دائمی مردم و نسلی به نسل دیگر میدانند زیرا اغلب پیش میاید که يك امریکائی در نقطه دیگری غیر از محل تولد خود تشکیل عائله و زندگی میدهد .

معمداً رویهمرفته سه لهجه مختلف امریکائی وجود دارد. آنچه که باعث تمیز آنها میشود تلفظ است لهجه نیوانگلند خیلی به لهجه های انگلستان شباهت دارد لهجه southern American از کشیدن هجائی که آنرا drawl میخوانند مشخص میشود ولی لناتی نیز هست که در يك لهجه هست و در دیگری نیست مثلاً A . C . Baugh راجع بایتموضوع اینطور می نویسد

When a man calls a certain kind of cheese smearcase, we suspect contact at some time with the Pennsylvania Dutch settlements . In the neighborhood of Boston one may call for a tonic when he wants only a soft drink . In different parts of the country he may get sugar in a sack' or a poke' and he may either carry it or, in the South' tote it . The Philadelphian uses the word square not only for a small city

park but also for what Baedeker describes as a rectangular mass of buildings bounded by four streets', and what is elsewhere known as a block. In most part of the country one parks a car, but until very recently, he might rank it in Trenton and, for all I know to the contrary, may still file it in a certain little town in southern Delaware (History of the English Language, p. 452)

البته، براحتی میتوان اختلافات جزئی تری پیدا کرد و با دقت بیشتر

همانطور که در Linguistic Atlas of New England

(چاپ پرویدنس ۱۹۳۸ و بعد) تصدیق میکنید یکنواختی و یک شکلی در

یک لهجه ظاهری است و در حقیقت اختلاف جزئی فراوانی مثل تمام نقاط

دنیا وجود دارد مثلاً کرم زمینی در نیوانگلند بر حسب منطقه اسامی زیر را دارد

mudworm, fishworm, dirtworm, earthworm

anglegog, angleworm, groundworm, muckworm,

nightwalker, redworm, easworm, rainworm, eelworm

nightcrawler, و قفسه جای غذا در محلی pantry و در محل

دیگر buttery و یا kitchen closet یا closet است و شیر بریده

lobbered milk یا loppered milk, bonny clapper است

نتیجه

بنا بر این انگلیسی آمریکا با تمام آنچه که از آن زبان باقی مانده

یعنی قاموس معمول و موجود آن و ابتکارات و اختلافات نقاط مختلف کشور

و لهجه های آن بعنوان زبانی که با اندازه کافی از انگلیسی انگلستان متفاوت

است ظاهر میشود اگر زبان عمومی را در نظر بگیریم گفتن اینکه زبان ادبی انگلستان غیر از زبان ادبی امریکا است صحیح نیست با احتمال زیاد بعضی تفاوت‌های جزئی مقصر این شبهه هستند اوضاع بین‌المللی و موفقیت اقتصادی و تبادلات همه‌جوره و سرعت ارتباط به‌کس باعث نزدیکی دو ملت بزرگه میشود آنچه که بنظر بیشتر احتمال دارد و باور می‌رود اینست که این تبادل باعث نفوذ بیشتر امریکائی برانگلیسی شود و این نفوذ **Americanism** هر روز در بریتانیای کبیر بیشتر محسوس میشود و به یک اتحاد و یک شکلی بزرگی میرسند

۲- انگلیسی زبان جهان

زبان سیاست - از قرن هفدهم فرانسه در تمام جهان بعنوان زبان دیپلماتیک

شناخته شده بود این امتیاز قدیمی و کهنه امروز میبایست با انگلیسی تقسیم شود معاهده و رسای که به جنگ اول جهانی خاتمه داد باین فتح زبان انگلیسی خدمت کرد برای درک این توفیق و پیروزی کافی است نگاهی به پیشرفت آماری زبانهای عمده اروپائی و تمدن در عرض سه ربع قرن بیفکنیم

سال	انگلیسی	آلمانی	اسپانیولی	فرانسه	رومی
۱۸۶۸	۶۰	۵۲	۴۰	۴۵	۴۵
۱۸۹۰	۱۱۱	۷۵	۴۲	۵۱	۲۵
۱۹۰۰	۱۱۶	۷۵	۴۴	۴۵	۲۰
۱۹۱۲	۱۵۰	۹۰	۵۲	۴۷	۱۰۶
۱۹۲۱	۱۷۰	۸۷/۵	۶۵	۴۵	۱۲۰/۵

می‌بینیم که فرانسه ثابت مانده و انگلیسی در این مدت ۲۸۳٪ و پس از آن زبان روسی ۲۶۸٪ بالا رفته است اگر ارقام جدید تری داشتیم این صعود حتی بیشتر محسوس بود.

انگلیسی زبان بین‌المللی - اینست سر نوشت زبانی که در ابتدا فقط زبان یا لهجه ژرمانیک چند قبیله کوچک بوده امروز يك زبان جهانی است و زبان مادری دویست میلیون English speaking nations و زبانی که میلیونها مردم دیگر آنرا فرا میگیرند و صحبت میکنند پیشرفت و توسعه جهانی این زبان از قرن نوزدهم شروع شد یعنی از موقعیکه زبان موافقی شده بود اگر شکاف و اختلاف بین تلفظ و املاء اینقدر زیاد نبود و اگر استعمال این زبان بوسیله تعداد زیادی اصطلاحات و جملات (idioms) مشکل نشده بود در موقعیتی بود که رسماً زبان کمکی بین‌المللی بشود ولی آنچه که گوته شاعر آلمانی در ۱۳۰ سال قبل در باره فرانسه گفته امروز میتوان گفت در باره انگلیسی صدق میکند با دانستن این زبان انسان میتواند بدون احتیاج بكمك مترجم بهمه جا مسافرت کند زبانی که انعطاف زیاد دارد و همیشه در حال غنی شدن از لغات جدید است و ادبیات آن در طراز اول و زبان غیر قابل قیاس و زبان کاروفن و صنعت جدید و بالاخره زبان سیاست است و در اواسط قرن بیستم باوج عظمت خود رسیده اما دیگر فقط زبان انگلستان تنها نیست بلکه زبان دو کشور بزرگ است و از این بیعد امریکا است که بتوسعه نهائی آن كمك میکند .

پایان

